

การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทาง
การเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง
อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย

สุวิทย์ ชุ่มขาว

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ตุลาคม 2559

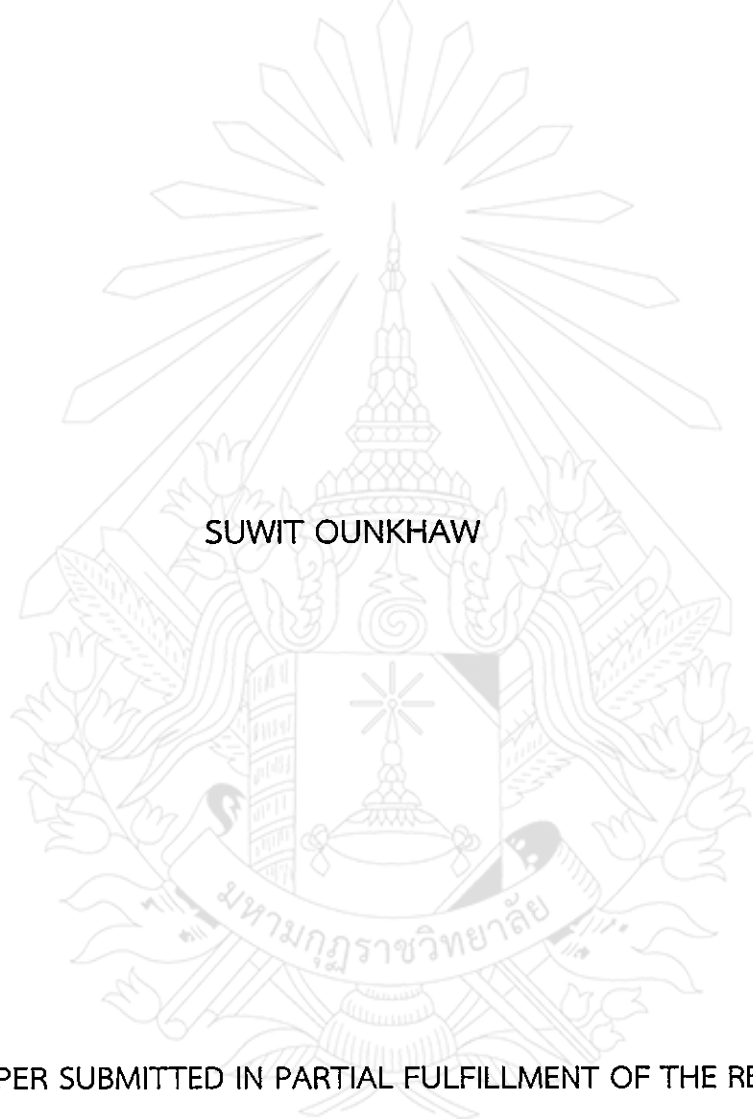
(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยขอนแก่น)

การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทาง
การเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง
อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ตุลาคม 2559
(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย)

AN APPLICATION OF SUFFICIENCY ECONOMY PRINCIPLES USED
TO SOLVE THE POLITICAL CONFLICT OF PEOPLE IN AREA OF
NAPONG SUB-DISTRICT, MUANG LOEI DISTRICT,
LOEI PROVINCE

SUWIT OUNKHAW

A THEMATIC PAPER SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS

FOR THE DEGREE OF MASTER OF POLITICAL SCIENCE

DEPARTMENT OF GOVERNMENT

FACULTY OF SOCIAL SCIENCE

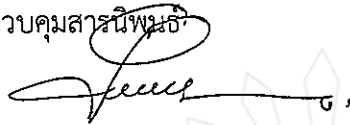
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY

OCTOBER 2016

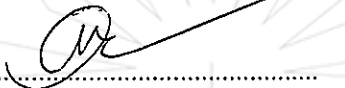
(COPYRIGHT MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY)

คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์และคณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ ได้พิจารณาสารนิพนธ์
ของ สุวิทย์ อุ่นขาว ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร รัฐศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง คณะสังคมศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราช
วิทยาลัยได้

คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ดร. ปรีชญามีโนนทองมหาศาล)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(รองศาสตราจารย์ ดร.ภาสกร ดอกจันทร์)

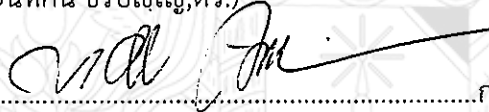
คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ศรชัย ท้าวมิตร)

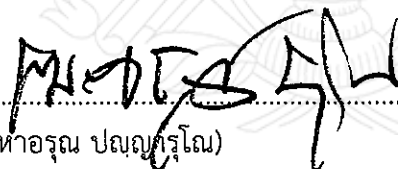

..... กรรมการ
(พระนิทัศน์ อีร์ปญโญ,ดร.)

..... กรรมการ
(ดร.ทองแพ ไชยตันเทือก)

คณะสังคมศาสตร์ อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

..... คณบดีคณะสังคมศาสตร์
(พระมหาอรุณ ปญญารุโณ)

วันที่ 21 เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2559

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจาก ดร.ปรัชญา มีโนนทองมหาศาล อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก รองศาสตราจารย์ ดร.ภาสกร ดอกจันทร์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางที่ถูกต้อง ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วนและเอาใจใส่ด้วยดีเสมอมาผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ พระอาจารย์นิทัศน์ ธีรปญฺโญ,ดร. และ ดร.ปดิษฐ์ คำดี อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ที่กรุณาให้ความรู้ให้คำปรึกษา ตรวจแก้ไขและวิจารณ์ผลงาน ทำงานวิจัยมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบ รวมทั้งแนะนำในการแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยให้มีคุณภาพ นอกจากนี้ยังได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ท่านผู้ใหญ่บ้าน พนักงานเจ้าหน้าที่ ประชาชนในเขตตำบลนาโป่งอำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ทุกท่าน ที่ให้ความอนุเคราะห์และให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการทำกรวิจัย ทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณ คุณบิดา คุณมารดา คุณครูอาจารย์ที่ได้อบรมสั่งสอนมาจนถึงทุกวันนี้ ขอบพระคุณพี่ ๆ เพื่อนๆและน้องๆ ชาวรัฐศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง รหัส 57 ทุกๆ คน ที่ให้กำลังใจ ช่วยเหลือ และสนับสนุนผู้วิจัยเสมอมา

คุณค่าและประโยชน์ของสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูกตเวทิตาแด่บุพการี บุรพจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านทั้งในอดีตและปัจจุบัน ที่ทำให้ข้าพเจ้าเป็นผู้มีการศึกษาและประสบความสำเร็จมาตราบนานเท่านานนี้

สุวิทย์ อุ่นขาว

5720850332012: สาขาวิชา: รัฐศาสตร์การปกครอง; ร.ม. (รัฐศาสตรมหาบัณฑิต)

คำสำคัญ: การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง

สุวิทย์ อุ่นขาว : การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย (AN APPLICATION OF SUFFICIENCY ECONOMY PRINCIPLES USED TO SOLVE THE POLITICAL CONFLICT OF PEOPLE IN AREA OF NAPONG SUB-DISTRICT, MUANG LOEI DISSTRIC, LOEI PROVINCE) คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์ : ดร.ปรัชญา มีโนนทองมหาศาล อาจารย์ที่ปรึกษา, รองศาสตราจารย์ ดร.ภาสกร ดอกจันทร์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม, 171 หน้า. ปี พ.ศ. 2559.

1) เพื่อศึกษาการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย 2) เพื่อเปรียบเทียบการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ที่แตกต่างกัน 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ตำบลนาโป่ง จำนวน 385 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า

1) การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย โดยรวมอยู่ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 3 ด้าน โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด คือ ด้านความมีเหตุผล ด้านความมีภูมิคุ้มกันที่ดีและความพอประมาณตามลำดับ

2) ประชาชนที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ต่างกัน มีการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3) ประชาชนตำบลนาโป่ง ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ทั้ง 3 ด้าน ดังนี้ 1) ความพอประมาณ คือ การรู้จักใช้เงินอย่างประหยัด และอดออมในการใช้จ่ายในครัวเรือนและแบ่งปันให้คนอื่นเพื่อสร้างความสามัคคีในชุมชน 2) ด้านการมีเหตุผล คือ ยอมรับฟังความเหตุผลของคนอื่นเพื่อลดการขัดแย้งพร้อมกับปรับทัศนคติให้ตรงกันในชุมชน และ 3) ด้านการอยู่ภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง คือ หมั่นศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อนำมาพัฒนาตนเองและครอบครัว ไม่ยอมให้กลุ่มหรือบุคคล ที่หวังผลประโยชน์ มาปลุกปั่นให้เกิดการแตกแยก เพื่อหวังผลประโยชน์ทางการเมืองได้

5720850332012 : MAJOR: GOVERNMENT; M.Pol.Sc. (MASTER OF POLITICAL SCIENCES)
KEYWORDS : AN APPLICATION OF SUFFICIENCY ECONOMY PRINCIPLES USED TO SOLVE
THE POLITICAL CONFLICT

SUWIT OUNKHAW : AN APPLICATION OF SUFFICIENCY ECONOMY PRINCIPLES
USED TO SOLVE THE POLITICAL CONFLICT OF PEOPLE IN AREA OF NAPONG SUB-
DISTRICT, MUANG LOEI DISTRICT, LOEI PROVINCE. ADVISORY COMMITTEE : DR. PRACHYA
MEENONTHONGMAHASAN, ADVISORY, ASSOC.PROF.DR.PASKORN DOOKCHAN, CO-ADVISOR.
171 PP. B.E. 2559 (2016).

1) To study an application of sufficiency economy principles used to solve the political conflict of people in area of napong sub-district, muang loei district, loei province, 2) to compare an application of sufficiency economy principles used to solve the political conflict of people in area of napong sub-district, muang loei district, loei province, classified according to different sex, age, education and occupation, 3) to study suggestions on an application of sufficiency economy principles used to solve the political conflict of people in area of napong sub-district, muang loei district, loei province. The samples used in this research were 385 people living in napong sub-district, muang loei district, loei province. The tool used in this research was a questionnaire. The data were analyzed using computer packaged program. The statistics used in this research were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, and One-way ANOVA.

The results of the research were as follows:

1) In overall, an application of sufficiency economy principles used to solve the political conflict of people in area of napong sub-district, muang loei district, loei province was at the level. When considered each aspect, all of them were also at the high level. Those ranked in descending order were the aspect of good immunity, reason of aspect reason, and aspect of moderation.

2) People with different sex, age, education, and occupation had different application of an application of sufficiency economy principles used to solve the political conflict at a statistically significant level of .05

3) Some important suggestions given by people were as follows: 1) Modesty is known for frugality and saving money on household expenses and share it with others to create harmony in the community. 2) The reason is that a reason to listen to other

people's arguments, along with a corresponding attitude in the community, and 3) The immune system is a great option is always more to learn in order to develop themselves and their families. Do not allow a group or individual to profit from the inciting disunity. Hopes to benefit politically.

สารบัญ

	หน้า
ประกาศคุณูปการ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
สารบัญ	จ
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญแผนภูมิ	ช
บทที่	
1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
1.3 สมมติฐานการวิจัย	3
1.4 ขอบเขตการวิจัย	3
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	4
1.6 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	7
2.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับการพอประมาณ	15
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการมีเหตุผล	18
2.4 แนวความคิดเกี่ยวกับความมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว	19
2.5 เงื่อนไขความรู้และเงื่อนไขคุณธรรม	20
2.6 แนวคิดเกี่ยวกับความซัดแย้ง	25
2.7 สภาพพื้นที่ที่ศึกษา	42
2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	48
2.9 สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	50
3 วิธีดำเนินการวิจัย	52
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	52
3.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง	53
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	54
3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	55
3.5 การวัดค่าตัวแปร	57

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3.6 การเก็บรวบรวมข้อมูล	58
3.7 การวิเคราะห์ข้อมูล	58
3.8 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	58
4 การวิเคราะห์ข้อมูล	60
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	60
4.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล	61
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	62
ตอนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	62
ตอนที่ 2 การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความ ขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอ เมืองเลย จังหวัดเลย	64
ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐานการเปรียบเทียบการนำหลักปรัชญา เศรษฐกิจ พอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชน ในเขตพื้นที่ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย	68
ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการ แก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย	108
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	110
5.1 สรุปผลการวิจัย	110
5.2 อภิปรายผลการวิจัย	113
5.3 ข้อเสนอแนะ	118
บรรณานุกรม	121
ภาคผนวก	126
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ	127
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ	129
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล	135
ภาคผนวก ง แบบสอบถาม	155
ภาคผนวก จ การหาค่า IOC ของแบบสอบถาม	161
ภาคผนวก ฉ ค่าความเชื่อมั่น, ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา	165
ภาคผนวก ช แผนที่ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย	169
ประวัติผู้วิจัย	171

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า	
3.1	แสดงวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสัดส่วน	53
3.2	แสดงรายชื่อ วุฒิการศึกษาและตำแหน่งของผู้เชี่ยวชาญ	55
4.1	แสดงผลจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ	62
4.2	แสดงผลจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ	62
4.3	แสดงผลจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา	63
4.4	แสดงผลจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอาชีพ	63
4.5	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย โดยรวมและรายด้าน	64
4.6	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านความพอประมาณ	65
4.7	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านความมีเหตุผล	66
4.8	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านความมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว	67
4.9	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย โดยรวม จำแนกตามเพศ	68
4.10	แสดงผลการเปรียบเทียบการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย โดยรวม จำแนกตามเพศ	68
4.11	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านความพอประมาณ จำแนกตามเพศ	69

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.12 แสดงผลการเปรียบเทียบการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านความพอประมาณ จำแนกตามเพศ	69
4.13 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านความมีเหตุผล จำแนกตามเพศ	70
4.14 แสดงผลการเปรียบเทียบการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านความมีเหตุผล จำแนกตามเพศ	70
4.15 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านความมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว จำแนกตามเพศ	71
4.16 แสดงผลการเปรียบเทียบการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านความมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว จำแนกตามเพศ	71
4.17 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย โดยรวม จำแนกตามอายุ	72
4.18 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย โดยรวม จำแนกตามอายุ	72
4.19 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย โดยรวม จำแนกตามอายุ ตามวิธีการ LSD (Least Significant Difference) ของ Fisher	74

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.20 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านความพอประมาณ จำแนกตามอายุ	75
4.21 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านความพอประมาณ จำแนกตามอายุ	75
4.22 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านความพอประมาณ จำแนกตามอายุ ตามวิธีการ LSD (Least Significant Difference) ของ Fisher	77
4.23 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านความมีเหตุผล จำแนกตามอายุ	78
4.24 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านความมีเหตุผล จำแนกตามอายุ	78
4.25 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านความมีเหตุผล จำแนกตามอายุ ตามวิธีการ LSD (Least Significant Difference) ของ Fisher	80
4.26 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านความมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว จำแนกตามอายุ	81
4.27 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านความมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว จำแนกตามอายุ	81

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.28	แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านความมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว จำแนกตามอายุ ตามวิธีการ LSD (Least Significant Difference) ของ Fisher	83
4.29	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย โดยรวม จำแนกตามระดับการศึกษา	84
4.30	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย โดยรวม จำแนกตามระดับการศึกษา	85
4.31	แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย โดยรวม จำแนกตามระดับการศึกษา ตามวิธีการ LSD (Least Significant Difference) ของ Fisher	86
4.32	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านความพอประมาณ จำแนกตามระดับการศึกษา	87
4.33	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านความพอประมาณ จำแนกตามระดับการศึกษา	87
4.34	แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านความพอประมาณ จำแนกตามระดับการศึกษา ตามวิธีการ LSD (Least Significant Difference) ของ Fisher	89
4.35	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านความมีเหตุผล จำแนกตามระดับการศึกษา	90

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า	
4.36	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านความมีเหตุผล จำแนกตามระดับการศึกษา	90
4.37	แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่การนำหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนใน เขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านความมีเหตุผล จำแนกตาม ระดับการศึกษา ตามวิธีการ LSD (Least Significant Difference) ของ Fisher	92
4.38	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการนำหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนใน เขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านภูมิคุ้มกัน จำแนกตาม ระดับการศึกษา	93
4.39	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านภูมิคุ้มกัน จำแนกตามระดับการศึกษา	93
4.40	แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่การนำหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนใน เขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านความมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว จำแนกตามระดับการศึกษา ตามวิธีการ LSD (Least Significant Difference) ของ Fisher	95
4.41	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการนำหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนใน เขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย โดยรวม จำแนกตามอาชีพ	96
4.42	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย โดยรวม จำแนกตามอาชีพ	96
4.43	แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่การนำหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนใน เขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย โดยรวม จำแนกตามระดับการ ศึกษา ตามวิธีการ LSD (Least Significant Difference) ของ Fisher	98

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.44 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอมืองเลย จังหวัดเลย ด้านความพอประมาณ จำแนกตามอาชีพ	99
4.45 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอมืองเลย จังหวัดเลย ด้านความพอประมาณ จำแนกตามอาชีพ	99
4.46 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอมืองเลย จังหวัดเลย ด้านความพอประมาณ จำแนกตามระดับการศึกษา ตามวิธีการ LSD (Least Significant Difference) ของFisher	101
4.47 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอมืองเลย จังหวัดเลย ด้านความมีเหตุผล จำแนกตามอาชีพ	102
4.48 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอมืองเลย จังหวัดเลย ด้านความมีเหตุผล จำแนกตามอาชีพ	102
4.49 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอมืองเลย จังหวัดเลย ด้านความมีเหตุผล จำแนกตามระดับการศึกษา ตามวิธีการ LSD (Least Significant Difference) ของ Fisher	104
4.50 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอมืองเลย จังหวัดเลย ด้านความมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว จำแนกตามอาชีพ	105
4.51 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอมืองเลย จังหวัดเลย ด้านความมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว จำแนกตามอาชีพ	105

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า	
4.52	แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านความมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว จำแนกตามระดับการศึกษา ตามวิธีการ LSD (Least Significant Difference) ของ Fisher	107
4.53	แสดงค่าความถี่ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านความพอประมาณ	108
4.54	แสดงค่าความถี่ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านความมีเหตุผล	109
4.55	แสดงค่าความถี่ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านความมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว	109

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่		หน้า
2.1	วงกลมความขัดแย้ง	36
2.2	แผนที่ตำบลนาโปลิ่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย	43
2.3	แสดงสรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	51

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากพระราชดำรัส “เศรษฐกิจพอเพียง และทฤษฎีใหม่” ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตให้แก่พสกนิกรชาวไทย ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ได้พระราชทานแก่พสกนิกรชาวไทยตั้งแต่ปี 2517 ขณะนี้ได้หยั่งรากลึกลงในสังคมไทย พระองค์ทรงให้ความสำคัญกับ “การพัฒนาคน” ในการดำเนินวิถีชีวิตอย่างมั่นคงบนพื้นฐานของการพึ่งตนเอง ความพอมีพอกิน การรู้จัก ความพอประมาณ การคำนึงถึงความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และทรงเตือนสติประชาชน คนไทยไม่ให้ประมาท ตระหนักถึงความถูกต้องตามหลักวิชา ตลอดจนมีคุณธรรมเป็นกรอบในการดำรงชีวิต หลักการทรงงานของพระองค์จะเน้นการ “เข้าใจ เข้าถึง และร่วมพัฒนา” อย่างสอดคล้องกับ “ภูมิสังคม” ที่ให้ความสำคัญกับความหลากหลายของระบบ ภูมินิเวศ เศรษฐกิจ วัฒนธรรม ประเพณี เพื่อผลประโยชน์ของประชาชน โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เป็นการพัฒนาที่มุ่งสู่ “การพึ่งพาตนเอง” ดำเนินการด้วยความรอบคอบ เพื่อ สามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงในอนาคตได้อย่างยั่งยืน การพัฒนาประเทศในระยะ แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 จึงมีแนวคิดที่มีความต่อเนื่องจาก แนวคิดของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8-10 โดยยังคงยึดหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” และ “คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” รวมทั้ง “สร้างสมดุลการพัฒนา” ในทุกมิติ และขับเคลื่อนให้บังเกิดผล ในทางปฏิบัติที่ชัดเจนยิ่งขึ้นในทุก ระดับ เพื่อให้การพัฒนาและบริหารประเทศเป็นไปบนทางสายกลาง เชื่อมโยงทุกมิติของการพัฒนา อย่างบูรณาการ ทั้งคน สังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมและการเมือง โดย มีการวิเคราะห์อย่าง “มีเหตุผล” และใช้หลัก “ความพอประมาณ” ให้เกิดความสมดุลระหว่างมิติ ทางวัตถุกับจิตใจไม่มีความ แตกแยกขัดแย้งของคนในชาติ ความสมดุลระหว่างความสามารถในการพึ่งตนเองกับการแข่งขันในเวทีโลก ความสมดุลระหว่างสังคมชนบทกับเมืองเตรียม “ระบบภูมิคุ้มกัน” ด้วยการบริหารจัดการ ความเสี่ยงให้เพียงพอพร้อมรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายในประเทศ ทั้งนี้ การขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาทุกขั้นตอนต้องใช้ “ความรอบรู้” ในการพัฒนาด้านต่าง ๆ เป็นไปตามลำดับขั้นตอน และสอดคล้องกับวิถีชีวิตของสังคมไทย รวมทั้งเสริมสร้างศีลธรรม และสำนึกใน “คุณธรรม” จริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่และดำเนินชีวิตด้วย “ความเพียร” จะเป็น ภูมิคุ้มกันที่ดีให้ พร้อมเผชิญการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งในระดับปัจเจก (ครอบครัวชุมชน สังคม และประเทศชาติ กรุงเทพมหานคร, 2554, หน้า ช.)

สำหรับประชาชนตำบลนาโปลิ่งอำเภอเมืองจังหวัดเลยก็มีการเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสเศรษฐกิจในยุคโลกาภิวัตน์ (Globalization) ระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมเสรี ได้แต่ขยายกรอบจำกัด การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และกว้างขวางทั้งทางด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมการเปลี่ยนแปลงนี้ส่งผล ต่อทั้งด้านบวกและด้านลบ ก่อให้เกิดปัญหาด้านราคาสินค้าสูงขึ้นมาก หรือแม้กระทั่งด้านสภาพแวดล้อม ประชาชนบางส่วน ต้องละทิ้งที่ดินทำกิน เข้าไปทำงานตามเมืองใหญ่ ๆ เพื่อการมีรายได้มาสนองตอบกับการดำรงชีวิต ทุกวิถีทาง ของการบริโภค นี้ ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการบริโภคอันไร้ขีดจำกัด ของผู้คน สร้างความเสื่อมโทรมต่อทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ ให้ใช้ถูกหมดไปอย่างรวดเร็วจนอยู่ในภาวะที่เรียกได้ว่า อยู่ในขั้นวิกฤต ทำให้การดำเนินชีวิตของประชาชนต่างกอบโกยเอาแต่ประโยชน์ส่วนตนเป็นสำคัญ ความคิดเห็น ทัศนคติไม่ลงรอยกันขาดการร่วมมือกันเพื่อส่วนร่วมในชุมชน และมีความขัดแย้งกันทั้งระดับครอบครัวและระดับสังคมอันเป็นช่องว่างของกลุ่มวังผลประโยชน์ทางการเมืองเข้ามาปลุกปั่น มีการแบ่งเป็นกลุ่มเป็นฝ่าย ทำให้ยากในการปกครองและไม่สามารถนำนโยบายต่าง ๆ ของภาครัฐนำไปใช้ไม่ทั่วถึงเท่าที่ควร ส่งผลให้การพัฒนาเป็นไปด้วยความล่าช้า จึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยน แนวความคิดและวัฒนธรรมใหม่ โดยการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตของประชาชน ในทิศทางที่พึงตนเอง และมีภูมิคุ้มกันมากขึ้น ดุรายภาพพัฒนา แบบบูรณาการ อย่างเป็นองค์รวม ที่ยึดคนเป็นศูนย์กลาง การพัฒนา เพื่อให้การพัฒนาประเทศ เป็นไปในทางสายกลาง บนพื้นฐาน คุณภาพ เชิงพลวัต โครงการพัฒนา ซึ่งเชื่อมโยงทุกมิติ ของการพัฒนา ทั้งมิติตัวคน สังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และการเมือง

งานวิจัยนี้ เป็นส่วนหนึ่ง ที่พยายาม ค้นหา แนวทาง แก้ไขปัญหา ความเดือดร้อนความขัดแย้ง ของประชาชนในชุมชน ในเรื่อง การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโปลิ่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ทั้งนี้ ผลการศึกษาดังกล่าว จะมีประโยชน์แก่ประชาชนที่สนใจ เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง รวมถึงหน่วยงานราชการ และภาคเอกชน ที่เกี่ยวข้อง ที่จะช่วยกันสร้างความรู้ ความเข้าใจ ต่อการดำเนินชีวิต ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้อย่างถูกต้อง และสามารถขับเคลื่อน การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ ดำเนินชีวิตเพื่อแก้ปัญหาความขัดแย้งของประชาชนในพื้นที่ สู่การปฏิบัติได้อย่างกว้างขวางมากขึ้น รวมไปถึง การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต ของประชาชนให้มีความอยู่ดีกินดี จนถึงระดับ มั่งมีศรีสุข มีสังคมที่ดี ไม่มีความขัดแย้งเกิดขึ้น และมีความเป็นอยู่ที่ผาสุกได้อย่างมั่นคง สมดุล และยั่งยืนตลอดไป

ดังนั้น ผู้วิจัย จึงต้องการศึกษา เรื่องการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโปลิ่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ผลการวิจัยที่ได้รับ นำเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทำให้สามารถกำหนดนโยบายเพื่อสนองตอบความต้องการ ของประชาชน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้ตรงเป้าหมายมากยิ่งขึ้นต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบ การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ที่แตกต่างกัน

1.2.3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย

1.3 สมมติฐานการวิจัย

1.3.1 ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย

1.3.2 ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย แตกต่างกัน

1.3.3 ประชาชนที่มีระดับการศึกษา ต่างกัน มีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย แตกต่างกัน

1.3.4 ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย แตกต่างกัน

1.4 ขอบเขตการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ผู้วิจัย ได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ดังนี้

1.4.1 ขอบเขตด้านประชากร

ได้แก่ ประชาชนซึ่งอาศัยในพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมือง จังหวัดเลย จำนวนทั้งสิ้น 9,917คน

1.4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ได้แก่ การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ตรวจสอบด้วย 3 ด้าน คือ

1. ความพอประมาณ
2. ความมีเหตุผล
3. ความมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี

1.4.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

ได้แก่ พื้นที่หมู่ที่ ตำบลนาโป่ง เป็นตำบลที่ตั้งอยู่ในเขตการปกครองของอำเภอเมือง มีหมู่บ้านทั้งสิ้น 16 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ 1 บ้านห้วยโตก หมู่ 2 บ้านนาโป่ง หมู่ 3 บ้านถิ่น หมู่ 4 บ้านขอนแก่น หมู่ 5 บ้านตัวน้อย หมู่ 6 บ้านป่าช้าवलาม หมู่ 7 บ้านหวนา หมู่ 8 บ้านหนองบอน หมู่ 9 บ้านน้ำฮวย หมู่ 10 บ้านกกชุมแสง หมู่ 11 บ้านบง หมู่ 12 บ้านโนนกุดจับ หมู่ 13 บ้านหวนาคำ หมู่ที่ 14 บ้านตัวน้อยพัฒนา หมู่ที่ 15 บ้านหวนาทอง หมู่ที่ 16 บ้านขอนแก่นสามัคคี ตำบลนาโป่ง อำเภอเมือง จังหวัดเลย

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1.5.1 ทำให้ทราบถึงการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย

1.5.2 ทำให้ทราบผลการศึกษา เปรียบเทียบ การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย

1.5.3 ทำให้ทราบข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย

1.5.4 ทำให้สามารถนำผลวิจัยที่ได้เสนอ ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทำให้สามารถกำหนดนโยบาย เพื่อสนองตอบ ความต้องการของประชาชน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้ตรงเป้าหมายมากยิ่งขึ้น

1.6 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเรื่องการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย มีนิยามศัพท์เฉพาะ ที่ใช้ในงานวิจัย กรณีคือ

เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง หลักปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำรัส ชี้แนะแนวทาง การดำรงชีวิต ของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับกลับ อยู่บนพื้นฐานทางสายกลาง และความไม่ประมาท มีคุณ ลักษณะ 3 ประการคือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน ในที่ตีในตัว ทั้งนี้ต้องอาศัยความรู้ และคุณธรรม เพื่อนำไปสู่ความสมดุล พร้อมรับ ต้องการเปลี่ยนแปลง ไปทุกด้าน ทางด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้ และเทคโนโลยี

ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่มากเกินไป ไม่น้อยเกินไป ทั้งในด้านการให้ การรับ และการใช้จ่าย โดยตนเองไม่ต้องร้อ้น ไม่เบียดเบียนผู้อื่น สามารถพึ่งตนเองให้มากที่สุด ประกอบอาชีพด้วยความขยันขันแข็ง และมีความซื่อสัตย์ มีความพอใจ กับทรัพย์สิน และสิ่งของที่ตน มี อยู่ตามฐานะของตน มุ่งเน้น การประกอบอาชีพ เพื่อบริโภค ในครัวเรือน มีการลดรายจ่าย หรือลด ต้นทุน ในการผลิต โดยมีการจัดทำแปลงผักสวนครัว การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ชีวภาพ ลดการใช้สารเคมี รวมถึง จัดทำบัญชีครัวเรือนเพื่อ รู้ รายรับ-รายจ่าย ของตน

ความมีเหตุผล หมายถึง การพิจารณาถึงความพอเพียง จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล เมื่อมี ปัญหา ความขัดแย้ง เกิดขึ้นสามารถควบคุม และข่มใจ พยายามทำความเข้าใจ ถึงสาเหตุของปัญหา และยอมรับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น หรือ พยายามหาทางแก้ไขปัญหานั้น อย่างมีเหตุผล มีการยอมรับ ฟังความคิดเห็นและปฏิบัติตามเมื่อเป็นมติของเสียงส่วนใหญ่ และเมื่อจำเป็นต้องตัดสินใจ ต้องใช้ เหตุผลพิจารณาอย่างรอบครอบ รวมถึงการใช้จ่ายแต่ละครั้ง จะพิจารณาถึงความจำเป็น เป็นอันดับ แรก และพยายามลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็น

ความมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อม รับการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ที่อาจ เกิดในอนาคต อาจทำได้โดย การเก็บออมเงินเพื่อใช้ในยามฉุกเฉิน การสร้างครอบครัวให้อบอุ่นด้วย การให้ความรักและการเคารพสิทธิของสมาชิก ทุกคนในครอบครัว โดยยึดมั่นในความซื่อสัตย์ต่อ สมาชิกในครอบครัว มีการพูดคุยเรื่องความขยัน อดทนและการอดออม การพยายามหลีกเลี่ยงสิ่งเสพ ติด การเล่นการพนันทุกชนิด หลีกเลี่ยงการคบคนไม่ดีเป็นมิตร รวมถึง การเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่ม ต่าง ๆ ในชุมชน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และแบ่งปันให้กับสมาชิกในชุมชน โดย ไม่หวังผลตอบแทน

การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ ในการดำรงชีวิต หมายถึง วิธีการประพฤติ และปฏิบัติ ตนต่อการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการแก้ไขปัญหาทางการเมืองของ ประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ซึ่ง เป็นหลักการพึ่งตนเอง ในระดับ บุคคล ระดับครอบครัว และในระดับชุมชน อาจสอดคล้อง หรือ แตกต่างกันได้ จากปัจจัยแวดล้อม ต่าง ๆ ที่มี

ความขัดแย้ง หมายถึง ความไม่ลงรอยกัน หรือสภาวะ ที่ไม่เห็นพ้องต้องกัน หรือความเป็น ปฏิปักษ์ ระหว่างบุคคลหรือกลุ่มบุคคลตั้งแต่ 2 กลุ่มขึ้นไป โดยมีสาเหตุมาจากวัตถุประสงค์ไม่สามารถ เข้ากันได้ ความไม่ลงรอยกันทางด้านความต้องการ ความปรารถนา ค่านิยม ความเชื่อ และทัศนคติ

ประชาชน หมายถึง ตัวแทนในครัวเรือน ที่อยู่อาศัยในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมือง จังหวัดเลย

เพศ หมายถึง สภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม สำหรับ สารนิพนธ์นี้แบ่งเป็น (1) เพศชาย และ (2) เพศหญิง

อายุ หมายถึง อายุของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับสารนิพนธ์นี้ แบ่งเป็น 6 กลุ่ม ได้แก่ (1) กลุ่มที่มีอายุต่ำกว่า 21 ปี, (2) อายุ 21 30 ปี, (3) อายุ 31 40 ปี, (4) อายุ 41 50 ปี, (5) อายุ 51 60 ปี และ (6) อายุ 61 ปีขึ้นไป

ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุด ของผู้ตอบแบบสอบถาม สำหรับสารนิพนธ์นี้ แบ่งเป็น จัดกลุ่ม ได้แก่ (1) กลุ่มที่มีการศึกษาต่ำกว่าประถมศึกษา, (2) ประถมศึกษา, (3) มัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า, (4) มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า, (5) อนุปริญญาหรือเทียบเท่า, (6) ปริญญาตรี และ (7) สูงกว่าปริญญาตรี

อาชีพ หมายถึง อาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม สำหรับสารนิพนธ์นี้ แบ่งเป็น 7 กลุ่ม ได้แก่ (1) เกษตรกร, (2) ค้าขาย, (3) รับจ้างทั่วไป, (4) รับราชการ หรือพนักงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ, (5) ธุรกิจส่วนตัว, (6) พนักงานบริษัทเอกชน และ (7) อื่น ๆ ระบุ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลยผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวันของประชาชน ดังนี้

- 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการพอประมาณ
- 2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการมีเหตุผล
- 2.4 แนวคิดเกี่ยวกับความมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว
- 2.5 เงื่อนไขความรู้และเงื่อนไขคุณธรรม
- 2.6 แนวคิดเกี่ยวกับความขัดแย้ง
- 2.7 สภาพพื้นที่ที่ศึกษา
- 2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.9 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง

2.1.1 ประวัติความเป็นมาของเศรษฐกิจพอเพียง

สำนักเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน, คู่มือการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ (2554, หน้า 8) ความหมายเศรษฐกิจพอเพียง เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง เศรษฐกิจที่สามารถอุ้มชูตัวเองได้ ให้มีความพอเพียงกับตัวเอง (Self-Sufficiency) อยู่ได้โดยไม่ต้องเดือดร้อน ต้องสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจของตนเองให้ดีเสียก่อนคือตั้งตัวให้มีความพอกินพอใช้ ไม่ใช่มุ่งหวังแต่จะฟุ่มเฟือย สร้างความเจริญยกเศรษฐกิจให้รวดเร็วแต่เพียงอย่างเดียว เพราะผู้มีอาชีพและฐานะพอเพียง ที่จะพึ่งตนเอง ย่อมสามารถสร้างความเจริญก้าวหน้าและฐานะทางเศรษฐกิจขั้นสูงขึ้นไปตามลำดับ

ดวงศักดิ์ ชื่นสินธุ (2549, หน้า 33) เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำรินั้น มีหลักพิจารณาเริ่มแรกเป็นกรอบแนวคิดเป็นปรัชญาที่ชี้แนวทางการดำรงอยู่ และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทยสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา และเป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัยและวิกฤต เพื่อความ

มั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนาทั้งนี้ คุณลักษณะเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ในทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลาง และการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน ความพอเพียงนั้นจะประกอบด้วย 3 คุณลักษณะ ดังนี้

1. ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดี ที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่นการผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ
2. ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียงนั้นจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ
3. การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

การจะตัดสินใจหรือดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้น ต้องอาศัยทั้งความรู้ และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน

กรมส่งเสริมสหกรณ์ “เศรษฐกิจพอเพียงปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงชีวิต” (2550, หน้า 14-16) หลักการพึ่งตัวเอง ต้องหันกลับมายึดเส้นทางสายกลาง (มัชฌิมาปฏิปทา) ในการดำรงชีวิตให้สามารถพึ่งตนเองได้ โดยใช้หลักการพึ่งตัวเอง 5 ประการ คือ

1. ด้านจิตใจ ทำตนให้เป็นที่พึ่งตนเอง มีจิตใจที่เข้มแข็งมีจิตสำนึกที่ดี สร้างสรรค์ตนเอง มีจิตใจเอื้ออาทร ประณีประนอม ซื่อสัตย์สุจริต เป็นประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง
2. ด้านสังคม แต่ละชุมชนต้องช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เชื่อมโยงกันเป็นเครือข่ายชุมชนที่เข้มแข็งเป็นอิสระ
3. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้อาศัยและจัดการอย่างฉลาดพร้อมทั้งการเพิ่มมูลค่าโดยให้อึดหลักการของความยั่งยืนและเกิดประโยชน์สูงสุด
4. ด้านเทคโนโลยี จากสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงรวดเร็ว เทคโนโลยีที่เข้ามาใหม่ทั้งดีและไม่ดี จึงต้องแยกแยะบนพื้นฐานของภูมิปัญญาชาวบ้านและเลือกใช้เฉพาะสิ่งที่สอดคล้องกับความต้องการ ภูมิประเทศ สังคมไทย และการพัฒนาเทคโนโลยีจากภูมิปัญญาของเราเอง
5. ด้านเศรษฐกิจ แต่เดิมมุ่งที่จะเพิ่มรายได้และไม่มีกรมุ่งที่จะลดรายจ่าย ในเวลาเช่นนี้ต้องปรับทิศทางใหม่ คือจะต้องมุ่งลดรายจ่ายก่อนเป็นสำคัญและยึดหลักพออยู่พอกิน พอใช้และสามารถอยู่ได้ด้วยตนเองในระดับเบื้องต้น

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2548, หน้า 4) ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงชีวิตอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์

ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวเองที่ดีพอสมควร ต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายในทั้งภายนอกและภายในทั้งนี้ต้องอาศัยความรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐและนักธุรกิจทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์ และมีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน พากเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบเพื่อให้สมดุลพร้อมต่อการปรับเปลี่ยนอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

2.1.2 ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1. ทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2552, หน้า 33) ปรัชญาการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชดำรัสชี้แนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 30 ปี ตั้งแต่ก่อนวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ (ปี พ.ศ. 2540) และเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไข เพื่อให้รอดพ้นจากความยากจนสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงมีคามยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ และความเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ต่าง ๆ

สุเมธ ตันติเวชกุล (2550, หน้า 22) ให้ความหมายเศรษฐกิจพอเพียงว่า เศรษฐกิจที่สามารถอุ้มชูตัวเอง (Relative Self-Sufficiency) อยู่ได้โดยไม่เดือดร้อน โดยต้องสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจของตนเองให้ดีเสียก่อน คือตั้งตัวให้มีความพอกินพอใช้ ไม่ใช่มุ่งหวังแต่จะหุ่่มเทศสร้างความเจริญยกเศรษฐกิจให้รวดเร็วแต่เพียงอย่างเดียว เพราะผู้ที่อาศัยมีฐานะเพียงพอที่จะพึ่งตนเอง ย่อมสามารถสร้างความเจริญก้าวหน้าและฐานะทางเศรษฐกิจที่สูงขึ้นไปตามลำดับต่อไปได้

นิธิ เอียวศรีวงศ์ (2550, หน้า 16) ได้ให้ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง โดยนัยแห่งวัฒนธรรมว่า เศรษฐกิจพอเพียงไม่ใช่เทคนิคแต่มีความหมายกว้างกว่านั้นมาก เพราะรวมเอา

1. อุดมการณ์บางอย่าง
2. โลกทัศน์บางอย่าง
3. ความสัมพันธ์บางอย่าง
4. ค่านิยมบางอย่างอยู่ในนั้นด้วย จึงนับว่าเป็นเศรษฐกิจพอเพียงที่แท้จริง ทั้ง 4 ประการที่จะกล่าวถึงนี้ คือ ส่วนที่เรารู้จักกันว่าวัฒนธรรมนั่นเอง

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต) ประชาญแห่งพุทธธรรมได้มองเศรษฐกิจพอเพียงในแง่วัตถุนิยมและจิตนิยม ดังนี้ ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงอาจมองได้เป็น 2 ด้าน คือ มองอย่างวัตถุนิยมและมองแบบจิตนิยม อุดมพร อมรธรรม (2549, หน้า 24-29)

1. มองอย่างวัตถุนิยม มองภายนอก คือ ต้องมีกินมีใช้ มีปัจจัยสี่เพียงพอ ที่เราพูดว่าพอสมควรกับอัฐภาพ ซึ่งใกล้เคียงกับคำว่าพึ่งตนเองได้ในทางเศรษฐกิจ

2. ส่วนความหมายด้านจิตวิสัยหรือด้านจิตใจภายใน คือคนจะมีความรู้สึกเพียงพอไม่เท่ากัน บางคนมีเป็นล้านก็ไม่พอ บางคนมีนิดเดียวก็พอ เป็นการเพียงพอทางจิต

สุเมธ ตันติเวชกุล ได้บรรยายเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริว่าการปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ดังนี้ วิทยา อธิปอนันต์ และคณะ, เศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการเกษตรที่พึ่งพาตนเอง (2552, หน้า 1-5)

1. ยึดความประหยัด ตัดทอนเรื่องค่าใช้จ่ายในทุกด้าน ลดละความฟุ่มเฟือยในการดำรงชีพอย่างจริงจังตั้งพระราชดำริสว่าความเป็นอยู่ที่ไม่ต้องฟุ้งเฟ้อ ต้องประหยัดไปในทางที่ถูกต้อง

2. ยึดถือการประกอบอาชีพด้วยความถูกต้อง สุจริต แม้จะตกอยู่ในภาวะขาดแคลนในการดำรงชีพก็ตาม ตั้งพระราชดำรัสที่ว่า ความเจริญของคนทั้งหลาย ย่อมเกิดมาจากการประพฤติชอบและการหาเลี้ยงชีพชอบเป็นหลักสำคัญ

3. ละเลิกการแก่งแย่งผลประโยชน์ และแข่งขันกันในการการค้าขาย ประกอบอาชีพแบบต่อสู้กันอย่างรุนแรงดังอดีต ซึ่งมีพระราชดำรัสเรื่องนี้ว่า ความสุขความเจริญอันแท้จริงนั้นหมายถึง ความสุขความเจริญที่บุคคลแสวงหามาได้ด้วยความเป็นทำทั้งในเจตนา และการกระทำ ไม่ใช่ได้มาด้วยความบังเอิญหรือด้วยการแก่งแย่งเบียดบังมาจากผู้อื่น

4. ไม่หยุดนิ่งที่จะหาทางให้ชีวิตหลุดพ้นจากความทุกข์ยากครั้งนี้ โดยต้องขวนขวายใฝ่หาความรู้ให้เกิดมีรายได้เพิ่มพูนขึ้น จนถึงขั้นพอเพียงเป็นเป้าหมายสำคัญ พระราชดำรัสตอนหนึ่งที่ทำให้ความชัดเจนว่า การที่ต้องการให้ทุกคนพยายามที่จะหาความรู้ และสร้างตนเองให้มั่นคงนี้เพื่อตนเอง เพื่อที่จะให้ตนเองมีความเป็นอยู่ที่ก้าวหน้า มีความสุข พอมีพอกิน เป็นขั้นหนึ่งและขั้นต่อไป ก็คือให้มีเกียรติว่ายืนได้ด้วยตนเอง

5. ปฏิบัติตนในแนวทางที่ดี พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานพระราโชวาทว่า พยายามไม่ก่อความชั่วให้เป็นเครื่องทำลายตัว ทำลายผู้อื่น พยายามลด พยายามละความชั่วที่ตัวเองมีอยู่ พยายามก่อความดีให้แก่ตัวอยู่เสมอพยายามรักษาและเพิ่มพูนความดีที่มีอยู่นั้นในห้วงกามสมบูรณ์ขึ้น

2. วิธีชีวิตและเศรษฐกิจทางสายกลาง

สำนักคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, อ้างถึงใน อภิชัย พันธเสน และคณะ, สงเคราะห์ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง (2549, หน้า 20) เป็นความจำเป็นที่คนสังคมทุกระดับจะต้องทำความเข้าใจของความหมายเพื่อสร้างและให้ความสำคัญของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ

พอเพียง คือ การบริโภคและผลิตอยู่บนพื้นฐานของความพอประมาณ และเหตุผลไม่ขัดสนแต่ไม่ฟุ่มเฟือย สมดุล คือ การพัฒนาอย่างเป็นองค์รวม มีความสมดุลระหว่าง โลกาภิวัตน์ (Globalization) กับกัวิวัฒน์ท้องถิ่น (Localization) มีความสมดุลระหว่างภาคเศรษฐกิจกับการเงิน และภาคคนกับสังคมมีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจโครงสร้างการผลิตที่มีสมดุลมีการผลิตหลากหลายใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

ยั่งยืน คือ ความพอเพียงอย่างต่อเนื่องในทุกด้าน โดยเฉพาะ ด้านทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม มีภูมิคุ้มกันที่ดี ระบบเศรษฐกิจกับสังคมมีความยืดหยุ่นที่สามารถก้าวทันและพร้อมรับต่อกระแสโลกาภิวัตน์ ตลอดจนปรับตัวให้สามารถแข่งขันกับตลาดโลก การบริหารจัดการที่ดีซึ่งสามารถป้องกันและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้

คุณภาพ โดยการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียงทางสายกลางได้ คนต้องมีคุณภาพในด้านต่าง ๆ คือ พื้นฐานจิตใจ มีความสำนึกในคุณธรรมซื่อสัตย์สุจริต มีไมตรี มีความเมตตาหวังดีให้กันและกัน หลักการดำเนินชีวิต มีความอดทนมีความเพียร ใช้สติปัญญาไตร่ตรองรอบคอบก่อน ทำให้มีวินัยมีภูมิคุ้มกันในการดำรงชีวิต มีสุขภาพดี และมีศักยภาพ ทักษะ และความรอบรู้ที่เหมาะสมในการประกอบอาชีพและหารายได้อย่างมั่นคง และพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้าได้อย่างต่อเนื่อง

ประเวศ วะสี (2550, หน้า 5-7) ได้กล่าวถึงเศรษฐกิจพอเพียงว่า หมายถึง ความสามารถของชุมชนเมือง รัฐ ประเทศ หรือภูมิภาคหนึ่ง ๆ ในการผลิตสินค้าและบริการทุกชนิดเพื่อเลี้ยงสังคมนั้น ๆ ได้โดยไม่ต้องพึ่งพาปัจจัยต่าง ๆ ที่เราไม่ได้เป็นเจ้าของ และต้องมีพอเพียงอย่างน้อย 7 ประการด้วยกันคือ

1. พอเพียงสำหรับทุกคน ทุกครอบครัว ไม่ใช่เศรษฐกิจแบบทอดทิ้งกัน
2. จิตใจพอเพียง ทำให้รักและเอื้ออาทรคนอื่นได้
3. สิ่งแวดล้อมพอเพียง การอนุรักษ์และเพิ่มพูนสิ่งแวดล้อม ทำให้ยังชีพและทำมาหากินได้เช่น ปัญหาสังคม ปัญหาความยากจน หรือปัญหาสิ่งแวดล้อม
4. ปัญญาพอเพียง มีการเรียนรู้ร่วมกันในการปฏิบัติ และปรับตัวได้อย่างต่อเนื่อง
5. อยู่บนพื้นฐานวัฒนธรรมพอเพียง วัฒนธรรมหมายถึง วิถีชีวิตของกลุ่มคนที่สัมพันธ์กันอยู่กับสิ่งแวดล้อมที่หลากหลาย ดังนั้น เศรษฐกิจจึงควรสัมพันธ์และเติบโตขึ้นจากพื้นฐานทางวัฒนธรรมจึงจะมั่นคง
6. มีความมั่นคงพอเพียง ไม่ใช่ুবวบจนเดี๋ยวเดียวรวยแบบกะทันหัน เดี่ยวตกงานไม่มีกินไม่มีใช้ ถ้าเป็นแบบนั้นประสาหมนุษย์คงทนไม่ได้กับความผันผวนที่เร็วเกินไป จึงสุขภาพจิตเสีย เครียด เพี้ยนรุนแรงฆ่าตัวตาย ตีดยา เศรษฐกิจพอเพียงที่มั่นคงจึงจะทำให้สุขภาพจิตดีเมื่อทุกอย่างพอเพียงก็เกิดความสมดุล ความสมดุลคือความเป็นปกติและยั่งยืน ซึ่งอาจเรียกเศรษฐกิจพอเพียงในชื่ออื่น ๆ เช่น เศรษฐกิจพื้นฐาน เศรษฐกิจสมดุล เศรษฐกิจบูรณาการ หรือเศรษฐกิจศีลธรรม และนี่คือเศรษฐกิจทางสายกลาง หรือเศรษฐกิจแบบมีขณิมาปฏิบัติ เพราะเชื่อมโยงทุกเรื่องเข้าด้วยกัน ทั้งเศรษฐกิจ จิตใจสังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม ที่จริงคำว่าเศรษฐกิจเป็นคำที่ความหมายดี ที่หมายถึงความเจริญที่เชื่อมโยงจิตใจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมเข้าด้วยกัน แต่ได้มีการเอาคำว่าเศรษฐกิจไปใช้ในลักษณะแบบแยกส่วน ที่หมายถึงการแสวงหาเงินเท่านั้น เมื่อแยกส่วนก็ทำลายส่วนอื่น ๆ จนเสียสมดุลและวิกฤต

3. บทบาทและความสำคัญของเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง คือ เศรษฐกิจที่สามารถอุ้มชูตัวเองได้ ให้มีความพอเพียงกับตัวเอง อยู่ได้โดยไม่ต้องเดือดร้อนโดยต้องสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจตัวเองเสียก่อนคือตั้งตัวให้มีความพอกินพอใช้เพื่อที่จะสร้างความเจริญก้าวหน้าและฐานะทางเศรษฐกิจขั้นที่สูงต่อไปได้ ทำให้มองเห็นบทบาท ความสำคัญของเศรษฐกิจพอเพียงดังนี้

1. เป็นแนวคิดที่มุ่งให้เกิดการพึ่งตนเองเป็นหลัก เน้นการใช้ศักยภาพของคนเสาะแสวงหาทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ได้มากที่สุดเพื่อใช้ชีวิตของตนเองของครอบครัวและชุมชนอยู่รอด

2. ทำให้เกิดความเข้มแข็งในจิตใจ โดยยึดหลักการพึ่งตนเองในทางพระพุทธศาสนา เมื่อพึ่งตนเองได้แล้วก็ทำจิตใจสงบ เข้มแข็ง ไม่วิตกกังวล

3. เกิดความร่วมมือร่วมใจ สมัคสมานสามัคคีภายในชุมชนเดียวกัน

4. แก้ปัญหาเศรษฐกิจได้ในระดับหนึ่ง กล่าวคือ ถ้าพอมีพอกินแล้วก็จะทำให้ลดปัญหา ลดความยากจน

4. การปฏิบัติตนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

สมพร เทพสิทธา (2546, หน้า 31-32) ในการปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ควรยึดหลักการปฏิบัติดังนี้

1. ยึดความประหยัดตัดทอนค่าใช้จ่ายในทุกด้าน ลดความฟุ่มเฟือยในการดำรงชีพอย่างจริงจัง ดังพระราชดำรัสความว่า “ความอยู่ที่ไม่ต้องฟุ้งเฟ้อ ต้องประหยัดไปในทางที่ถูกต้อง

2. ยึดถือการประกอบอาชีพด้วยความถูกต้องสุจริต แม้จะตกอยู่ในภาวะขาดแคลนในการดำรงชีวิตก็ตาม ความเจริญของคนทั้งหลาย ย่อมเกิดจากการประพฤติชอบและหาเลี้ยงชีพชอบเป็นหลักสำคัญ

3. ละเลิกการแก่งแย่งผลประโยชน์ และแข่งขันกันในการค้าขายประกอบอาชีพแบบต่อสู้กันอย่างรุนแรงดังอดีต ดังที่มีพระราชดำรัสเรื่องนี้ความว่า ความสุขความเจริญอันแท้จริงนั้น หมายถึงความสุขความเจริญที่บุคคลแสวงหาได้ด้วยความเป็นธรรมทั้งในเจตนาและการกระทำ ไม่ใช่ได้มาด้วยความบังเอิญ หรือด้วยการแก่งแย่งเบียดบังมาจากผู้อื่น

4. ไม่หยุดนิ่งที่จะหาทางใช้ชีวิตหลุดพ้นจากความทุกข์ยากครั้งนี้ โดยต้องอาศัยความขวนขวายไม่หาความรู้ให้เกิดมีรายได้เพิ่มพูนขึ้น จนถึงขั้นพอเพียงเป็นเป้าหมายสำคัญ ดังพระราชดำรัสตอนหนึ่งที่มีความหมายชัดเจนว่า การที่ต้องให้ทุกคนพยายามที่จะหาความรู้และสร้างตนเองให้มั่นคงนี้เพื่อตนเองเพื่อที่จะให้ตัวเองมีความเป็นผู้ที่ก้าวหน้า มีความสุขพอมีพอกิน เป็นขั้นหนึ่งและขั้นต่อไปก็คือให้มีเกียรติว่ายืนได้ด้วยตนเอง

5. ปฏิบัติตนในแนวทางที่ดี ลดละสิ่งชั่วให้หมดสิ้นทั้งนี้ด้วยสังคมไทยที่ล่มสลายลงในครั้งนี้เพราะยังมีบุคคลจำนวนมิใช่น้อยที่ดำเนินการโดยปราศจากความละเอียดอ่อนต่อแผ่นดิน ดังพระราชดำรัสตอนหนึ่งความว่า พยายามไม่ก่อความชั่วให้เป็นเครื่องทำลายตัว ทำลายผู้อื่น พยายามลด

พยายามละความชั่วที่ตัวเองมีอยู่ พยายามก่อความดีให้แก่ตัวอยู่เสมอ พยายามรักษาและเพิ่มพูนความดีที่มีอยู่นั้นให้่องงามสมบูรณ์ขึ้น

กรมการพัฒนาชุมชน, เศรษฐกิจพอเพียง (2548, หน้า 3) ความหมายของระดับเศรษฐกิจพอเพียงระดับจิตสำนึก เกิดขึ้นจากการที่สมาชิกในชุมชนแต่ละคนตระหนักถึงความสุขและความพอใจในการใช้ชีวิตเป็นอย่างดี (ความสันโดษ) และรู้สึกถึงความพอเพียงในการดำเนินชีวิตอย่างสมถะ ประกอบสัมมาอาชีพเลี้ยงตนเองได้อย่างถูกต้อง ไม่ให้อดอยาก หรือโลภแล้วดักดวง หรือเบียดเบียนผู้อื่นจนเกิดความจำเป็น แต่คิดเผื่อแผ่แบ่งปันไปยังสมาชิกคนอื่น ๆ ในชุมชนด้วย อย่างไรก็ตามแม้ว่าความพอเพียงของสมาชิกแต่ละคนในชุมชนจะไม่เท่าเทียมกัน แต่สมาชิกทุกคนที่ดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงเห็นสอดคล้องต้องกันในการยึดมั่นในหลัก 3 ประการ คือ

1. การใช้ชีวิตบนพื้นฐานของการรู้จักตนเอง รู้จักพัฒนาตนเองด้วยความพยายามทำจิตใจให้ผ่องใส รวมทั้งมีความเจริญและความเย็นในจิตใจอยู่เป็นประจำอย่างต่อเนื่อง
2. การคิดพึ่งพาตนเองและพึ่งพาซึ่งกันและกัน ในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ คือ เมื่อมีปัญหาจากการดำเนินชีวิตก็ให้ใช้สติปัญญาไตร่ตรองหาสาเหตุของปัญหา และแก้ไขไปตามเหตุและปัจจัยด้วยความสามารถและศักยภาพที่ตนเองมีอยู่ ก่อนที่คิดพึ่งพาผู้อื่นและมีการปรึกษาหารือ ถ้อยทีถ้อยอาศัยช่วยเหลือซึ่งกันและกันและกันและกันในชุมชน เป็นต้น

3. การใช้ชีวิตอย่างพอเพียง รู้จักกลดกิเลสและความต้องการของตนเองลง เพื่อให้เหลือแรงและเวลาในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ตลอดจนทำประโยชน์ให้กับส่วนรวมได้มากขึ้น

5. หลักการพิจารณาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ชุมพร พลรักษา, เอลิม วงศ์ไพโร และเมธี ธรรมรัง (2549, หน้า 70) ได้ให้ความหมาย หลักสำคัญของระบบเศรษฐกิจพอเพียงมีหลักสำคัญอยู่ 3 ประการคือ

1. เป็นระบบเศรษฐกิจที่ยึดหลักการ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน ทำสิ่งใดให้เหมาะสมกับฐานะของตนเอง ถ้าทำการเกษตรเน้นการผลิตพืชผลให้พอเพียงต่อการบริโภคในครัวเรือนเมื่อเหลือจากการบริโภคจึงคิด เพื่อค้าขายก็จะเป็นกำไรของตนเอง การดำเนินการแบบนี้เป็นการลดค่าใช้จ่ายในการหาเครื่องอุปโภคบริโภคของตนเอง และเพิ่มรายได้ให้กับตนเองอย่างเป็นเหตุเป็นผล และมีความมั่นคงในการประกอบอาชีพ

2. เป็นระบบเศรษฐกิจที่ใส่ใจความสำเร็จต่อการมารวมกลุ่มของชาวบ้านให้ชาวบ้านหรือองค์กรชาวบ้านดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ให้ครอบคลุมทั้งการผลิต การตลาด และสวัสดิการต่าง ๆ ในชุมชน เศรษฐกิจในชุมชนมีเครือข่ายกว้างขวางขึ้นประชากรในชุมชนนำไปสู่ความมั่นคงทางเศรษฐกิจของชุมชนและประเทศ

3. เป็นระบบเศรษฐกิจที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของคุณธรรม ความเมตตาความเอื้ออาทร ความสามัคคีของสมาชิกในชุมชน ที่ร่วม แรงร่วมใจการประกอบอาชีพให้ประสบความสำเร็จ มีการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีการเรียนรู้เพื่อความเชี่ยวชาญ และพัฒนาเทคโนโลยีต่อยอดจากภูมิปัญญาท้องถิ่น

ศูนย์ช่วยเหลือทางวิชาการพัฒนาชุมชนเขตที่ 4 ((อัดสำเนา), หน้า 2) การพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง คือ การพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาทโดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผลการ มีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวตลอดจนการใช้ความรู้ความรอบคอบ และคุณธรรม ประกอบการวางแผน การตัดสินใจและการกระทำ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีหลักพิจารณาอยู่ 5 ส่วนดังนี้

1. กรอบแนวคิดเป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลาและเป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัยและวิกฤติเพื่อความมั่นคงและยั่งยืนของการพัฒนา

2. คุณลักษณะเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ในทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลางและการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน

3. คำนิยามความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย 3 คุณลักษณะพร้อมกัน ดังนี้

3.1 ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่มากเกินไปและไม่น้อยเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่นการผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ

3.2 การมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้นจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ

3.3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

4. เงื่อนไขในการตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับความพอเพียงนั้น ต้องอาศัยทั้งความรู้และ คุณธรรมเป็นพื้นฐาน กล่าวคือ

4.1 เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกันประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

4.2 เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้างประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความอดทน มีความพากเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

5. แนวทางปฏิบัติ / ผล ที่คาดว่าจะได้รับจากการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ คือ การพัฒนาที่สมดุลยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้และเทคโนโลยี

สรุปจากการทบทวนความหมายและหลักการของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงผู้ศึกษาสามารถสรุปได้ว่า เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง หลักปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำรงชีวิตของประชาชนในทุกๆระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน

จนถึงระดับรัฐ อยู่บนพื้นฐานทางสายกลางและความไม่ประมาท มีคุณลักษณะ 3 ประการ คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ทั้งนี้ต้องอาศัยความรอบรู้และคุณธรรมเพื่อนำไปสู่ความสมดุลพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้ และเทคโนโลยี

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับความพอประมาณ

เอกชัย แซ่ลิ้ม (2539, หน้า 79) หลักการดำเนินชีวิตตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เป็นการดำเนินชีวิตตามแนวทางของ หลักมัตตัญญูตา ในพุทธศาสนาเป็นกระบวนการฝึก พฤติกรรมการบริโภคไปพร้อม ๆ กับการฝึกจิตและการฝึกปัญญา ขึ้นเรียงง่ายและมีความสอดคล้องกับธรรมชาติ เพื่อต่อการดำเนินชีวิตที่ดีงามขึ้นไป ประกอบด้วยหลักการและวิธีปฏิบัติ

2.2.1 การรู้จักประมาณในการแสวงหาการรับและการสละ

มนุษย์ไม่ว่าจะยากดีมีเงินต้องเกี่ยวข้องกับวัตถุอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เพราะธรรมชาติของมนุษย์ต้องอาศัยปัจจัยเครื่องดำรงชีวิตอย่างน้อยที่สุดก็ต้องอาศัยปัจจัยสี่ อันได้แก่ เครื่องนุ่งห่ม อาหาร ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค ในกระบวนการดำรงชีวิตของแต่ละคนนั้นนอกจากปัจจัยสี่แล้ว แต่ละคนยังต้องการสิ่งที่มีคุณค่าอย่างอื่นอันได้แก่สินค้าและบริการต่าง ๆ เพื่อเสพสุขอีกด้วยแต่ปัจจัยสี่ สินค้าและบริการต่าง ๆ ดังกล่าวนั้นแต่ละคนต้องแสวงหาหรือทำงานจึงจะได้มาให้อาศัยด้วยเหตุนี้คนทั่วไปทุกคนย่อมมีหน้าที่ที่รับผิดชอบ ในการทำมาหาเลี้ยงชีพเพื่อเลี้ยงตัวเองและครอบครัวของตัวเอง

1. การรู้จักประมาณในการแสวงหา

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), พุทธธรรม, ในทัศนะของพระพุทธศาสนา การแสวงหาสิ่งสมควรแสวงหาก็กต้องคำนึงถึงว่าจะได้มาอย่างไร เนื่องจากในกระบวนการแสวงหา นั้นมนุษย์มีโอกาส มีกำลัง มีสติปัญญา ความสามารถไม่เท่ากัน เมื่อต่างคนต่างมุ่งแต่จะหา จะได้ จะเอา คนที่มีโอกาสมีกำลังความสามารถมากกว่าก็จะได้เปรียบ ตลอดจนแก่และครอบครัวผู้อื่น ทำให้ผู้ที่ด้อยโอกาสกำลังและความสามารถที่ได้รับความทุกข์มากต้องคอยหาทางแอบแฝงแย่งชิงเอามาจากคนที่มียากกว่า และผลที่มั่งมีนั้นก็ไม่ได้เป็นสุขในจิตใจจริง ๆ ต้องคอยป้องกันรักษาทรัพย์สินของตนเองตลอดเวลา พระพุทธศาสนาจึงได้ชี้หลักในการแสวงหาปัจจัยสี่ สินค้าและบริการต่าง ๆ ไว้ดังนี้

1.1 สัมมาอาชีพะ การทำมาหาเลี้ยงชีพเป็นพฤติกรรมหลักในการดำเนินชีวิตของมนุษย์ถ้ามีผู้แสวงหาเลี้ยงชีพโดยทุจริต เป็นมิถิฉอาชีพ นอกจากชีวิตของคุณนั้นเองจะชั่วร้ายเสื่อมเสียแล้วยังก่อความเดือดร้อนแก่สังคมอย่างมาก จึงต้องย้ำเน้นกันอย่างยิ่งให้คนฝึกฝน ตนให้สามารถจะแสวงหาโดยประกอบสัมมาชีพ คือเลี้ยงชีพโดยทางสุจริตซึ่งครอบคลุมการใช้แรงงานให้เกิดผลผลิตแล้วได้รับปัจจัยเครื่องเลี้ยงชีพเป็นผลตอบแทน มาโดยชอบธรรมอย่างหนึ่ง

คำว่าสัมมาชีพในทางธรรมะมิใช่หมายถึงการใช้แรงงานให้เกิดผลผลิตแล้วได้รับปัจจัยเครื่องยังชีพเป็นผลตอบแทนมาโดยชอบธรรมเท่านั้นแต่หมายถึงการทำหน้าที่ความประพฤติหรือการดำรง

ตนอย่างถูกต้องอย่างใดอย่างหนึ่งที่ทำให้เป็นผู้สมควรแก่การได้ปัจจัยบำรุงเลี้ยงชีวิตด้วยเช่นการที่ลูกประพฤติตนเป็นลูกที่ดี สมควรแก่การเลี้ยงดูของพ่อแม่ ก็พึงนับว่าเป็นสัมมาชีพของลูก

1.2 ทิฏฐธัมมิกัตถสังวัตตนิกัธธรรม บุคคลทั่วไปมีภารกิจสำคัญมากอยู่หลายทางคือ ต้องประกอบอาชีพอย่างตั้งตัวให้เป็นหลักแหล่งปกครองครอบครัวตน และต้องช่วยทำนุบำรุงศาสนาที่ตนรับนับถือเกี่ยวกับวิธีการแสวงหาทรัพย์สิน หรือวิธีขจัดปัญหาเรื่องทรัพย์สินเงินทองให้อยู่ในขอบเขตที่เหมาะสมพอดีส่วนมากมุ่งหวังให้ตั้งตนได้ในทางเศรษฐกิจและสังคมด้วยเหตุนี้จึงให้ความสำคัญต่อวิธีการแสวงหาปัจจัยเครื่องเลี้ยงชีพ

2. การรู้จักพอประมาณในการรับ

เอกชัย แซ่ลิ้ม (2539, หน้า 206) ความสำคัญในการรู้จักประมาณในการแสวงหา เพื่อเปิดโอกาสให้มนุษย์ได้ใช้และพัฒนาความสามารถส่วนตนเพื่อช่วยให้เพื่อนมนุษย์สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น เพื่อให้ได้มาซึ่งผลผลิตและบริการอันจำเป็นต่อการดำรงอยู่ของตนเอง การรู้จักประมาณในการรับสิ่งที่แสวงหามาได้แล้วว่าใครควรรับอะไร แคไหน และอย่างไร

หลักการแนวคิดและวิธีการหรือกระบวนการของความรู้จักประมาณในการรับเห็นว่าความรู้จักประมาณในการรับมีองค์ประกอบสามอย่างคือ ผู้ให้ วัตถุที่ให้ และการใคร่ควรถึงความประสงค์ของผู้ให้วัตถุที่ให้ของผู้รับ

ความรู้จักประมาณในการรับนั้นขึ้นอยู่กับความเข้าใจในความประสงค์ (ศรัทธา) ของผู้ให้ความมากน้อยของวัตถุและกำลังของผู้รับแต่ละคนควรมีปัจจัยเครื่องดำรงชีพอย่างพอเพียงที่จะมีชีวิตรอดสร้างประโยชน์ได้ ภายในขอบเขตเท่าที่ไม่เบียดเบียนตนและผู้อื่น อย่างไรก็ตามการรู้จักประมาณในการรับนั้นควรเป็นไปโดยอาศัยหลักสันโดษ

3. การรู้จักพอประมาณในการสละ

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต) (2550, หน้า 125) ทุกสังคมต้องมีการจัดตั้งวางระบบระเบียบกฎหมายหรือกติกาต่าง ๆ ในการอยู่ร่วมและสัมพันธ์กัน เพื่อไม่ให้คนละเมิดต่อกัน โดยการปฏิบัติต่อวัตถุให้เป็นเรื่องเกื้อหนุนความอยู่ดีร่วมกัน แทนที่จะให้วัตถุกลายเป็นเหตุแห่งการเบียดเบียนกัน มนุษย์ที่เป็นผู้ผลิตสิ่งบริโภคเองแต่แล้วก็ไม่สามารถควบคุมได้ปล่อยให้มีการครอบครองปัจจัยการผลิตและสิ่งบริโภคด้วยอำนาจความไม่เป็นธรรม กอบโกยไว้เฉพาะตนทำให้เกิดการขาดแคลนไม่สมดุล จึงจำเป็นที่จะต้องมีการเสียสละ

การรู้จักเสียสละนั้นตรงกันข้ามกับตระหนี่ซึ่งมีลักษณะหวงแหน สิ่งที่มีอยู่ที่ดีที่หามาได้พอดีไม่ยอมจ่ายให้เป็นประโยชน์แก่ตนเอง และผู้อื่นแม้ว่ามีเหตุจำเป็นก็ตามเอาแต่เก็บ ด้วยเหตุนี้ความสุขของคนตระหนี่คือค่อยเก็บเข้าไว้มีความสุขอย่างเดียว ว่าประโยชน์ของการได้มาคือการเก็บไว้ชื่นชมหรือดูเล่น คนมีทรัพย์ไม่จ่ายทรัพย์บริโภคใช้สอยทรัพย์นั้นจะมีประโยชน์อะไร เมื่อคิดถึงประโยชน์เช่นนี้แล้วมีทั้งไว้เฉย ๆ ใช้ก็ไม่เป็นทำอะไรก็ไม่ทำจะต่างอะไรกับก้อนหิน ก้อนกรวดเพราะต่างก็เก็บไว้หนัก ๆ อย่างนั่นเอง

ความสละหมายความว่าสละความยึดติด ที่มองเห็นได้ง่ายคือความยึดติดในวัตถุต่าง ๆ ที่สร้างขึ้นมาเพื่อเป็นเครื่องอำนวยความสะดวกในการดำเนินชีวิต ตามความมุ่งหมายเดิมนั้น สิ่งเหล่านี้เราสร้างขึ้นมาเพื่อช่วยให้เราดำเนินชีวิตไปได้ด้วยดีแต่พอสร้างขึ้นมาก็เกิดความมีขึ้นพอ เกิดขึ้นความมีขึ้นก็มีการเป็นเจ้าของ พอมีการเป็นเจ้าของก็เกิดความยึดมั่นมีความมุ่งหมายผูกพัน พอเกิดความยึด ก็มีความห่วงกังวล แล้วสิ่งเหล่านี้นอกจากทำให้เกิดความสะดวกในการดำเนินชีวิตแล้วก็ จะนำความทุกข์มาให้ด้วย เพราะทำให้เกิดความห่วงกังวลเป็นอย่างน้อยแล้วก็ยังทำความเศร้าโศก เสียใจเมื่อแตกสลายไป ตรงนี้เป็นข้อที่ควรแก้ไขคือทำอะไรให้สิ่งที่มีขึ้นมาช่วยอำนวยความสะดวกในการดำเนินชีวิต ไม่เกิดโทษกับจิต ก็ต้องฝึกตนโดยรู้จักเสียสละ

2.2.2 ความสันโดษ

สันโดษ แปลว่า ความพอใจ ยินดีตามมี ตามได้ พ้นให้คำจำกัดความไว้ 3 ประการคือ

1. ยินดีของอันเป็นของตน คือ ไม่โลภอยากได้ของของคนอื่น
2. ยินดีของตามที่มีอยู่ คือ ไม่เป็นคนอยากได้เท่าไร ๆ ก็ไม่พอ
3. ความเป็นผู้มีใจสม่าเสมอในปัจจุบันและอารมณ์ คือ จะได้ปัจจัยหรือไม่ได้ก็ตามไม่ยินดียินร้ายในอารมณ์ที่น่าปรารถนา และไม่ปรารถนาอย่างนี้เรียกว่ายินดีโดยสม่าเสมอ

2.2.3 การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงกับความพอประมาณ

อภิชัย พันธเสน และคณะ สงเคราะห์ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง (2549, หน้า 162) การเรียนรู้และสร้างความเข้าใจเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงจำเป็นต้องคำนึงว่าเศรษฐกิจพอเพียงนั้นไม่จำเป็นต้องเป็นเป้าหมายตายตัวคงที่หากแต่เป็น “กระบวนการ” ซึ่งสามารถเชื่อมโยงกับบุคคล หลาย ชุมชน ในฐานะศูนย์กลางของการศึกษาประกอบด้วยสาระสำคัญดังนี้

1. การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางการดำรงชีวิตที่มั่นคงสำหรับปัจเจกชน
2. ความรู้เศรษฐกิจพอเพียงเป็นความรู้ สหวิทยาการมีความครอบคลุมแทบทุกมิติของชีวิต การเรียนรู้ต้องใช้วิทยาทุระณะการ และการเรียนรู้ด้วยประสบการณ์ชีวิต
3. การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ต้องอยู่บนพื้นฐานความคิดที่เรียกว่า คิดอย่างเป็นระบบซึ่ง จะช่วยให้ชุมชนเป็นศูนย์กลางเรียนรู้มีความสามารถหลายด้านตั้งแต่พื้นฐานไปจนถึงความสามารถ การวางแผนการจัดการ
4. การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ต้องสอดคล้องกับวัฒนธรรมท้องถิ่น ที่หลากหลายในภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศไทย สะท้อนให้เห็นทั้งมิติทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น

การเรียนรู้ผสมผสานพลังอำนาจให้กับชุมชนในการที่จะมีวิธิตคิด วิถีการผลิต และวิถีชีวิตของตนเอง อันจะนำไปสู่การสร้างระบบที่ดีเป็นอิสระจากระบบทุนนิยม และเดินทางเข้าสู่แนวทางพอเพียง ยั่งยืน เข้มแข็ง และพึ่งตนเองได้ในที่สุด

สรุปจากการทบทวนเอกสารแนวคิดการพอประมาณ ผู้ศึกษาสามารถสรุปได้ว่าการพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่มากเกินไป ไม่น้อยเกินไป ทั้งในด้านการให้ การรับ และการใช้จ่าย โดยตนเองไม่เดือดร้อน ไม่เบียดเบียนผู้อื่น สามารถพึ่งตนเองได้มากที่สุด ประกอบอาชีพด้วยความ

ขยันขันแข็งและมีความซื่อสัตย์ มีความพอใจกับทรัพย์สินและสิ่งของที่ตนมีอยู่ตามฐานะของตน มุ่งเน้นการประกอบอาชีพเพื่อบริโภคในครัวเรือน มีการลดรายจ่ายหรือลดต้นทุนในการผลิตโดยมีการจัดทำแปลงผักสวนครัวการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพลดการใช้สารเคมี รวมถึงจัดทำบัญชีครัวเรือนเพื่อรู้รายรับ รายจ่ายของตน

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับความมีเหตุผล

จรัส พยัคฆราชศักดิ์ และกวี อติศรวิรรณ (2544, หน้า 55-56) การตัดสินใจโดยมีเหตุผล คือ การพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนถึงผลที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ การกระทำโดยมีเหตุผลหมายถึงการกระทำที่เล็งหรือคาดหมายเห็นผลว่าจะเกิดอะไรขึ้นเมื่อมีสิ่งนี้ สิ่งนี้จึงมี สิ่งนี้ไม่มี สิ่งนี้จึงมี ตรงนี้เองคือการมีเหตุผลในการเดินตามพระยุคลบาทเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการแก้ไขปัญหาตามหลักอริยสัจสี่ คือ

1. ทุกข์ คือ รู้สภาพปัญหา
2. สมุทัย คือ รู้สาเหตุของปัญหา
3. นิโรธ คือ รู้เป้าหมายของการแก้ปัญหา
4. มรรค คือ รู้วิธีการแก้ปัญหา

อริยสัจสี่ หมายถึงหลักความจริงที่พระพุทธเจ้าได้ทรงค้นพบเป็นหลักการสำคัญในการแก้ไข ปัญหาชีวิต โดยสรุปคือหลักแห่งเหตุและผล 4 ประการ

สุเมธ ดันติเวชกุล (2549, หน้า 102-111) ความมีเหตุผล หมายถึงการประเมินเหตุผลของการกระทำใด ๆ ก็ตาม และการเข้าใจถึงผลที่จะตามมาอย่างถ่องแท้ซึ่งไม่ได้ถึงผลต่อตนเองเท่านั้น แต่ผลต่อผู้อื่นสังคม และสิ่งแวดล้อมด้วยและไม่เฉพาะผลในระยะสั้นเท่านั้น แต่รวมทั้งผลในระยะยาวด้วย ดังนั้นความมีเหตุผลจึงต้องรวมถึงการสะสมความรู้และประสบการณ์ความสามารถในการวิเคราะห์ การรู้จักประมาณตัวเอง การมองการไกลตลอดจนมีความเมตตา และเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

ความมีเหตุผล หมายถึง ความมีเหตุผลนั้นเราจะต้องคิดทบทวนอย่างรอบคอบต้องพิจารณาจากเหตุทุกอย่างที่เกี่ยวข้อง และยังต้องคำนึงถึงผลที่ตามมาด้วย

เสรี พงศ์พิศ (2550, 138-153) ความมีเหตุผล กินอยู่อย่างมีข้อมูลมีคุณภาพรู้ทันชุมชน และการเปลี่ยนแปลง รู้จักแสวงหาความรู้พัฒนาศักยภาพของตนเองมีการวางแผนครอบครัว และมีคุณภาพมีแผนการออมมีมาตรฐานในการดำเนินชีวิต

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการมีเหตุผล ผู้ศึกษาสามารถสรุปได้ว่า การมีเหตุผล หมายถึง การพิจารณาถึงความพอเพียงจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล เมื่อมีปัญหาความขัดแย้งเกิดขึ้นสามารถควบคุมและข่มใจ พยายามทำความเข้าใจถึงสาเหตุของปัญหาและยอมรับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น หรือพยายามหาทางแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผลมีการยอมรับฟังความคิดเห็นและปฏิบัติตามเมื่อเป็นมติของเสียงส่วนใหญ่ และเมื่อจำเป็นต้องตัดสินใจจะใช้เหตุผลพิจารณาอย่างรอบคอบรวมถึงการใช้จ่ายแต่ละครั้งจะพิจารณาถึงความจำเป็น เป็นอันดับแรกและพยายามลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็น

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว

กรมการพัฒนาชุมชน, เศรษฐกิจพอเพียง (2548, หน้า 7) การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเป็นการเตรียมความพร้อมที่จะรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงไปในด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นกับชีวิต ไม่ว่าจะเป็นไปตามความคาดหมายหรือผิดหวัง เช่น ปัญหาความยากจนเป็นปัญหาสังคมที่กระทบต่อการดำรงชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนจำนวนมากและมีผลกระทบต่อพื้นฐานเศรษฐกิจ

การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การมีความรู้และมีการเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

2.4.1 ความขยันหมั่นเพียร

การขาดความขยันหมั่นเพียรในการประกอบวิชาชีพและการทำงานคือ ขาดอิทธิบาท 4 ซึ่งได้แก่ ฉันทะ-รักงาน วิริยะ-สู้งาน จิตตะ-ใส่ใจในงาน วิมังสา-ทำงานด้วยปัญญา เป็นสิ่งที่คนไทยเราต้องมีให้มากขึ้น ด้วยคนไทยเป็นผู้มีเมตตาสูง เมื่อเปรียบเทียบกับคนชาติอื่น แต่ถ้าพูดถึงความขยันหมั่นเพียร เราอาจจะดีกว่าคนชาติอื่น เช่น คนญี่ปุ่น คนจีน คนเวียดนาม คนญี่ปุ่นเป็นคนขยันหมั่นเพียร และเอาจริงเอาจังในการทำงานมาก แม้จะถึงเวลาเลิกงานแล้ว คนญี่ปุ่นก็ยังทำงานอยู่ต่อไปแม้จะไม่มีค่าล่วงเวลาแต่เพื่อต้องการงานให้เสร็จเสียก่อนคนญี่ปุ่นถูกเรียกว่าเป็นคนบ้างาน ส่วนคนจีนเป็นคนที่มีความขยันอดทน ก่อนนี้คนจีนได้อพยพจากภาคใต้ของประเทศจีนเดินทางมาอยู่ประเทศไทย ส่วนมากเป็นคนที่ยากจนมีเพียงเสื่อผืนหมอนใบ แต่อาศัยความขยันอดทนคนจีนเหล่านี้จึงได้ก่อร่างสร้างตัวทำงานตั้งแต่ต่ำที่สุดเป็นกรรมกรรับจ้าง เขยิบฐานะเป็นพ่อค้าในที่สุดก็เป็นนายห้าง เป็นเศรษฐี

ปัญหาของคนไทยอยู่ที่ขาดความขยันอดทนและความรับผิดชอบ เมื่อทำงานได้เงินพอสมควรแล้วก็มักจะละทิ้งงานกลับบ้านโดยไม่คำนึงถึงความเสียหายที่จะตามมาของเจ้าของกิจการซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องทำความเข้าใจในความหมายของความสันโดษ กับการพอหรือหยุดงานเมื่อได้พอกอยู่พอกินได้แล้วแต่ไม่ได้มองถึงอนาคตอีกต่อไปว่าเงินได้นั้นในเวลานั้นมันสามารถเป็นภูมิ คุ้มภัยให้ตนเองได้มากน้อยเท่าใด จะมีกินอีกหรือไม่ในอนาคต

2.4.2 การประหยัดอดออม

สาเหตุของความยากจนหรือความบกพร่องทางสภาพการเงินมาจากขาดการประหยัดและอดออม ใช้จ่ายเงินเกินกว่ารายได้ใช้จ่ายซื้อเครื่องอุปโภคบริโภคที่เกินจำเป็นใช้จ่ายเงินเพื่อการเที่ยวเตร่และความสนุกสนานที่เกินขอบเขต

คนเวียดนามเป็นคนที่ประหยัดอดออมมากมีสุขภาพดีเวียดนามเก่าไว้ว่า ท้องไม่อิ่มจะคิดท้องเที่ยวได้อย่างไร คนญี่ปุ่นเป็นคนที่มีความประหยัดและอดออมมากในเรื่องการใช้จ่ายจะเป็นไปตามงบประมาณที่ทำไว้ และอยู่ภายในเงินรายได้ที่หามาได้ส่วนมากแม้บ้านจะเป็นผู้ควบคุมและรับผิดชอบการใช้จ่ายเงิน อัตราเงินออมและจำนวนเงินออมในญี่ปุ่นสูงมาก ญี่ปุ่นจึงไม่มีความจำเป็นที่จะต้องไป

กู้เงินจากต่างประเทศ แต่มีเงินให้ต่างประเทศกู้ยืมส่วนมากแล้วคนไทยเรามักจะขาดการประหยัดคอดออม มักจะชอบแข่งขันกันโดยการใช้สินค้าที่มียี่ห้อหรือราคาแพงทำให้มีการใช้จ่ายเงินอย่างสุรุ่ยสุร่ายฟุ่มเฟือยเกินฐานะตามคำกล่าวที่ว่า มีรายได้น้อยแต่มีรสนิยมสูง เมื่อรายได้ไม่พอก็กู้ยืมสินหรือซื้อสินค้าเงินผ่อนทำให้ต้องมีหนี้สินจำนวนหนี้สินได้เพิ่มพูนขึ้นเรื่อย ๆ บางคนไม่มีเงินชำระหนี้ก็ต้องหาทางออกด้วยการปล้น ชิงทรัพย์ ลักทรัพย์ หรือหาทางออกไม่ได้จริง ๆ ก็ต้องฆ่าตัวตายคนที่มียาได้น้อยหรือรายได้ปานกลาง หากใช้จ่ายฟุ่มเฟือยเกินฐานะก็ต้องเป็นหนี้สินต้องได้รับความทุกข์ยากเดือดร้อนในการหาเงินมาชำระดอกเบี้ยและเงินต้นพระพุทธเจ้าได้ตรัสถึงการเป็นหนี้ว่า การเป็นหนี้เป็นทุกข์ในโลก

2.4.3 ภาวะเศรษฐกิจเป็นตัวกำหนดทิศทาง

ในปัจจุบันระบบเศรษฐกิจไทย โดยส่วนรวมต้องประสบกับภาวะหดตัว และการถดถอยทางเศรษฐกิจอย่างรุนแรง โดยมีสาเหตุสำคัญประการหนึ่งจากการขาดสภาพคล่องเมื่อปี 2540 ได้เกิดวิกฤตการณ์ทางการเงินการคลังและเศรษฐกิจอย่างรุนแรงการขาดดุลบัญชีเงินสะพัดได้เพิ่มสูงขึ้นมีการกู้ยืมเงินจากต่างประเทศ ภาวะเศรษฐกิจที่ตกต่ำทำให้อำนาจการซื้อ ของประชาชนลดลงหลายคนเกิดการซึมเศร้า เกิดโรคเครียด หาทางออกไม่ได้

ตัวกำหนดสภาวะของสังคม คือ ระบบเศรษฐกิจที่มีหลายรูปแบบ แบบบริโภคนิยม หรือทุนนิยมเป็นลักษณะที่โลกเสรียึดถือ อันแฝงด้วยความหมายมือใครยาวสาวได้สาวเอา มีการใช้ระบบการจัดการที่ทำให้ตนเองมีอำนาจในการต่อรอง มีอำนาจในการวางแผนการตลาดครอบคลุมโดยการโฆษณา ประชาสัมพันธ์ ทำให้คนที่ไม่มีภูมิคุ้มกันที่ดี ไม่พิจารณาถึงเหตุผลหรือความต้องการจริง ๆ ก็เชื่อและปฏิบัติตามทำให้คนหลง มองเห็นเป็นเรื่องจริง ที่แท้จริงคือภาพมายาที่ผู้ผลิตใช้สื่อประชาสัมพันธ์นั่นเอง ไม่สามารถมองเห็นเรื่องจริงเงินทองคือของมายา ข้าวปลาเป็นของจริง

จากการทบทวนแนวคิดเกี่ยวกับการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ผู้ศึกษาสามารถสรุปได้ว่าการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตอาจทำได้ โดยการเก็บออมเงินเพื่อใช้ในยามฉุกเฉิน การสร้างครอบครัวให้อบอุ่นด้วยการให้ความรักและเคารพสิทธิ์ของสมาชิกทุกคนในครอบครัว โดยยึดมั่นในความซื่อสัตย์ ต่อสมาชิกในครอบครัวมีการพูดคุยเรื่องความขยัน อดทน และการอดออม การพยายามหลีกเลี่ยงสิ่งเสพติดการเล่นการพนันทุกชนิดหลีกเลี่ยงการคบคนไม่ดีเป็นมิตร รวมถึง การเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชนเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้มีความเผื่อแผ่ และแบ่งปันให้กับสมาชิกในชุมชนโดยไม่หวังผลตอบแทน

2.5 เจื่อนไขความรู้และเจื่อนไขคุณธรรม

2.5.1 เจื่อนไขความรู้

ในการตัดสินใจดำเนิน กิจกรรมใด ๆ ต้องอาศัยความรู้อันประกอบด้วยหลักวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้านแล้วนำความรู้นั้นเชื่อมโยงกันเพื่อพิจารณาและวางแผนอย่างระมัดระวัง

1. การปลูกฝังอุดมการณ์เป็นเงื่อนไขความรู้ที่สำคัญ

สมพร เทพสิทธิ์า (2546, หน้า 146-147) อุดมการณ์และอุดมคติ เป็นสิ่งสำคัญของการดำเนินชีวิต ผู้ที่ทำงานและดำรงชีวิตด้วยอุดมการณ์และอุดมคติจะทำงานเพื่องานด้วยความวิริยะอุตสาหะ ซื่อสัตย์สุจริต จะไม่หวั่นไหวต่ออามิสสินจ้าง จะมีชีวิตอยู่เพื่อความดีจะทำความดีโดยไม่ท้อแท้หรือหวั่นไหว แม้ว่าการทำความดีจะต้องประสบกับปัญหาและอุปสรรคมากมายเพียงใดแม้จะได้รับความกระทบกระเทือนใจและความท้อแท้ใจ ความทุกข์ยากเดือดร้อนก็ตาม

1.1 อุดมคติในการทำงาน เป็นสิ่งสำคัญที่สุดที่ทุกคนจะต้องมี ควรมีอุดมคติในการปฏิบัติงาน มีความเสียสละ อดทน รู้จักเกรงใจ ให้อภัย

1.2 อุดมคติในการดำรงชีวิต ในการดำเนินชีวิตของเราต้องข่มใจไม่ ต้องกระทำความผิด ๆ ที่เรารู้สึกด้วยใจจริงว่าชั่ว ว่าเสื่อม เราต้องฝืนต่อต้านความคิดและความประพฤติกุอย่างที่เราดีกว่า ขัดกับธรรมชาติ เราต้องกล้าและบากบั่นที่จะกระทำความดีที่เราทราบว่าเป็นความดี เป็นความถูกต้องและเป็นธรรม

2. การปลูกฝังค่านิยมที่สร้างสรรค์

สมพร เทพสิทธิ์า (2546, หน้า 179) คำว่า ค่านิยม (Social Value) หมายถึงสิ่งซึ่งคนเห็นว่ามีคุณค่าซึ่งอาจเป็นรูปธรรมหรือ นามธรรมก็ได้ ซึ่งเป็นสิ่งที่คนสนใจ สิ่งซึ่งคนปรารถนาจะได้ ค่านิยมเป็นแบบอย่างพฤติกรรมที่พึงปรารถนา โดยสังคมถือว่ามีคุณค่าแบบอย่างพฤติกรรมนี้จะเกี่ยวข้องกับวัตถุหรือมีใช้วัตถุก็ได้

ค่านิยมที่พึงประสงค์หรือค่านิยมที่สร้างสรรค์จะช่วยพัฒนาคนและสังคมให้เจริญรุ่งเรืองก้าวหน้า ตรงกันข้ามกับค่านิยมที่ไม่พึงประสงค์จะทำให้คนและสังคมเสื่อมลงถ้าคุณเชื่อในค่านิยมทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ก็จะทำให้มีความรักอายุและความเกรงกลัวต่อบาป ไม่กล้าทำชั่วทั้งต่อหน้าและลับหลัง ค่านิยมของสังคมอาจจะเป็นค่านิยมที่พึงประสงค์หรือค่านิยมสร้างสรรค์เช่นค่านิยมในเรื่องความกตัญญูกตเวทิตะ ความซื่อสัตย์สุจริต หรืออาจเป็นค่านิยมที่ไม่พึงประสงค์เช่น ค่านิยมที่ถือเงินหรือวัตถุเป็นใหญ่ ที่เรียกว่าวัตถุนิยม ค่านิยมที่ถือว่าอำนาจเป็นสิ่งสำคัญที่เรียกว่าอำนาจนิยมหรือค่านิยมที่ไม่เชื่อในเรื่องทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว

การปลูกฝังค่านิยมที่พึงประสงค์และค่านิยมที่สร้างสรรค์จึงเป็นเรื่องที่สำคัญยิ่ง โดยเฉพาะในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว หากคนส่วนใหญ่เห็นว่าการทุจริต คอรัปชั่นเป็นวิถีชีวิต ไม่ใช่เรื่องที่น่าอับอายทุจริตก็จะระบาดแพร่หลาย กว้างขวางในปัจจุบันค่านิยมบางอย่างได้เปลี่ยนแปลงไปยกย่องคนที่มิเงิน นับหน้าถือตาคนที่มิตำแหน่ง มีอำนาจวาสนา มีชื่อเสียงแม้ว่าคนเรานั้นจะประพฤติดีศีลธรรมได้เงินมาโดยทุจริต

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานพระบรมราโชวาทเกี่ยวกับค่านิยมการทำความดีมีข้อความดังนี้ การทำสิ่งที่ดีงามนั้นไม่ใช่ของที่พ้นสมัยหรือหน้ากระดาษหายหากเป็นของที่ทุกคนทำได้ไม่ยากและให้ผลตอบแทนอย่างคุ้มค่า เพราะความดีนั้นทรงค่าและทรงผลอยู่ตลอดเวลา มิได้เปลี่ยนแปลง มีแต่ค่านิยมในความดีเท่านั้นที่เปลี่ยนแปลงไป

สมพร เทพสิทธิ์ (2546, หน้า 183) การที่คนทำความชั่วยังได้ดีมีสุขอยู่จึงเป็นเพราะกรรมชั่วยังไม่ ให้ผลการให้ผลกรรมแบ่งเป็นการให้ผลทางจิตใจและการให้ผลทางวัตถุ การให้ผลทางจิตใจ เป็นเรื่องเกี่ยวกับผู้ทำโดยเฉพาะ ไม่ต้องเกี่ยวกับคนอื่นเมื่อทำไปแล้วก็จะได้รับผลทันทีคือจะได้รับ ความสุข ความปิติ แต่ถ้าทำกรรมชั่วมักจะทำให้จิตใจเศร้าหมอง เรื่องการให้ผลทางวัตถุเป็นเรื่อง เกี่ยวเนื่องกับผู้อื่น

การที่คนดีทำกรรมดีและหวังผลทางวัตถุเช่น หวังลาภ ยศ สรรเสริญและสุข แต่ไม่ได้รับผลดี ตามต้องการอาจจะขาดคุณสมบัติข้างต้น ค่านิยมที่ควรปลูกฝังให้คนไทยได้ยึดถือ คือค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ของคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ คือ

1. การพึ่งตนเอง ขยันหมั่นเพียรและมีความรับผิดชอบ
  2. การประหยัดอดออม
  3. การมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย
  4. การปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนา
  5. ความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
3. การปลูกฝังจิตสำนึกที่ดีในตัว

การปลูกฝังจิตสำนึกของทุกภาคส่วนจำเป็นต้องร่วมมือดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ทั้งในระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว โดยต้องปฏิรูปใน 3 ภาคส่วน คือ

1. ภาครัฐ ต้องมีการปฏิรูปโครงสร้างและกระบวนการทำงานให้โปร่งใส ซื่อสัตย์เป็นธรรม มี ประสิทธิภาพ มีสมรรถนะสูงในการนำบริการของรัฐสู่ประชาชน โดยเน้นการเปลี่ยนทัศนคติค่านิยม และวิธีการทำงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยถือเอาประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก

2. ภาคธุรกิจเอกชน ต้องปฏิรูปการดำเนินงาน และสนับสนุนให้หน่วยงานของเอกชนมีกติกากา รทำงานที่โปร่งใสมีความรับผิดชอบต่อลูกค้า มีระบบตรวจสอบคุณภาพ มีมาตรฐานการบริการที่ดี

3. ภาคประชาชน สิ่งที่ต้องสร้างตระหนักตั้งแต่ระดับปัจเจกบุคคลถึงระดับกลุ่ม ประชาสังคมเรื่องสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบต่อเศรษฐกิจ สังคม การเมือง เพื่อเป็นพลังของ ประเทศที่มีคุณภาพมีความรู้ความเข้าใจในหลักการของการสร้างกลไก การบริหารบ้านเมืองและ สังคมที่ดี

3. การระเบิดจากข้างใน

สุเมธ ตันติเวชกุล (2547, หน้า 27-33) ได้กล่าวไว้ว่าการระเบิดจากข้างในนั้นเป็นสิ่งที่ต้อง เข้าใจว่า เราจะไปพัฒนาการในที่ต่าง ๆ ชุมชนต่าง ๆ ก็ต้องให้เขาพร้อมเสียก่อนจะได้ไม่เอาอะไรไป ยัดเหยียดให้เขาโดยมากการพัฒนาของหน่วยราชการมักจะทำแบบสำเร็จรูปแล้ว ผลลัพธ์ก็คือราษฎร์ รับไม่ทัน เรื่องเรียนรู้เรื่องความพร้อม ไม่เข้าใจ สุดท้ายมันก็ล่มสลายไปไม่ได้ประโยชน์ การระเบิดจาก ข้างในนี้จะต้องให้เขาพร้อมทุกอย่างเสียก่อน แล้วค่อยเปิดไปสู่ภายนอก

ความหมายของการระเบิดจากข้างในคือต้องมีความพร้อม ทำอะไรก็ต้องคิด เอาลักษณะภูมิ ประเทศสิ่งแวดล้อมและคนบนพื้นฐานคือการทำให้ตนพึ่งตนเองได้ มีชีวิตอยู่อย่างสุขกายสบายใจ

สามารถจัดสรรทรัพยากรที่ดิน น้ำและปัจจัยการผลิตหรือทรัพยากรธรรมชาติอื่น ๆ ในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุด และสามารถจัดสรรรายได้รายจ่ายครอบครัวให้เกิดความพอดีในการกินอยู่การลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น และเพิ่มการออมเพื่อให้ตนเองและครอบครัวมีความพอเพียงโดยอาศัยองค์ประกอบการมีเหตุผลคือ

1. ต้องรอบรู้ในวิชาการต่าง ๆ ที่จะนำมาปรับใช้ในการจัดสรรทรัพยากร ธรรมชาติที่มีอยู่ให้เกิดผลประโยชน์สูงสุด ต้องมีความรู้ทั้งทางโลกและทางธรรม
2. ต้องรอบคอบในการนำความรู้ไปใช้และระมัดระวังในการใช้ความรู้
3. ต้องมีคุณธรรม ทั้งในด้านความคิดจิตใจ และในด้านการกระทำ โดยต้องมีความซื่อสัตย์สุจริต อุดหนุน พากเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบในทุกทางทำทุกอย่าง หรือพูดอีกนัยหนึ่งว่ามีหิริโอตตัปปะ คือ มีความละอายต่อบาป

2.5.2 เจือนไขคุณธรรม

1. คุณธรรมในการดำเนินชีวิต

ทวี ผลสมภพ และชัยวัฒน์ อัตพัฒนา (2547, หน้า 210) สิ่งที่เป็นอย่างยิ่งที่ต้องทำให้มี ทำให้เกิดขึ้นในตัวนักเขียนหรือประชาชนคือคุณธรรมคุณธรรมหลัก 4 ประการที่จำเป็นต้องมีคือ

- 1.1 ความรอบคอบ หมายถึง การเล็งเห็นหรือหยั่งรู้ได้ง่าย และชัดเจนกว่าอะไรควรประพฤติ อะไรไม่ควรประพฤติ
- 1.2 ความกล้าหาญ หมายถึง การกล้าเสี่ยงต่อการเข้าใจผิด กล้าเผชิญต่อการใส่ร้ายและการเยาะเย้ย เมื่อมั่นใจว่าตนกระทำความดี
- 1.3 การรู้จักประมาณ หมายถึง การรู้จักควบคุมความต้องการการกระทำต่าง ๆ ให้อยู่ในขอบเขตอันควรแก่สภาพและฐานะของบุคคลไม่ให้เกินความจำเป็นตามธรรมชาติ ไม่ก้าวก่ายสิทธิอันชอบธรรมของผู้อื่น

1.4 ความยุติธรรม หมายถึง การให้ทุกคนและแต่ละคนตามความเหมาะสมซึ่งจะต้องระลึกว่าเรามีกำลังให้เท่าใด วันให้แก่ใครและอย่างไร อาจกล่าวได้ว่าความยุติธรรมเป็นแก่นของธรรมอื่นหลายประการ ซึ่งคุณธรรมนั้น ๆ เป็นเพียงแงต่าง ๆ ของความยุติธรรมคุณธรรมเป็นสิ่งที่ตรงกันข้ามกับกิเลส คือความไม่ตีในจิตใจ ซึ่งทำให้เคยชินประพฤติไม่ดี ผู้มีคุณธรรมมากจึงมีกิเลสน้อย และผู้มีคุณธรรมคือผู้ไม่มากไปด้วยกิเลส และผู้มีคุณธรรมมากกว่ากิเลสจะได้รับการยกย่องว่าเป็นคนดี

2. การปลูกฝังคุณธรรม และศาสนธรรม

แนวทางการประพฤติปฏิบัติและเปลี่ยนภูมิคุ้มกันของจิตใจคือระบบการศึกษาซึ่งมักจะเน้นในเรื่องความเป็นเลิศทางวิชาการ ต้องการให้นักเรียนนักศึกษาเป็นคนเก่ง เป็นคนฉลาด เป็นคนมีความรู้ความสามารถเพื่อแข่งขันกับอารยประเทศ ระบบการศึกษาไม่เน้นเรื่องศาสนาและคุณธรรมจึงทำให้เกิดช่องว่างที่ห่างไกลกันระหว่างความฉลาดทางเชาว์ปัญญา กับความฉลาดทางศีลธรรมจึงเกิดปัญหาทำให้เยาวชนมีความก้าวร้าว รุนแรง และประพฤติสิ่งที่ไม่ดีมากยิ่งขึ้น การพัฒนาสนใจแต่เรื่องเศรษฐกิจเป็นส่วนใหญ่โดยมีความคิดตามกระแสของเศรษฐศาสตร์ทุนนิยม โดยมุ่งให้

ประชากรมีการผลิตมากขึ้น มีรายได้สูงขึ้นทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น แม้เราจะเป็นเมืองพุทธแต่เราไม่ยึดถือ เศรษฐศาสตร์ตามแนวพุทธ และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การพัฒนาของเราจึงต้องประสบปัญหา และภาวะวิกฤตทั้งในด้านเศรษฐกิจ เช่น ปัญหาความยากจน ปัญหาการขาดคุณภาพ และคุณธรรม ของนักการเมืองทำให้การปฏิรูปการเมือง ไม่ได้ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานพระบรมราโชวาทเกี่ยวกับรากฐานทาง จิตใจมีข้อความดังนี้

รากฐานที่สำคัญ คือรากฐานทางจิตใจอันได้แก่ความ หนักแน่นมั่นคงในสุจริตธรรม อย่างหนึ่ง ในความมุ่งมั่นที่จะประกอบกิจการงานให้ถึงความสำเร็จอีกอย่างหนึ่ง เหตุใดจึงต้องมีความ สุจริตและความมุ่งมั่นก็เพราะความสุจริตนั้นย่อมคิดการบุกคนออกจากความชั่ว ความเสื่อมเสียทั้ง หมัดได้ จึงช่วยให้บุคคลมีโอกาใช้ความรู้ความสามารถแต่ใน ทางที่ถูกที่เจริญแต่เพียงอย่างเดียว 31

คุณธรรมตรงกับหลักของพุทธศาสนาเรื่องพรวาสุธรรม 4 ซึ่งเป็นธรรมสำหรับพรวาสุ เป็นหลักการครองชีวิตของคฤหัสถ์มี 4 ประการ

1. สัจจะ ความซื่อสัตย์ ซื่อตรง ความจริง คือจริงใจ พุดจริง ทำจริง
2. ทมะ การข่มใจรู้จักควบคุมจิตใจของตนเอง ปรับปรุงตนเองให้เจริญ ก้าวหน้าด้วย สติปัญญา
3. ขันติ ความอดทน อดกลั้น ทำงานด้วยความขยันหมั่นเพียร ไม่หวั่นไหว ไม่ท้อถอย
4. จาคะ ความเสียสละ เสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม สละความสุข สบายของตนในการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม 32

คุณธรรมทั้งสี่ข้อนี้เป็นทำสำหรับทุกคน ควรจะศึกษาน้อมนำมาปฏิบัติและปลูกฝังให้ เจริญงอกงามขึ้นในใจของคนทั่วไป จะทำให้เกิดสุข มีความร่มเย็น และมีโอกาสที่จะปรับปรุงพัฒนา ความก้าวหน้าตามความต้องการของทุกคนได้ ศาสนาที่ควรปลูกฝังคือหลักธรรมของศาสนาและถือ เป็นแก่นของศาสนา การเข้าถึงต้องไม่ติดอยู่เพียงศาสนวัตถุ ศาสนบุคคล ศาสนพิธี ศาสนธรรมที่ควร ปลูกฝัง ให้นักนานในจิตใจของคนไทยก็คือ ความซื่อสัตย์สุจริต ความกตัญญูกตเวที ความละอาย และเกรงกลัวต่อบาป

สรุปจากการศึกษาและทบทวนเอกสาร ผู้ศึกษาสามารถสรุปได้ว่า การนำหลัก เศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต หมายถึง วิธีการประพฤติและปฏิบัติตนต่อการนำหลัก เศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตของประชาชนซึ่งเป็นหลักการพึ่งพาตนเอง ในระดับบุคคล ระดับครอบครัวและในระดับชุมชน เมื่อตัวเราสามารถพึ่งพาตัวเองได้แล้ว ก็จะไม่ต้อง เบียดเบียนคนอื่น แต่จะสามารถช่วยเหลือคนอื่นได้ด้วย ในระดับสังคมก็จะเกิดความรักความสามัคคี กัน ร่วมกันพัฒนาชุมชน ไปจนถึงระบบชาติ และจะไม่เกิดความขัดแย้งกัน เพราะต่างคนต่างยื่นมือ เข้าช่วยส่วนรวมไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน ร่วมเสนอแนวความคิดและปรับทัศนคติต่าง ๆ ให้ตรงกัน มีจุดเป้าหมายเดียวกัน พัฒนาการ ชุมชน สังคม จนถึงระดับประเทศต่อไป

2.6 แนวคิดเกี่ยวกับความขัดแย้ง

“...อันการทำบ้านเมืองนั้น เมื่อเป็นการกระทำของคนทั้งชาติ ก็ย่อมจะมีความขัดแย้ง อันเกิดจากความคิดความเห็นที่ไม่ตรงกันเกิดขึ้นได้ จะให้สอดคล้องต้องกันตลอดทุกเรื่อง ย่อมเป็น การผิดวิสัย เพราะฉะนั้นแต่ละฝ่ายแต่ละคน จึงควรจะคำนึงถึงจุดประสงค์สำคัญคือ ความเจริญ ใพบูลย์ของชาติเป็นใหญ่ ส่วนความคิดเห็นในวิธีการและข้อปฏิบัติ ซึ่งอาจมีแตกต่างกันได้นั้น ควรจะต้องถือเป็นเรื่องปลีกย่อยที่มีความสำคัญรองลงมา ทุกฝ่ายควรจะทำให้ยุติธรรมเที่ยงตรง นำความคิดของตนมาเทียบเคียงกับของผู้อื่นโดยปราศจากอคติต่าง ๆ ได้นำความคิดความเห็นมา เทียบเคียงกัน โดยไม่มีอคติ ตามหลักของเหตุผลแล้วก็เชื่อแน่ว่าจะปรับปรุงให้เข้ากันได้...” (พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ พระราชทานแก่ประชาชนชาวไทย วันเสาร์ ที่ 31 ธันวาคม 2520)

ความหมายของความขัดแย้ง พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2546 ให้คำอธิบาย "ขัดแย้ง" ว่า "ขัด" หมายถึง ไม่ทำตาม ฝ่าฝืน ขืนไว้ ส่วน "แย้ง" หมายถึง ไม่ตรงกันไม่ลงรอยกัน ด้านไว้ ทานไว้รวมความแล้วความขัดแย้ง หมายถึง "สภาพความไม่ลงรอยกันคือไม่ยอมทำตามและยังมี ความต้านทานไว้"

วันชัย วัฒนศัพท์ (2547 ก, หน้า 16) ให้ความหมายไว้ว่า ความไม่ลงรอยกัน หรือสถานะที่ไม่เห็นพ้องต้องกัน หรือความเป็นปฏิปักษ์ ระหว่างบุคคลหรือกลุ่มบุคคลตั้งแต่ 2 กลุ่มขึ้นไปโดยมีสาเหตุมาจากวัตถุประสงค์ที่ไม่สามารถเข้ากันได้ ความไม่ลงรอยกันทางด้านความต้องการ ความปรารถนา ค่านิยม ความเชื่อ และทัศนคติ

อรุณ รักธรรม (2538, หน้า 86) กล่าวว่า คำว่า "ความขัดแย้ง" (Conflict) มาจากรากศัพท์ภาษาละตินคือ "Configure" ซึ่งแปลว่า "การต่อสู้" (Fight) หมายถึง "การทำสงคราม" "ความไม่ลงรอยกัน" หรือ "การเข้าหากันไม่ได้" "การคัดค้านซึ่งกันและกัน" หรือ "ฝ่ายตรงข้าม"

เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2531, หน้า 71) ได้ให้ความหมายไว้ว่าความขัดแย้ง (Conflict) คือ สภาพที่คนหรือกลุ่มคนเกิดความไม่เข้าใจกัน มีความรู้สึกไม่พึงพอใจหรือคับข้องใจที่จะพูดคุยต่อกัน

สมยศ นาวิการ (2540, หน้า 772) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความขัดแย้ง คือการไม่เห็นพ้องที่เกิดขึ้นจากความแตกต่างระหว่างบุคคลสองคนหรือกลุ่มสองกลุ่ม หรือมากกว่า ภายใต้ความขัดแย้งขององค์กร บุคคล หรือกลุ่มอาจจะขัดขวางเป้าหมาย หรืองานระหว่างกัน

Greenberg and Baron (1997, p. 380 อ้างถึงใน ชัยเสฏฐ์ พรหมศรี, 2550, หน้า 9) ให้ความหมายไว้ว่า กระบวนการที่เกิดขึ้นเมื่อบุคคลหรือกลุ่มรับรู้ว่าคุณค่าหรือกลุ่มอื่นได้ปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งจะส่งผลในทางลบ หรือสร้างความไม่เท่าเทียมกันให้เกิดขึ้นต่อความต้องการหรือผลประโยชน์ของตน

Nelson and Quick (2001, p. 350 อ้างถึงใน ชัยเสฏฐ์ พรหมศรี, 2550, หน้า 10) ได้ให้ความหมายไว้ว่า สถานการณ์ใด ๆ ก็ตามที่ไม่เท่าเทียมกันของเป้าหมาย ทัศนคติ และอารมณ์หรือพฤติกรรม นำไปสู่ความไม่ลงรอยกัน หรือตรงกันข้ามกันระหว่าง 2 ฝ่ายขึ้นไป

ความขัดแย้ง หมายถึง ปฏิสัมพันธ์โดยตรงระหว่างบุคคล กลุ่มบุคคล องค์กรหรือระหว่างประเทศตั้งแต่ 2 ฝ่าย หรือมากกว่านั้น ซึ่งตั้งอยู่บนผลประโยชน์ของแต่ละฝ่ายโดยฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งพยายามที่จะปกป้องหรือบีบบังคับเพื่อผลบางอย่าง ในขณะที่ฝ่ายหนึ่งพยายามต่อต้านความขัดแย้งเป็นพฤติกรรมที่สังเกตเห็นได้ ทั้งนี้เป็นคำพูดหรือไม่เป็นคำพูด แสดงออกโดยพยายามขัดขวาง บีบบังคับทำอันตราย ต่อต้านหรือโดยการแก้ไขฝ่ายตรงข้าม

สาเหตุความขัดแย้ง

พระมหาพรหมชา ฐมมหาโส (นอธิบุญยากร) (2547, หน้า 42) มองว่า เมื่อกล่าวถึงเหตุปัจจัยของความขัดแย้ง ได้มีนักคิดหลายคนที่ได้นำเสนอประเด็นข้อมูลไว้มาก โดยจัดกลุ่มความคิดออกเป็นกลุ่มดังต่อไปนี้ กล่าวคือ

กลุ่มที่มองว่า ความขัดแย้งเกิดจากปัจจัยภายใน โดยจำแนกออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มนักคิดทางศาสนา และกลุ่มนักคิดเชิงพฤติกรรมศาสตร์

1. กิเลสคือที่มาของความขัดแย้ง นักวิชาการด้านพระพุทธศาสนา มองว่า ความอยากได้อะไรใหญ่ และใจแคบ ถือได้ว่าเป็นตัวการสำคัญที่ทำให้เกิดความหวาดกลัว ระวัง และไม่ไว้ใจกัน ตัวปัญหาของความขัดแย้งอยู่ที่อวิชชา ซึ่งแตกกิ่งใหญ่ออกมาเป็น ความโลภ ความโกรธ และความหลง

2. พฤติกรรมศาสตร์ในแง่สัญชาตญาณ และสันดานของมนุษย์ ที่มาของความขัดแย้ง นักวิชาการพฤติกรรมศาสตร์ มองว่า สาเหตุของการขัดแย้งนั้นเกิดขึ้นจากสันดานมนุษย์และสัตว์ในทุกสังคม ความขัดแย้งของมนุษย์เกิดจากพื้นฐานของแนวคิดสัญชาตญาณความก้าวร้าว และได้ความก้าวร้าวของมนุษย์นี้เอง ได้ชี้ไปในแนวทางเดียวกันว่า ความขัดแย้งและการต่อสู้เป็นกระบวนการเพื่อการทดแทนหรือชดเชย สิ่งที่เป็นสัญชาตญาณก้าวร้าวทำลายล้างมนุษย์โดยผ่านทางความขัดแย้งหรือการแข่งขัน

กลุ่มที่มองว่า ความขัดแย้งเกิดจากความต้องการ มองว่า ความต้องการด้านเศรษฐกิจและสังคมเป็นตัวแปรสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้เกิดความขัดแย้งในสังคม สิ่งที่สามารถนำมายืนยันได้คือดัชนีชี้วัดความแตกต่างทางเศรษฐกิจนั้นคือ รายได้ สิทธิพลีถือครอง และการมีงานทำ เป็นต้น ส่วนตัวแปรคือ ความต้องการด้านสังคมก็คือ ระดับการศึกษา ความทันสมัย และฐานะทางสังคม ซึ่งความแตกต่างดังกล่าวจัดได้ว่าเป็นสิ่งกระตุ้นให้คนในสังคมเกิดความขัดแย้ง

กลุ่มที่มองว่า ความขัดแย้งเกิดจากอำนาจ มองว่า ความไม่เท่าเทียมกัน หรือความไม่สัมพันธ์กันของอำนาจระหว่างบุคคลในสังคม และความสัมพันธ์ที่ไม่เท่าเทียมของอำนาจเป็นลักษณะสำคัญที่สุดของความขัดแย้ง เนื่องจากระดับของอำนาจที่แตกต่างกันเป็นผลให้คู่กรณีเริ่มแต่หนักถึงความแตกต่างกันและยังทำให้มีการแสวงหาวิธีการเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจ

กลุ่มที่มองว่า ความขัดแย้งเกิดจากค่านิยม ก็ประกอบไปด้วยประเด็นหลักหลายประการเช่น ความเชื่อ วัฒนธรรม ประเพณี ศาสนา ภาษา และชาติพันธุ์

กลุ่มที่มองว่า ความขัดแย้งเกิดจากโครงสร้างสังคม มองว่า ความขัดแย้งเกิดจาก การกดขี่ขูดรีดทางชนชั้น โดยเฉพาะในสังคมทุนนิยม ซึ่งโครงสร้างสังคมมีการแบ่งชนชั้นสูง และเป็นชนชั้นที่กดขี่ขูดรีด ด้วยเหตุนี้ ความขัดแย้งจึงเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ ซึ่งขัดแย้งกันในผลประโยชน์ของชนชั้น เนื่องจากความสำคัญของชนชั้นที่ก่อตัวขึ้นกลายเป็นความขัดแย้ง ได้ทำการจำแนกตัวแปรพื้นฐานของการขัดแย้งว่าความขัดแย้งไม่ได้เกิดโดยบังเอิญ แต่เป็นผลพวงจากสังคมทุนนิยมและโครงสร้างทางเศรษฐกิจการกดขี่และการขัดแย้งทางสังคม

กลุ่มที่มองว่า ความขัดแย้งเกิดจากข้อมูล ข่าวสารหรือการสื่อสารที่ไร้ประสิทธิภาพมองว่า การรับรู้ที่ผิดพลาด ความเข้าใจที่คาดเคลื่อน มีส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดความขัดแย้งซึ่งการเกิดสงครามเป็นผลสืบเนื่องมาจากความผิดพลาดในการรับรู้และการประเมินที่ผิดพลาดตลอดจนความทันสมัยหรือความคล่องตัวอาจจะเป็นจุดอ่อนได้เช่นกันคือ วิจารณ์ญาณในการกลั่นกรอง เพราะการที่ข้อมูลมีมากมาย ซึ่งสามารถแสวงหาได้ จากสื่อสิ่งพิมพ์ หรืออินเทอร์เน็ต ถ้าขาดการกันกองข้อมูลอย่างมีวิจารณ์ญาณ หรือขาดการแยกแยะ วิเคราะห์และสังเคราะห์แล้วทำให้เกิดความขัดแย้งได้เช่นกัน

ทฤษฎีเกี่ยวกับความขัดแย้ง

1. ทฤษฎีบทบาท (Role Theory)

ทฤษฎีบทบาท (Role Theory) เป็นทฤษฎีหนึ่งที่ Moorhead and Griffin (2001, page 213 อ้างถึงใน สุพัตรา จิตตเสถียร, 2550, หน้า 20) นำมาใช้อธิบายถึงความขัดแย้งในบทบาทของมนุษย์ในองค์กรและใช้อธิบาย ถึงแบบแผนพฤติกรรมของบุคคลภายใต้ตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่ง ถึงแบบแผนพฤติกรรมของบุคคลภายใต้ตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่ง ซึ่งมีอิทธิพลทำให้แสดงพฤติกรรมนั้นออกมา ส่วนความขัดแย้งในบทบาท (Role Conflict) จะเกิดขึ้นตามประสบการณ์ของแต่ละคนที่ประสบมา หรือเกิดจากการที่พฤติกรรมของบทบาทตั้งแต่สองบทบาทขึ้นไปไม่สอดคล้องกัน และความขัดแย้งเกิดจากการที่ไม่สามารถแสดงบทบาทต่าง ๆ ได้พร้อมกันในเวลาเดียวกัน เช่น ต้องเป็นประธานในการประชุมในฐานะครูใหญ่ หรือจะต้องออกไปรับลูกที่โรงเรียนในฐานะที่เป็นบิดา

ความขัดแย้งของบทบาท (Role Conflict) หมายถึง เมื่อบุคคลต้องแสดงบทบาทต่าง ๆ หลายบทบาทในห้วงเวลาเดียวกันและบทบาทนั้นไม่สอดคล้องกัน เช่น มีบทบาทเป็นผู้บริหารในขณะเดียวกันก็มีบทบาทเป็นสามีที่ต้องทำหน้าที่ที่ประเมินผลการปฏิบัติของภรรยาที่เป็นลูกน้องของตนด้วย เป็นต้น และเมื่อบทบาทนั้นไม่ชัดเจน (Role Ambiguity) ทำให้บุคคลไม่แน่ใจว่าจะปฏิบัติอย่างไร เช่น การแนะนำจากหัวหน้างานไม่ชัดเจนหรือแนวทางการร่วมปฏิบัติกับเพื่อนร่วมงานไม่ชัดเจน จะส่งผลให้บุคคลเกิดความเครียด สับสนกับบทบาทของตนเองที่มีอยู่กับบทบาทที่ถูกคาดหวัง และเมื่อมีมากกว่าหนึ่งบทบาท จะทำให้เกิดความขัดแย้งในบทบาท (Role Conflict) ได้ ซึ่งมีอยู่ 4 แบบดังต่อไปนี้ (Moorhead and Griffin, 2001, p. 214 อ้างถึงใน สุพัตรา จิตตเสถียร, 2550, หน้า 21)

1. ความขัดแย้งภายในตัวผู้ส่งข่าวหรือผู้ส่งคำสั่ง (Intra-sender Conflict) เช่น กรณีที่หัวหน้าทีม ต้องทำงานในบทบาทที่เท่าเทียมกัน ในทีมในขณะเดียวกันก็มีบทบาทเป็นผู้บริหารด้วย ต้องทำหน้าที่สั่งการและบังคับบัญชาด้วยจะมีบทบาทที่เท่าเทียมกัน ในทุกบทบาทคงเป็นไปได้ยากจึงทำให้เกิดความขัดแย้งภายในตัวเองขึ้น

2. ความขัดแย้งระหว่างผู้ส่งข่าวหรือผู้ส่งคำสั่ง (Intra-sender Conflict) เกิดจากคนในกลุ่มมีความขัดแย้งกับคนในกลุ่มอื่น ๆ ที่มีบทบาทเดียวกัน ทำให้เกิดความขัดแย้งขึ้นระหว่างกลุ่ม

3. ความขัดแย้งระหว่างบทบาท (Intra-role Conflict) เมื่อบทบาทต่างกันทำให้บุคคลมีพฤติกรรมที่ต่างกันด้วยแต่เมื่อต้องมาทำงานร่วมกันจะพบว่าพฤติกรรมที่เข้ากันไม่ได้ เช่น เมื่อหัวหน้าขอให้ช่วยทำงานล่วงเวลาเพื่อให้งานเสร็จ ในขณะที่เดียวกันก็กังวลกับบทบาทการเป็นแม่บ้านที่ต้องดูแลลูกหลังเลิกงาน ความขัดแย้งจึงเกิดขึ้นระหว่างเรื่องงานกับบทบาทส่วนตัวที่มีอยู่

4. ความขัดแย้งระหว่างบุคคลกับบทบาท (Person-role Conflict) เกิดขึ้นเมื่อเรามีบทบาทอย่างหนึ่ง แต่ไม่สามารถทำตามบทบาทที่ตนมีได้หรือการที่บุคคลมีความต้องการอย่างหนึ่ง แต่ตามบทบาทที่ถูกกำหนดไว้แล้วนั้นต้องทำตามความต้องการของตนเองไม่ได้จะเกิดความขัดแย้งขึ้นได้

2. ทฤษฎีความขัดแย้งแบบร่วมมือ

Leung and Tjosvold (1998, p. 44 อ้างถึงใน สุพัตรา จิตตเสถียร, 2550, หน้า 21) เสนอว่า สิ่งสำคัญที่ทำให้การจัดการความขัดแย้งไม่ได้ผล คือ การขาดแรงจูงใจที่ดี (Motivation) ดังนั้นองค์กรที่ต้องการให้การจัดการความขัดแย้งได้ดีจึงควรมีการลงทุนเพื่อการฝึกฝนสร้างการเรียนรู้ให้บุคลากรมีสมรรถนะต่อการจัดการความขัดแย้งแบบร่วมมือ ตามทฤษฎีความขัดแย้งแบบร่วมมือ (Cooperative Conflict Theory) อัน เน้นที่การมีเป้าหมายเดียวกันภายใต้มิตรภาพที่ดีต่อกันและกัน “We are in this Together” and “We Swim or Sink Together” หัวใจสำคัญ คือ แนวทางปฏิบัติถูกกำหนดมาจากการบูรณาการความต้องการของทุกคนร่วมกันบนพื้นฐานของความจริงใจต่อกันเพื่อมุ่งสู่การบรรลุเป้าหมายร่วมกัน

สาระสำคัญของทฤษฎีการขัดแย้ง

1. ทุกหน่วยของสังคมอาจเปลี่ยนแปลงได้
2. ทุกหน่วยของสังคมเป็นบ่อเกิดของการขัดแย้ง
3. ทุกหน่วยของสังคมมีส่วนส่งเสริมความไม่เป็นปึกแผ่นและการเปลี่ยนแปลง
4. ทุกสังคมจะมีคนกลุ่มหนึ่งควบคุมบังคับคนอีกกลุ่มหนึ่ง ให้เกิดความเป็นระเบียบในสังคมแนวคิดของมาร์กซ์

Maex (n.d. อ้างถึงใน เสริมศักดิ์ วิชาสาทรณ์, 2540, หน้า 29) เชื่อว่าความขัดแย้งและการเปลี่ยนแปลงเป็นของคู่กัน เขาใช้การวิเคราะห์ความขัดแย้งเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์สังคม มาร์กซ์ ยืนยันว่าความขัดแย้งเป็นกฎพื้นฐานของชีวิต การวิเคราะห์สังคมของมาร์กซ์ อยู่บนพื้นฐานของการศึกษาความขัดแย้งทางเศรษฐกิจ มาร์กซ์ เชื่อในการใช้ความขัดแย้งเป็นเครื่องมือ ในการเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาสังคมกัน

มาร์กซ์ มีความเชื่อว่า การเปลี่ยนแปลงของทุก ๆ สังคมจะมีขั้นตอนของการพัฒนาทางประวัติศาสตร์ 5 ชั้น โดยแต่ละชั้นจะมีวิธีการผลิต (Mode of Production) ที่เกิดจากความสัมพันธ์ของอำนาจของการผลิต (Force of Production) ซึ่งได้แก่ ทุน ที่ดิน ด้านแรงงาน เทคโนโลยี และการจัดการ กับความสัมพันธ์ทางสังคมของการผลิต (Social Relation of Production) ซึ่งได้แก่ เจ้าของปัจจัยการผลิต และคนงานที่ทำหน้าที่ผลิต แต่ในระบบการผลิตแต่ละระบบจะมีความขัดแย้งระหว่างชนชั้นผู้เป็นเจ้าของปัจจัยการผลิตกับผู้ใช้แรงงานในการผลิต ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจที่เป็นโครงสร้างส่วนล่างของสังคม (Substructure) และเมื่อโครงสร้างส่วนล่างมีการเปลี่ยนแปลงจะมีผลทำให้เกิดการผันแปรและเปลี่ยนแปลงต่อโครงสร้างส่วนบนของสังคม (Superstructure) ซึ่งเป็นสถาบันทางสังคม เช่น รัฐบาล ครอบครัว การศึกษา ศาสนา และรวมถึงค่านิยมทัศนคติ และบรรทัดฐานของสังคม ลำดับขั้นของการพัฒนาทางประวัติศาสตร์ของมาร์กซ์มีดังนี้

1. ชั้นสังคมแบบคอมมิวนิสต์ดั้งเดิม (Primitive Communism) กรรมสิทธิ์ในปัจจัยการผลิตเป็นของเผ่า (Tribal Ownership) ต่อมาเผ่าต่าง ๆ ได้รวมตัวกันเป็นเมืองและรัฐ ทำให้กรรมสิทธิ์ในปัจจัยการผลิตเปลี่ยนไปเป็นของรัฐแทน
2. ชั้นสังคมแบบโบราณ (Ancient Communal) กรรมสิทธิ์ในปัจจัยการผลิตเป็นของรัฐ (State Ownership) สมาชิกในสังคมได้รับกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินส่วนตัวที่สามารถเคลื่อนย้ายได้ซึ่งได้แก่ เครื่องใช้ส่วนตัว และทาส ดังนั้น ทาส (Slavery) จึงเป็นกำลังสำคัญในระบบการผลิตทั้งหมดและต่อมาระบบการผลิตได้เกิดความขัดแย้งระหว่างเจ้าของทาสและทาส
3. ชั้นสังคมแบบศักดินา (Feudalism) กรรมสิทธิ์ในปัจจัยการผลิตเป็นของขุนนาง คือที่ดิน โดยมีทาสเป็นแรงงานในการผลิต
4. ชั้นสังคมแบบทุนนิยม (Capitalism) กรรมสิทธิ์ในปัจจัยการผลิตเป็นของนายทุน คือที่ดิน ทุน แรงงาน และเครื่องจักร โดยมีผู้ใช้แรงงานเป็นผู้ผลิต
5. ชั้นสังคมแบบคอมมิวนิสต์ (Communism) กรรมสิทธิ์ในปัจจัยการผลิตเป็นของทุกคนทุกคนมีสิทธิ์เท่าเทียมกัน ไม่มีใครเอาเปรียบซึ่งกันและกัน

ตามแนวความคิดของมาร์กซ์ ลำดับขั้นของการนำไปสู่การปฏิวัติของชนชั้นล่างของสังคมเกิดจากกระบวนการดังต่อไปนี้

1. มีความต้องการในการผลิต
2. เกิดการแบ่งแยกแรงงาน
3. มีการสะสมและพัฒนาทรัพย์สินส่วนบุคคล
4. ความไม่เท่าเทียมทางสังคมมีมากขึ้น
5. เกิดการต่อสู้ระหว่างชนชั้นในสังคม
6. เกิดตัวแทนทางการเมืองเพื่อทำการรักษาผลประโยชน์ของแต่ละชนชั้น
7. เกิดการปฏิวัติ

การเปลี่ยนแปลงทางสังคมตามแนวความคิดของมาร์กซ์ เป็นการต่อสู้ระหว่างชนชั้นในสังคม โดยใช้แนวความคิดวิชาวิธี (Dialectical) ที่เริ่มจาก การกระทำ (Thesis) ซึ่งเป็นสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงการกระทำ (Antithesis) และเกิดการกระทำแบบใหม่ (Synthesis) ตามมา

จุดเริ่มต้นของความขัดแย้งมาจากเศรษฐกิจ ความขัดแย้งระหว่างกลุ่มเกิดขึ้นเพราะแต่ละกลุ่มมีความสนใจทางเศรษฐกิจที่ตรงกันข้ามความขัดแย้งทางเศรษฐกิจระหว่างกลุ่มเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงได้ยาก และจะนำไปสู่ความขัดแย้งทางสังคมและการเมือง โดยที่กลุ่มหนึ่งก็พยายามสนองประโยชน์ของตนซึ่งอีกกลุ่มหนึ่งจะเสียประโยชน์ ในทำนองเดียวกันสมาชิกของกลุ่มก็พยายามแสวงหาประโยชน์ของตนเองซึ่งทำให้เกิดการขัดแย้งภายในกลุ่ม และขัดแย้งกับกลุ่มอื่นที่มีความสนใจหรือมีประโยชน์ขัดกัน มาร์กซ์ถือว่าความขัดแย้งเป็นสถานการณ์ ปกติของสังคมเป็นแกนกลางของเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ ความขัดแย้งและการเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งที่แยกจากกันไม่ออก จุดเน้นในแนวคิดของมาร์กซ์ อยู่ที่เศรษฐกิจ การต่อสู้ของชนชั้น ธรรมชาติของการแข่งขันและการแสวงหาประโยชน์

แนวความคิดหรือฐานคติที่เกี่ยวกับองค์กรสังคมของมาร์กซ์

1. ความสัมพันธ์ทางสังคมแสดงลักษณะเป็นระบบ ความสัมพันธ์เต็มไปด้วยความสนใจที่ขัดแย้งกันอยู่ในตัว

2. ระบบสังคมต่างเป็นตัวจ่ายการขัดแย้งอย่างมีระบบ

3. ความขัดแย้งจึงเป็นลักษณะที่หลีกเลี่ยงไม่ได้และมีอยู่มากมายในระบบสังคม

4. ความขัดแย้งมักแสดงออกมาเป็นความสนใจที่ตรงกันข้ามกันของคนสองพวก

5. ความขัดแย้งมักเกิดจากการแบ่งปันสิ่งของที่หายากที่เห็นได้ชัด คือ อำนาจ

6. ความขัดแย้งเป็นแหล่งสำคัญของการเปลี่ยนแปลงในระบบสังคม

ประพจน์เกี่ยวกับความเครียดของการขัดแย้ง

1. ยิ่งทั้งสองฝ่ายที่ขัดแย้งกันมีอารมณ์มาก การขัดแย้งก็จะมีเครียดมากขึ้น

2. ยิ่งระดับความเป็นคนกลุ่มเดียวกันของผู้ขัดแย้งมีเพียงใด ความเครียดในการขัดแย้งมีมากขึ้น

3. ยิ่งความขัดแย้งเกี่ยวข้องกับความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกลุ่มที่เกี่ยวข้องมาก การขัดแย้งก็จะมีเครียดมากขึ้น

4. ยิ่งคู่กรณีมีความปรองดองกันมากก่อนมาก ความขัดแย้งก็จะมีเครียดมากขึ้น

5. ยิ่งโครงสร้างทางสังคมทั่วไป ปล่อยให้คู่กรณีอยู่แยกต่างหากจากกันได้น้อยเท่าใด ความเครียดของการขัดแย้งก็จะมีเครียดมากขึ้น

6. ยิ่งความขัดแย้งเป็นเป้าหมายอยู่ในตัว แทนที่จะเป็นอุปกรณ์ไปสู่สิ่งอื่นมากเพียงใด ความเครียดของการขัดแย้งก็จะมีเครียดมากขึ้น

7. ยิ่งคู่กรณีมองเห็นว่าการขัดแย้งเป็นเรื่องเป้าหมาย และผลประโยชน์ส่วนตัวมาก การขัดแย้งก็จะมีเครียดมากขึ้น

หน้าที่ของการขัดแย้งทางสังคมต่อคู่อริ

1. ยิ่งการเป็นปรปักษ์ระหว่างกลุ่มความเครียดมากและยิ่งมีการขัดแย้งระหว่างกลุ่มมากขอบเขตของกลุ่มต่าง ๆ ก็จะจางหายไปน้อยลง
2. ยิ่งการขัดแย้งมีความเครียดมากเท่าใด และกลุ่มมีบูรณาการน้อยเพียงใด กลุ่มขัดแย้งก็จะยิ่งรวมอำนาจไว้ที่ส่วนกลางมากขึ้นเท่านั้น
3. ยิ่งการขัดแย้งมีความเครียดมากเท่าใด ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันภายในกลุ่มคู่อริก็จะยิ่งมีมากขึ้นเท่านั้น

หน้าที่ของการขัดแย้งต่อสังคมเป็นส่วนรวม

1. ยิ่งความขัดแย้งมีความเครียดน้อยเพียงใด สังคมส่วนรวมขึ้นอยู่กับการพึ่งพาอาศัยกันก็จะยิ่งเป็นไปได้มากขึ้นกว่าการขัดแย้ง จะส่งผลให้เกิดบูรณาการในสังคมมากขึ้น
2. ยิ่งความขัดแย้งเกิดขึ้นบ่อย การขัดแย้งมีความเครียดน้อยลง สมาชิกของกลุ่มที่อยู่ภายใต้อำนาจก็จะยิ่งระบายความเป็นปฏิปักษ์มากขึ้น รวมทั้งจะเกิดความเชื่อมั่นในการควบคุม และจะเป็นการส่งผลให้เกิดบูรณาการในสังคม
3. ยิ่งความขัดแย้งมีความเครียดน้อยและเกิดบ่อยมาก ก็จะยิ่งเพิ่มโอกาสในการสร้างบรรทัดฐานขึ้นมาควบคุมการขัดแย้งมากขึ้น
4. ยิ่งความสัมพันธ์เชิงปฏิบัติ ระหว่างคู่อริในสายบังคับบัญชาทางสังคม (Social Hierarchy) มาก แต่การขัดแย้งโดยเปิดเผยมีน้อยแล้ว ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันระหว่างสมาชิกของแต่ละกลุ่มคู่อริจะมีมากขึ้น จึงเป็นการส่งผลให้การรักษาสายการบังคับบัญชาทางสังคมขณะนั้นให้ดำรงยืนยาวต่อไป
5. ยิ่งความขัดแย้งระหว่างกลุ่มที่มีอำนาจต่างกันมาก ความเครียดมีน้อย โอกาสที่จะทำให้ความสัมพันธ์แห่งอำนาจกลายเป็นเรื่องปกติก็มีมากขึ้น
6. ยิ่งความขัดแย้งมีความเครียดน้อย โอกาสในการที่จะสร้างกลุ่มผสมระหว่างสมาชิกของกลุ่มที่ไม่เคยมีความสัมพันธ์กันมาก่อน ก็ย่อมจะมีมากขึ้น
7. ยิ่งการคุกคามของการขัดแย้งที่มีความเครียดมากระหว่างกลุ่มมีเวลายาวนาน กลุ่มผสมระหว่างกลุ่มขัดแย้งก็จะยิ่งมีความคงทนถาวรมากขึ้น

แนวคิดของซิมเมล

Simmel (n.d. อ้างถึงใน เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์, 2540, หน้า 31) นักสังคมวิทยาชาวเยอรมันชี้ให้เห็นว่า ความขัดแย้งเป็นปฏิสัมพันธ์รูปแบบหนึ่งที่เกิดขึ้นในกลุ่มเพราะสมาชิกในกลุ่มมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกัน ผลงานของซิมเมลที่เกี่ยวกับความขัดแย้ง โดยเขาเชื่อว่า ความขัดแย้งระหว่างสองฝ่าย แสดงให้เห็นถึงลักษณะความสัมพันธ์ของทั้งสองฝ่ายนั้น ความขัดแย้งเป็นผลมาจากความรู้สึกเข้าข้างตนเองมากกว่าเข้าข้างฝ่ายอื่น ความรู้สึกอาจเป็นความมั่งร้าย โกรธ เกลียด หรืออิจฉา ซึ่งโดยมากเกิดขึ้นเพราะพฤติกรรม หรือคุณลักษณะทางสังคมของแต่ละฝ่ายมีความสำคัญเหนืออีกฝ่าย

หนึ่ง ไม่มีองค์กรใดหรือบุคคลใดจะหนีพ้นจากความขัดแย้งไปได้ ความขัดแย้งมักจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางสังคม

แนวคิดที่สำคัญบางประการของซิมเมล เกี่ยวกับความขัดแย้ง คือ

1. ความขัดแย้งทำให้เกิดความสามัคคีกลมเกลียวกันภายในกลุ่ม
2. ความกลมเกลียวกันภายในกลุ่มเป็นสาเหตุทำให้เกิดความขัดแย้ง
3. ความกลมเกลียวกันระหว่างกลุ่มเป็นสาเหตุให้เกิดการขัดแย้ง
4. ความขัดแย้งและโครงสร้างของกลุ่ม

สาระความคิดเกี่ยวกับองค์กรสังคมของซิมเมล

1. ความสัมพันธ์ทางสังคมจะเกิดขึ้นในภาวะสังคมเป็นระบบ ซึ่งความสัมพันธ์ทางสังคมอาจสืบเนื่องมาจาก กระบวนการทางอินทรีย์ภาพสองกระบวนการ คือ กระบวนการก่อสัมพันธ์และกระบวนการแตกสัมพันธ์

2. กระบวนการดังกล่าวเป็นผลสืบเนื่องมาจากทั้งแรงขับสัญชาตญาณและความเป็นอัน สืบเนื่องมาจากความสัมพันธ์ทางสังคมประเภทต่าง ๆ

3. กระบวนการขัดแย้งเป็นสิ่งเก่าแก่แต่โบราณของสังคม แต่ไม่ จำเป็นว่าจะต้องเป็นสิ่งทำลายระบบสังคมหรือก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเสมอ

4. ตามความเป็นจริงแล้ว การขัดแย้งเป็นกระบวนการสำคัญอย่างหนึ่ง ที่ดำเนินไปเพื่อดำรงรักษาสังคม หรือส่วนประกอบบางอย่างของสังคม

ความเข้มแข็งของการขัดแย้ง

1. ความเข้มข้นของการขัดแย้งจากความชัดเจนของสาเหตุขัดแย้ง
2. ความเข้มข้นของการขัดแย้งจากขนาดของอารมณ์ผูกพันของสมาชิกกลุ่มขัดแย้ง
3. ความเข้มข้นของการขัดแย้งจากการที่โครงสร้างสังคมมีความเข้มงวด และมีวิธีการดูแล

กลืนความเครียดจากการขัดแย้งน้อย

4. ความขัดแย้งจะไม่เข้มข้นถ้ากลุ่มขัดแย้ง ขัดแย้งกันด้วยผลประโยชน์แท้จริง
5. ความเข้มข้นของการขัดแย้งเกิดจากการขัดแย้งเกี่ยวกับผลประโยชน์ไม่แท้จริง
6. ความเข้มข้นของการขัดแย้งเกิดจากผลประโยชน์ส่วนร่วมเหนือผลประโยชน์ส่วนตัว
7. ความเข้มข้นของการขัดแย้งเกิดจากการขัดแย้ง เนื่องมาจากค่านิยมและประเด็นสำคัญ

ทางสังคม

ระยะเวลาของความขัดแย้ง

1. ความขัดแย้งจะยืดยาวหากผู้ขัดแย้งไม่จำกัดเป้าหมายลง
2. ความขัดแย้งจะยืดยาวหากผู้ขัดแย้งไม่สามารถเห็นพ้องกันเรื่องเป้าหมายได้
3. ความขัดแย้งจะยืดยาวหากผู้ขัดแย้งไม่รู้จักความแตกต่างของตน สัญลักษณ์แห่งชัยชนะและ

พ่ายแพ้ของตน

4. ความขัดแย้งจะสิ้นสุดหากผู้นำกลุ่มขัดแย้งทั้งสองฝ่ายต่างรู้สึกรู้สึกว่าการบรรลุเป้าหมายมีราคาแพงกว่าการได้ชัยชนะระหว่างกัน

5. ความขัดแย้งจะสิ้นสุดหากผู้นำกลุ่มขัดแย้ง ต่างมีความสามารถชักชวนสมาชิกกลุ่มขัดแย้งให้ยุติขัดแย้งได้

ประโยชน์ของการขัดแย้ง

1. การขัดแย้งที่มีความเข้มข้นจะทำให้ขอบข่ายของกลุ่มขัดแย้งแต่ละกลุ่มมีความชัดเจน
2. การขัดแย้งที่มีความเข้มข้นและการแบ่งงานอย่างชัดเจนระหว่างสมาชิกของกลุ่มขัดแย้งแต่ละกลุ่ม จะทำให้เกิดการรวมอำนาจเข้าสู่ศูนย์กลางของโครงสร้างอำนาจการตัดสินใจ
3. การขัดแย้งที่มีความเข้มข้นและเชื่อว่าจะมีผลกระทบไปทุกส่วนของแต่ละกลุ่มจะทำให้เกิดความมั่นคงขึ้นในแต่ละกลุ่มขัดแย้ง
4. ความสัมพันธ์ขั้นปฐมภูมิ ระหว่างสมาชิกกลุ่มขัดแย้งและความขัดแย้งมีความเข้มข้นสามารถบังคับให้ยอมรับบรรทัดฐานและค่านิยมของกลุ่มได้
5. โครงสร้างสังคมของกลุ่มขัดแย้งที่เข้มงวดน้อยและการขัดแย้งระหว่างกันไม่มากจะเปิดโอกาสให้แต่ละกลุ่มสามารถเปลี่ยนแปลงระบบไปในแนวทางส่งเสริมการปรับตัวและความมั่นคง
6. ความขัดแย้งที่เกิดบ่อย ๆ จะทำให้สามารถเป็นเครื่องแสดงการไม่ลงรอยกันในค่านิยมสำคัญ และสามารถรักษาคุณภาพได้มากขึ้น
7. ความขัดแย้งที่เกิดบ่อยและไม่เข้มข้นมาก จะทำให้แต่ละกลุ่มขัดแย้ง สามารถสร้างระเบียบบรรทัดฐานกำกับกับการขัดแย้งขึ้นมาได้
8. ระบบสังคมที่ไม่เข้มงวดมาก จะทำให้การขัดแย้งสามารถสร้างสมดุลและระดับสูงต่ำของอำนาจในระบบขึ้นมาได้
9. ระบบสังคมที่ไม่เข้มงวดมาก จะทำให้การขัดแย้งเป็นสาเหตุให้เกิดความสัมพันธ์แบบผสม มีการยึดเหนี่ยวกันและบูรณาการของระบบเพิ่มขึ้น

แนวคิดของเวเบอร์

Weber (n.d. อ้างถึงใน เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์, 2540, หน้า 30) ยอมรับว่าความขัดแย้งในผลประโยชน์ระหว่างบุคคล พบได้ทุกหนทุกแห่งในสังคม ความขัดแย้งเกิดจากการกระทำของบุคคลที่ต้องการที่จะดำเนินการให้บรรลุความปรารถนาของตนเกิดปะทะกับการต่อต้านของอีกฝ่ายหรือหลาย ๆ กลุ่ม ความขัดแย้งเป็นผลมาจากการมีทรัพยากรหรือรางวัลอย่างจำกัดซึ่งการที่คนหนึ่งได้รับทำให้อีกคนหนึ่งไม่ได้รับ การที่คนหนึ่งสามารถบรรลุความปรารถนาของตนเองในสภาพที่มีทรัพยากรอย่างจำกัดทำให้ผู้นั้นมีอำนาจมากขึ้น ความขัดแย้งทั้งหลายไม่จำเป็นต้องนำไปสู่การต่อสู้กัน เวเบอร์ถือว่าการแข่งขันเป็นรูปแบบหนึ่งของความขัดแย้งในการแข่งขันนั้นจะมีกฎกติกาที่ทุกฝ่ายยอมรับ การชนะคือการได้รางวัลหรือประโยชน์ ไม่ใช่การทำลายคู่ต่อสู้ ความขัดแย้งถ้าหากเกิดขึ้นในระยะยาวนานจะทำให้เกิดการแบ่งอำนาจของบุคคลในสังคม

สาระสำคัญของความขัดแย้งในสังคมตามแนวคิดของเวเบอร์ พอสรุปได้ดังนี้

1. ความขัดแย้งของผลประโยชน์เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องในสังคม ไม่มีสังคมใดจะพ้นไปจากการแตกแยกและการเปลี่ยนแปลง
2. ในสังคมใด ๆ ก็ตาม กลุ่มของบุคคลและแต่ละบุคคลย่อมมีอำนาจไม่เท่ากัน
3. ผู้มีอำนาจจะใช้กฎและการบังคับเพื่อสร้างระเบียบทางสังคม
4. โครงสร้างของสังคมและแนวปฏิบัติในสังคมถูกกำหนดขึ้นโดยผู้มีอำนาจ
5. การเปลี่ยนแปลงทางสังคมทำให้เกิดการแตกแยกในกลุ่มของผู้มีอำนาจมากกว่าในกลุ่มของผู้ไม่มีอำนาจ ผู้มีอำนาจจะพยายามรักษาสถานภาพเดิม และต่อต้านการเปลี่ยนแปลงที่จะทำให้ตนเองถูกลดอำนาจ
6. การเปลี่ยนแปลงทางสังคมเกิดขึ้นจากผลการกระทำของบุคคลที่จะได้ประโยชน์จากการเปลี่ยนแปลงถ้าหากผู้มีอำนาจเห็นว่าตนจะได้ประโยชน์จากการเปลี่ยนแปลง จะส่งเสริมให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโดยเร็ว
7. การใช้อำนาจจะมีประสิทธิภาพหรือไม่ ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขดังต่อไปนี้
  - 7.1 ความสามารถที่จะควบคุมการออกกฎ ระเบียบ ซึ่งจะพิทักษ์ผลประโยชน์ของตน
  - 7.2 ความสามารถที่จะควบคุมการลงโทษและย้ายการควบคุมนี้พิทักษ์ผลประโยชน์ของตน
  - 7.3 ความสามารถที่จะควบคุมเครื่องมือที่จะเผยแพร่อุดมการณ์ และการสื่อสารทั้งหลาย
    - 7.3.1 เผยแพร่กฎ ข้อบังคับทั้งหลายโดยให้เห็นว่าเป็นของดีและถูกต้อง
    - 7.3.2 เปลี่ยนความสนใจของประชาชนโดยอ้างอุดมการณ์ และทำให้เชื่อว่าความสนใจของประชาชนสอดคล้องกับของผู้นำ
    - 7.3.3 กระตุ้นให้ประชาชนอาสาสมัครที่จะเชื่อฟังกฎ หรือระเบียบต่าง ๆ

แนวคิดของมอสคา

Mosca (n.d. อ้างถึงใน เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์, 2540, หน้า 33) เป็นนักสังคมวิทยาชาวอิตาลี ได้แสดงความคิดเกี่ยวกับความขัดแย้งในหนังสือ ของเขาชื่อ The Ruling Class โดยเชื่อว่าความขัดแย้งในสังคมไม่ว่าจะเป็นความขัดแย้งระหว่างบุคคลกับบุคคลหรือระหว่างกลุ่มคนกับกลุ่มคน เป็นปกติที่เกิดโดยธรรมชาติและไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้การดำรงชีวิตในสังคม แม้ว่าจะสามารถขจัดความขัดแย้งลงได้บ้าง แต่มอสคาก็ไม่เห็นความจำเป็นที่ต้องทำเช่นนั้น เพราะความขัดแย้งเป็นสิ่งที่จะขาดเสียไม่ได้ในการสร้างความก้าวหน้า ความเป็นระเบียบของสังคมและเสรีภาพทางการเมือง จึงเห็นได้ว่าแนวคิดเกี่ยวกับความขัดแย้งของมอสคา แตกต่างไปจากความคิดเห็นของมาร์กซ์ โดยที่มอสคา มีทัศนะว่าการดิ้นรนเพื่อการมีชีวิตอยู่อาจพบในสังคมต่าง ๆ ซึ่งเป็นการดิ้นรนเพื่อการยังชีพในเบื้องต้น แต่เมื่อการดิ้นรนในระดับนั้นบรรลุผลแล้วคนก็จะหันไปสู่ความขัดแย้ง เพื่อที่จะเด่นกว่าคนอื่นมากกว่าเพื่อการมีชีวิตอยู่ ดังนั้นมนุษย์จึงดิ้นรนเพื่ออำนาจบุคคลทั้งหลายจึงแสวงหาทางที่จะเป็นสมาชิกหรือเป็นส่วนหนึ่งของชนชั้นปกครอง เพราะชนชั้นปกครองเป็นผู้ที่มีอำนาจ เป็นผู้ตัดสินใจ

และควบคุมชะตาของสังคม มอศคไม่เห็นด้วยกับแนวคิดของมาร์กซ์ ที่ว่าเศรษฐกิจเป็นตัวกำหนดสาเหตุแห่งความขัดแย้งแต่เพียงอย่างเดียว มอศคเชื่อว่าความขัดแย้งที่สำคัญที่สุดในสังคม คือความขัดแย้งเกี่ยวกับอำนาจ ความขัดแย้งเกิดขึ้นระหว่างบุคคลหรือระหว่างกลุ่มก็เพื่อต้องการเป็นสมาชิกของชนชั้นปกครอง ซึ่งชนชั้นปกครองก็คือกลุ่มของคนมีอำนาจ

ความขัดแย้งตามทัศนะของศาสตร์สาขาต่าง ๆ

แนวคิดทางจิตวิทยา

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2540, หน้า 38) ได้อธิบายความหมายของความขัดแย้งแนวคิดทางจิตวิทยา ว่าหมายถึง สถานการณ์ที่บุคคลถูกกระตุ้นให้เกี่ยวข้องในกิจกรรมสองอย่างหรือมากกว่าสองอย่าง ซึ่งเป็นกิจกรรมที่แยกจากกันโดยเด็ดขาด

ความขัดแย้งอาจเกิดขึ้นได้ในหลายระดับ

1. ระดับที่พฤติกรรมปรากฏชัด เช่น คนถูกกระตุ้นหรือถูกยั่วให้รับหรือหนีจากของห้ามบางอย่าง
2. ระดับคำพูด เช่น คนต้องการที่จะพูดความจริงแต่กว่าที่จะทำให้คนอื่นขุนเคือง
3. ระดับสัญลักษณ์ เช่น คน ๆ เดียวอาจมี ความคิดหลาย ๆ อย่างต่อสิ่งเดียวกัน แต่ความคิดเหล่านั้นไม่สอดคล้องกัน
4. ระดับอารมณ์ เช่น การตอบสนองภายในร่างกายเกี่ยวกับความกลัวกับการย่อยอาหารเป็นสิ่งที่ไปด้วยกันไม่ได้ ซึ่งเป็นความขัดแย้งทางอารมณ์

แนวคิดทางสังคมวิทยา

ความขัดแย้งทางสังคมวิทยา เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2540, หน้า 42) หมายถึง การดิ้นรนเพื่อจะได้ของที่มีคุณค่า หรือเพื่อต้องการอ้างสิทธิในฐานะ อำนาจ และทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด โดยกลุ่มที่ขัดแย้งกันมิได้มีจุดมุ่งหมายเพียงจะได้สิ่งที่มีคุณค่าซึ่งตนปรารถนา แต่ยังต้องการให้ฝ่ายตรงข้ามมีความเป็นกลาง ถูกทำร้าย หรือถูกกำจัดให้หมดไป ความขัดแย้งเช่นว่านี้ อาจเกิดขึ้นระหว่างบุคคล ระหว่างกลุ่ม หรือระหว่างบุคคลกับกลุ่ม ความขัดแย้งภายในกลุ่มและความขัดแย้งระหว่างกลุ่มเป็นสิ่งที่ปรากฏให้เห็นได้ตลอดชีวิตในสังคม

ความขัดแย้งอาจเกิดจากการกระจายหรือการแบ่งปันสิ่งที่มีคุณค่าหรือสินค้าที่มีอยู่อย่างจำกัด เช่น รายได้ ผลตอบแทน ฐานะ ตำแหน่ง อำนาจ สิทธิการครอบครอง หรือสถานที่

แนวคิดทางมานุษยวิทยา

ในทางมานุษยวิทยา เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2540, หน้า 29) เห็นว่า ความขัดแย้งเป็นผลมาจากการแข่งขันระหว่างฝ่ายต่าง ๆ อย่างน้อยสองฝ่าย ฝ่ายต่าง ๆ ในที่นี้อาจเป็นบุคคล ครอบครัว เชื้อชาติ ชุมชน หรืออาจเป็นกลุ่มของแนวคิด องค์กรทางการเมือง เผ่าชน หรือศาสนา ความขัดแย้งอาจเกิดจากความปรารถนาหรือเป้าหมายที่ไปด้วยกันไม่ได้ สาเหตุอย่างหนึ่งของความขัดแย้งก็คือพฤติกรรมก้าวร้าวนัก มานุษยวิทยาส่วนใหญ่ยืนยันว่า ความขัดแย้งนั้นส่วนหนึ่งเป็นผลของวัฒนธรรม

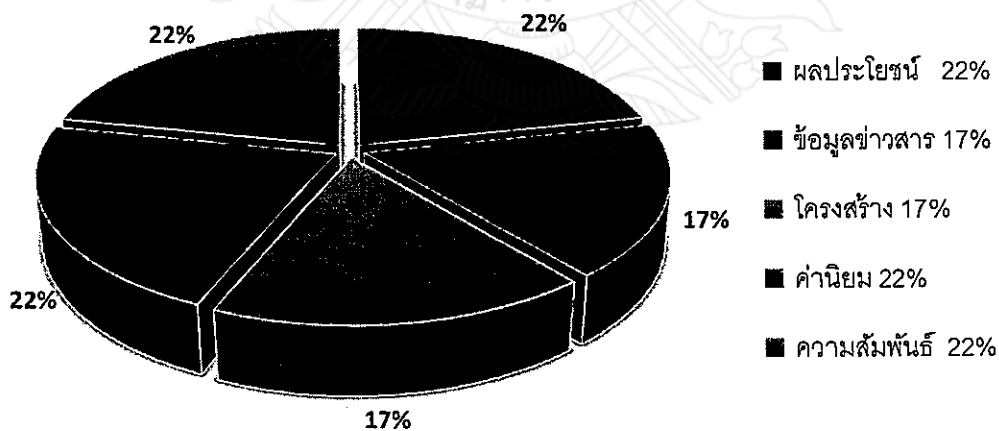
การไม่มีความขัดแย้ง การมีความร่วมมือ และการกระทำที่ประสานงานกันมักถูกใช้เป็นตัวชี้วัดความมั่นคงทางสังคม ความขัดแย้งเป็นผลที่ตามมาของระบบสังคมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ในทางมานุษยวิทยานั้น ความขัดแย้งตรงกันข้ามกับความกลมเกลียว แต่ความขัดแย้งเป็นสิ่งที่สังเกตเห็นได้ง่ายกว่าความกลมเกลียว ความขัดแย้งกับการเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ และเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของกระบวนการทางสังคม เนื่องจากระบบสังคมมีความขัดแย้งในหลายรูปแบบสังคมจึงถูกแบ่งออกเป็นกลุ่มย่อย ๆ ที่ตรงกันข้ามหรืออยู่คนละฝ่ายความขัดแย้งจึงมีผลต่อความสัมพันธ์ของคู่ขัดแย้ง ความขัดแย้งเป็นผลมาจากการมีความรู้สึกเข้าข้างตนเองมากกว่าเข้าข้างฝ่ายอื่นความขัดแย้งทำให้เกิดความกลมเกลียว และความกลมเกลียวก็ทำให้เกิดความขัดแย้งได้เช่นกัน ความขัดแย้งนำไปสู่การบริหารงานแบบรวมอำนาจ เป็นต้น

มุมมองต่อความขัดแย้ง

เพื่อให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องความขัดแย้งมากขึ้น ชัยเสฏฐ์ พรหมศรี (2550, หน้า 13) ได้นำเสนอแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับเรื่องความขัดแย้งที่สำคัญ 3 แนวคิดด้วยกัน ได้แก่

1. มุมมองแบบดั้งเดิม (The Traditional View) ซึ่งมองว่าความขัดแย้งเป็นสิ่งที่ต้องหลีกเลี่ยง
2. มุมมองแบบมนุษยสัมพันธ์ (The Human Relation View) ซึ่งมองว่าความขัดแย้งเป็นเรื่องธรรมชาติและยากที่จะหลีกเลี่ยง แต่ก็ไม่เป็นเรื่องที่เลวร้ายเสมอไปเพราะสามารถที่จะบังคับและกำหนดแนวทางในการแสดงออกของกลุ่ม
3. มุมมองแบบร่วมสมัย (The Integrationist View) ซึ่งมองว่าความขัดแย้งนั้นนอกจากจะเป็นตัวบังคับที่มีผลดีในกลุ่มแล้ว ยังมีความสำคัญอย่างมากสำหรับกลุ่มในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ วงกลมของความขัดแย้งเครื่องมือที่ใช้ วิเคราะห์ความขัดแย้งที่แบ่งชนิดของความขัดแย้งออกเป็น 5 ชนิด (Moors, 1986 อ้างถึงใน วันชัย วัฒนศัพท์, 2547 ข, หน้า 11)

แผนภูมิที่ 2.1 วงกลมความขัดแย้ง

สามชนิดบนคือความขัดแย้งด้านข้อมูลข่าวสาร ด้านผลประโยชน์และด้านความสัมพันธ์มีแนวโน้มจะเจรจาได้ง่ายกว่า ความขัดแย้งที่สัมพันธ์กับค่านิยมและโครงสร้าง

1. ความขัดแย้งด้านข้อมูล (Data Conflict)

เป็นปัญหาพื้นฐานของความขัดแย้ง อาจจะจากข้อมูลน้อยไป การแปลผลผิดพลาด การวิเคราะห์ออกมาได้ความเห็นต่าง หรือแม้แต่ข้อมูลมากเกินไปบางครั้งก็เป็นปัญหาความแตกต่างในการรับรู้ข้อมูล (Perception) บางครั้งก็เป็นปัญหาขัดแย้งกันได้

2. ความขัดแย้งจากผลประโยชน์ (Interest Conflict)

เป็นเหตุผลแห่งการแย่งชิงผลประโยชน์ในสิ่งที่ดูเหมือนมีหรือมีไม่เพียงพอเป็นเรื่องของตัวเนื้อหา กระบวนการ และจิตวิทยา (เช่น ยุติธรรมใหม่)

3. ความขัดแย้งด้านโครงสร้าง (Structural Conflict)

เป็นเรื่องของอำนาจ แย่งชิงอำนาจ การใช้อำนาจ การกระจายอำนาจ ปัญหาโครงสร้างรวมไปถึงกฎ ระเบียบ บทบาท ภูมิศาสตร์ ระยะเวลาและระบบ

4. ความขัดแย้งด้านความสัมพันธ์ (Relationship Conflict)

เป็นปัญหาด้านบุคลิกภาพ พฤติกรรมต่าง ๆ ในอดีต อารมณ์ที่รุนแรง ความเข้าใจผิด และการสื่อสารที่บกพร่อง

5. ความขัดแย้งด้านค่านิยม (Values Conflict)

เป็นปัญหาระบบของความเชื่อ ความแตกต่างในค่านิยมชนบประเพณี ประวัติ การเลี้ยงดูที่หล่อหลอมเขาขึ้นมา

การแยกแยะความขัดแย้งออกไปแต่ละชนิดช่วยให้เห็นความชัดเจนของความขัดแย้งว่ามีองค์ประกอบอะไร เพื่อนำไปสู่การแก้ไขให้ถูกต้อง แต่ไม่ได้หมายความว่าความขัดแย้งต่าง ๆ จะมีเฉพาะชนิดใดชนิดหนึ่ง แต่จริง ๆ แล้วจะผสมผสานกันอยู่เกือบทุกชนิดหรือมีทุกชนิดในเรื่องเดียวกัน แต่แตกต่างกันในความรุนแรง

พัฒนาการของความขัดแย้ง

1. ความขัดแย้งแฝง (Latent Conflicts) ระยะนี้เป็นข้อพิพาทที่มีลักษณะของความมีนดิ่งที่ซ่อนตัวอยู่ ยังไม่พัฒนาเต็มที่และยังไม่ขยายตัวจนเกิดการแบ่งขั้วกันของผู้ที่ขัดแย้ง บ่อยครั้งที่ฝ่ายหนึ่ง หรือหลายฝ่ายอาจจะยังไม่ตระหนักว่ามีความขัดแย้งหรือตระหนักถึงความขัดแย้งที่อาจจะมีโอกาสเกิดขึ้น ตัวอย่างเช่น เริ่มมีความสัมพันธ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

2. ความขัดแย้งกำลังเกิด (Emerging Conflicts) มีความขัดแย้งที่เกิดขึ้นที่ฝ่ายต่าง ๆ สามารถระบุดอกมาได้ เขารับรู้ว่ามีข้อพิพาทเกิดขึ้นประเด็นต่าง ๆ ดูจะชัดเจน แต่ยังไม่มีการเจรจาไกล่เกลี่ยหรือกระบวนการแก้ปัญหาที่น่าจะดำเนินไปได้เกิดขึ้น

3. ความขัดแย้งที่ปรากฏออกมาแล้ว (Manifest Conflicts) เป็นระยะที่ความขัดแย้งพัฒนาไปเป็นข้อพิพาทซึ่งฝ่ายต่าง ๆ ได้มีบทบาทอย่างเอาเป็นเอาตายในเรื่องที่ดำเนินอยู่ อาจจะเริ่มมีการ

เจรจาไกล่เกลี่ยหรืออาจจะถึงทางตันแล้วก็ได้ (CDA Associates, 1986 อ้างถึงใน วันชัย วัฒนศัพท์, 2547, หน้า 10)

ส่วนผสมของความขัดแย้ง

เว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความขัดแย้งของมหาวิทยาลัยเปอร์ดู ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้กล่าวว่ามีส่วนผสมที่สำคัญที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งมีด้วยกัน 5 ประการ ได้แก่ ความต้องการ การรับรู้อำนาจ ค่านิยม ความรู้สึก และอารมณ์ ซึ่ง ชัยเสฏฐ์ พรหมศรี (2550, หน้า 11) อธิบายได้ดังนี้

1. ความต้องการ (Needs) ความต้องการเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการดำรงชีวิตของมนุษย์ทุกคนล้วนเกิดมามีความต้องการด้วยกันทั้งสิ้น แต่ความต้องการของแต่ละบุคคลจะมีความแตกต่างกันตามสภาพภูมิหลังหรือสถานะความเป็นอยู่ การไม่ตระหนักถึงความต้องการของตนเอง บุคคลอื่นหรือกลุ่มนั้นเป็นสาเหตุที่นำไปสู่ความขัดแย้งได้ทั้งสิ้น

2. การรับรู้ (Perceptions) เป็นเรื่องปกติในชีวิตประจำวันของมนุษย์ที่จะมองเห็นแต่ละสิ่งในมุมมองที่แตกต่างกัน ซึ่งความขัดแย้งจะเกิดขึ้นเนื่องจากแต่ละคนแต่ละฝ่ายมีมุมมองหรือการรับรู้ต่อสาเหตุของปัญหา และผลลัพธ์ของปัญหาที่แตกต่างกัน โดยมุมมองที่แตกต่างกันของแต่ละฝ่ายจะมาจากประสบการณ์ ภูมิหลัง บุคลิกภาพ ระดับการศึกษา พื้นฐานของครอบครัวที่แตกต่างกัน ดังจะเห็นได้จากความขัดแย้งที่เกิดขึ้นใน สังคมอันสืบเนื่องมาจากมุมมองที่มีต่อความมีจริยธรรมของหัวหน้ารัฐบาลที่แตกต่างกัน

3. อำนาจ (Power) ขอบเขตอำนาจและการใช้อำนาจเป็นสิ่งสำคัญที่ระบุดึงประเทศหรือจำนวนของความขัดแย้งที่เกิดขึ้น เพราะอำนาจเป็นเครื่องบ่งชี้ว่าความขัดแย้งจะถูกจัดการอย่างไร ความขัดแย้งสามารถเกิดขึ้นได้เมื่อแต่ละฝ่ายพยายามที่จะทำให้อีกฝ่ายเปลี่ยนการกระทำหรือพฤติกรรมตามที่ตนเองต้องการ ซึ่งถ้าฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดมีอำนาจมากกว่าโอกาสที่จะได้รับประโยชน์จากอีกฝ่ายก็มีสูง และสามารถควบคุมความขัดแย้งได้มากกว่า

4. ค่านิยม (Values) ค่านิยมคือ ความเชื่อหรือหลักเกณฑ์ที่เราพิจารณาว่าเป็นสิ่งสำคัญความค่านิยมไม่มีความชัดเจน ความขัดแย้งสามารถเกิดขึ้นได้เมื่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ยอมรับค่านิยมหรือสิ่งที่ยึดปฏิบัติของอีกฝ่ายหนึ่ง

5. ความรู้สึกและอารมณ์ (Feelings and Emotions) มีบุคคลจำนวนไม่น้อยปล่อยให้ความรู้สึกและอารมณ์มีอิทธิพลเหนือตนในการรับมือกับความขัดแย้ง สาเหตุของความขัดแย้งเกิดขึ้นเพราะบุคคลไม่ให้ความสนใจต่อความรู้สึกและอารมณ์ของตนเองและผู้อื่น

จากการศึกษาและทบทวนเอกสาร ผู้ศึกษาสามารถสรุปได้ว่า ต้นตอและสาเหตุของความขัดแย้งที่เกิดขึ้นนั้น มีสาเหตุมาจากผลประโยชน์ของแต่ละฝ่าย ตลอดจน การถูกเอาเปรียบ หรือปัญหาจากการใช้อำนาจทั้งที่ชอบและมิชอบ เป็นต้น ซึ่งปัญหาเหล่านี้เป็นปัญหาความขัดแย้งตั้งแต่ระดับบุคคลกับบุคคล บุคคลกับกลุ่มคน บุคคลกับหน่วยงานของรัฐ หรือระหว่างหน่วยงานของรัฐด้วยกันเอง ทำให้ความขัดแย้งบางกรณีมีความรุนแรง จนทำให้ปัญหากลายเป็นความขัดแย้งที่รุนแรง

และขยายวงกว้างก่อให้เกิดความสูญเสียอันใหญ่หลวง จนก่อให้เกิดความเสียหายอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ หากไม่มีหลักยึดเหนี่ยวหรือปรัชญาที่สามารถน้อมนำมาปฏิบัติได้ให้เกิดผลอย่างแท้จริง

ทฤษฎีเกี่ยวกับความขัดแย้งทางการเมือง

ศ.ดร.ลิขิต อีร์เวคิน มองว่า ระบบการเมือง (Political System) ประกอบด้วย 3 ส่วนคือ ชุมชนการเมือง ระบบการปกครอง เจ้าหน้าที่การเมือง

1. ในส่วนของชุมชนการเมือง (Political Community) นั้นขึ้นอยู่กับสมัยในอดีตก็ได้แก่ จักรพรรดิ ราชาอาณาจักร แคว้น มาในปัจจุบันหน่วยพื้นฐานคือ รัฐชาติ (Nation State) ชุมชนการเมืองเกิดขึ้นเนื่องจากมนุษย์เป็นสัตว์สังคมและมีความต้องการที่จะอยู่กันเป็นกลุ่ม ซึ่งจำเป็นต้องมีการจัดระเบียบการเมือง ไม่มีกฎหมาย มีกฎหมายควบคุมให้มนุษย์สามารถอยู่ร่วมกันได้โดยสันติ ซึ่งนำไปสู่การกำเนิดของรัฐ โดยรัฐแต่ละรัฐย่อมมีระบบการเมืองที่แตกต่างกันและมีวิธีการจัดการกับชุมชนการเมืองที่ต่างกัน แต่ละชุมชนการเมืองก็มักจะเป็นหน่วยการเมืองการปกครองบริหารที่ประกอบด้วยต่างเชื้อชาติ ต่างศาสนา ดังนั้น จึงเป็นการยากที่จะหลีกเลี่ยงความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในชุมชนการเมือง ชุมชนการเมืองอาจประกอบด้วยประชากรที่แตกต่างกันดังนี้ 1) เชื้อชาติ 2) เผ่าพันธุ์ 3) ศาสนา 4) ภาษา 5) วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียม และ 6) ลักษณะพิเศษของภูมิภาค

เมื่อมีความขัดแย้งเกิดขึ้นเนื่องจากระเบียบการเมืองนั้นไม่สามารถที่จะตอบสนองต่อความต้องการที่ขัดแย้งของกลุ่มคนต่าง ๆ ที่อยู่ร่วมกันในชุมชนการเมือง ก็จะมีมาตรการของการแก้ไขความขัดแย้งดังต่อไปนี้คือ

- 1.1 การผสมกลมกลืน (Assimilation)
- 1.2 การบูรณาการ (Integration)
- 1.3 การให้เป็นเขตปกครองพิเศษ (Autonomy)
- 1.4 การให้อยู่ในสหพันธรัฐ (Federation)
- 1.5 การเคลื่อนย้ายประชากร (Population Transfer)
- 1.6 การควบคุมด้วยอำนาจการเมือง (Subjugation)
- 1.7 การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ (Genocide)
- 1.8 การเปิดโอกาสการตัดสินใจ (Self-Determination)
- 1.9 การแยกตัวออกจากชุมชนการเมืองเดิม (Secession)

การผสมผสานกลมกลืน (Assimilation) คือ การที่ชุมชนกลุ่มใหญ่ในชุมชนการเมืองพยายามกลมกลืนกลุ่มน้อยให้กลายเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนกลุ่มใหญ่ โดยได้รับวัฒนธรรมขนบธรรมเนียม ประเพณีและภาษา การดำรงชีวิต จนทำให้กลายเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนใหญ่ เช่น นโยบายผสมผสานกลมกลืนให้สังคมไทยที่ทำให้คนเผ่าต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนเชื้อสายจีนให้กลายเป็นคนไทยได้รับวัฒนธรรมไทย

การบูรณาการ (Integration) คือ การยอมรับความแตกต่างซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของคนที่อยู่ในชุมชนการเมืองเดียวกัน โดยมีเงื่อนไขสำคัญคือ มีความรักดีต่อชุมชนการเมืองเพราะตนเป็น

ประชาชนของชุมชนการเมืองนั้น แต่อาจไว้ซึ่งเอกลักษณ์ประจำกลุ่มของตัว เช่น คนไทยที่นับถือศาสนาอิสลามในทางภาคใต้ยังคงรักษาอัตลักษณ์ ของตน และส่วนใหญ่ถือว่าตัวเองเป็นประชาชนของชุมชนการเมืองคือประเทศไทย

การให้เป็นเขตปกครองพิเศษ (Autonomy) โดยปกครองตนเอง แต่ยังอยู่ระบอบการปกครองชุมชนการเมืองนั้นซึ่งเป็นระดับชาติ ตัวอย่างเช่น เขตปกครองพิเศษที่มีอยู่หลายแห่งในประเทศจีนเช่นบางส่วนของมณฑลซินเจียง

การให้อยู่สหพันธรัฐ (Federation) คือ การแบ่งออกเป็นมลรัฐต่าง ๆ โดยแต่ละมลรัฐมีสิทธิในการปกครองตนเองแต่รวมตัวกันอยู่ในชุมชนการเมืองเดียวกัน โดยมีรัฐบาลกลางเป็นผู้ดูแลเกี่ยวกับการป้องกันประเทศ การเงินการคลัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการออกพันธบัตร และการกำหนดนโยบายต่างประเทศ เช่นประเทศสหรัฐอเมริกา มาเลเซีย เป็นต้น

การเคลื่อนย้ายประชากร (Population Transfer) เช่น การย้ายคนเชื้อสายเวียดนามกับสู่ประเทศที่เรียกว่า การเคลื่อนย้ายญวนอพยพเพื่อกลับสู่ถิ่นเดิม

การควบคุมด้วยอำนาจการเมือง (Subjugation) คือ การใช้อำนาจการเมืองให้อยู่ในกรอบ เช่น สหภาพแอฟริกาใต้ก่อนที่เนลสัน แมนเดลา ซึ่งเป็นชนพื้นเมืองจะขึ้นมาได้อำนาจการปกครองบริหาร

การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ (Genocide) เป็นวิธีการที่ไม่ควรจะให้เกิดขึ้น ผิดกฎหมาย ผิดศีลธรรม เช่น กรณีฮิตเลอร์พยายามฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ชาวยิว

การเปิดโอกาสให้ตัดสินใจโดยการลงประชามติ (Self-Determination) มีหลายชุมชนที่ไม่ต้องการอยู่กับชุมชนการเมืองเดิมและได้ลงประชามติเป็นอิสระ หรือไปอยู่กับชุมชนการเมืองอื่นเมื่อเร็ว ๆ นี้ มีความพยายามที่จะลงประชามติในคลิกเบค ประเทศแคนาดาการแยกตัวออกจากชุมชนการเมืองเดิม (Secession) คือ การตั้งเป็นรัฐต่างหาก เช่น กรณีบังคลาเทศที่แยกออกมาจากปากีสถาน หรือกรณีติมอร์ตะวันออกที่แยกออกจากประเทศอินโดนีเซีย

การแก้ไขความขัดแย้งในชุมชนเมืองจึงมีวิธีการต่าง ๆ ที่กล่าวมาเบื้องต้น ซึ่งขึ้นอยู่กับความรุนแรงของปัญหา ขอบข่ายความขัดแย้ง และขึ้นอยู่กับยุคสมัย การแก้ไขปัญหามักจำเป็นต้องใช้วิธีการแก้ปัญหาด้วยการผสมผสานกันหลายวิธี แต่วิธีการใหญ่ ๆ ก็คือการแก้ไขปัญหามาตามแนวทางต่าง ๆ ที่กล่าวมาเบื้องต้น

2. ระบอบการปกครอง (Political Regime) ได้แก่ ระบอบการเมืองการปกครอง ซึ่งมีหลายระบอบ ตั้งแต่ระบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ เผด็จการทหาร เผด็จการฟาสซิสต์ ระบบสังคมนิยมหรือคอมมิวนิสต์ ระบบประชาธิปไตย ในกรณีของระบบประชาธิปไตยนั้นมีการปกครองที่เรียกว่า ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย ซึ่งมีรากฐานสำคัญคือสิทธิเสรีภาพและความเสมอภาค อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน มีกติกาที่กำหนดโดยประเพณีหรือลายลักษณ์อักษรที่เรียกว่ารัฐธรรมนูญ อันเป็นที่ยอมรับและมีการเลือกตั้งตัวแทนของประชาชนเพื่อทำหน้าที่นิติบัญญัติและฝ่ายบริหาร รวมทั้งตุลาการเช่นในกรณีของไทยคือศาลรัฐธรรมนูญ

ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในส่วนนี้ก็คือ การที่กฎกติกาไม่เป็นที่ยอมรับของคนทั้งหมดมีบางกลุ่มหรือบางส่วนเห็นว่าระบอบการเมืองที่เป็นอยู่นั้นเพื่ออำนวยประโยชน์เฉพาะคนกลุ่มเดียวจึงเกิดความขัดแย้งในแง่กฎกติกา อันได้แก่ รัฐธรรมนูญ ระบบการเลือกตั้ง ระบบการบริหารและการควบคุมฝ่ายบริหาร การรวมศูนย์อำนาจจนไม่มีการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นดูแลตนเองการจัดสรรทรัพยากรที่ไม่กระจายไปสู่คนกลุ่มต่าง ๆ ในสังคมอย่างยุติธรรม ที่สำคัญคือ กระบวนการยุติธรรมที่ไม่ให้ความมั่นใจว่าสองฝ่ายที่เกี่ยวข้องในเรื่องความขัดแย้งจะได้รับความยุติธรรมตามกระบวนการยุติธรรมและการวินิจฉัยพิพากษาอรรถคดีอย่างเที่ยงธรรม และที่สำคัญที่สุดคือ การปรากฏและคงอยู่ของตัวบทกฎหมายที่ละเมิดต่อหลักการประชาธิปไตย และกระบวนการปกครองแบบประชาธิปไตย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการละเมิดหลักนิติธรรมโดยเริ่มตั้งแต่กระบวนการออกกฎหมาย ความขัดแย้งในส่วนนี้มักจะทำการแก้ไขด้วยการแสดงออกทางการเมืองโดยการชุมนุมประท้วงและการเรียกร้อง เช่น การเรียกร้องให้มีร่างรัฐธรรมนูญและมีการเลือกตั้งในประเทศเมียนมาร์ในขณะนี้ หรือการเรียกร้องให้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญและแก้ไขส่วนบกพร่องของระบบการเมืองที่มีอยู่ขณะนี้ในประเทศไทย

ความขัดแย้งที่กล่าวมานี้ถ้าสามารถแก้ไขได้โดยสันติวิธีก็จะสามารถธำรงไว้ซึ่งระบบการเมืองปกครองดังกล่าวได้ แต่ถ้าไม่สามารถตกลงกันได้จะต้องมีการใช้กำลังเข้ายึดอำนาจที่เรียกว่า รัฐประหาร หรือมีการลุกฮือโดยประชาชนเพื่อจะล้มผู้กุมอำนาจรัฐภายใต้ระบบดังกล่าวก็อาจจะนำไปสู่การเสียชีวิตและเลือดเนื้อ รวมตลอดทั้งสงครามกลางเมือง และถ้าไม่สามารถจะยุติปัญหาได้ก็อาจจะส่งผลกระทบต่อตัวแปรที่หนึ่ง อันได้แก่ ชุมชนการเมือง ของการแก้ปัญหาของชุมชนการเมือง นั่นคือ การแยกตัวออกเป็นรัฐต่างหากตามที่ได้กล่าวมาเบื้องต้น การแก้ไขปัญหาคือความขัดแย้งในส่วนนี้สามารถกระทำได้โดยการเจรจาเพื่อหาข้อตกลงร่วมกัน โดยอาจจำเป็นต้องให้ประชาชนตัดสินใจด้วยการลงประชามติ หรือมิฉะนั้นก็ต้องจบลงด้วยการใช้ความรุนแรงเข้าแก้ปัญหาซึ่งจะส่งผลในทางลบอย่างกว้างขวาง แม้จะมีกลุ่มที่ชนะเกิดขึ้นก็ไม่สามารถนำสังคมกลับไปสู่สันติสุขได้อย่างถาวร และระบบการเมืองก็ไม่สามารถจะพัฒนาได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

3. เจ้าหน้าที่ทางการเมือง (Political Authorities) ได้แก่ พุทธได้อำนาจรัฐซึ่งมีหลายแนวทางขึ้นอยู่กับระบบการเมืองนั้น ภายใต้ระบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ ผู้ใดอำนาจรัฐก็ได้มาจากการสืบเชื้อสาย หรือการได้ชัยชนะฝ่ายซึ่งกลุ่มอำนาจอยู่ ในระบบการเมืองที่เป็นเผด็จการทหารหรือสังคมนิยม มักจะได้อำนาจมาจากการใช้กองกำลังจัดตั้งเข้าทำการยึดอำนาจในระบบฟาสซิสต์ อาจจะได้อำนาจจากการเลือกตั้ง แต่หลังจากนั้นก็ควบคุมอำนาจทางการเมืองจนกลายเป็นเผด็จการที่มาจากการเลือกตั้งเช่น กรณีสิตเลอร์ ภายใต้ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยเจ้าหน้าที่การเมืองหรือรัฐบาลจะได้อำนาจมาจากกติกาที่ว่าไว้ นั่นคือการเลือกตั้ง เมื่อมีการได้อำนาจจากกติกาที่วางไว้ก็จะมี ความชอบธรรมทางการเมือง แต่ความชอบธรรมทางการเมืองยังมีอีกมิติหนึ่งคือ ผลงานเจ้าหน้าที่ทางการเมืองที่บริหารประเทศล้มเหลวไม่สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ แม้จะมาตามกติกาที่ขาดความชอบธรรมทางการเมือง เนื่องจากขาดประสิทธิภาพประสิทธิผลในการบริหารงานแต่ในกรณีที่ได้อำนาจมาโดยไม่สอดคล้องกับกติกาอย่างปราศจากข้อสงสัยก็อาจจะชดเชยได้ด้วยผลงาน แต่ถ้ามีปัญหาเรื่อง

ผลงานก็จะทำให้ขาดความชอบธรรมโดยสิ้นเชิง ความขัดแย้งในส่วนนี้แก้ไขได้ด้วยการคืนอำนาจให้กับประชาชนเพื่อให้มีการเลือกตั้งใหม่ จึงอยู่ที่ประชาชนจะตัดสินใจว่าจะให้ออกาสักปูดได้อำนาจมาแต่ขาดความชอบธรรมนั้นกลับมาสู่ตำแหน่งอำนาจได้หรือไม่ แต่ถ้าไม่สามารถแก้ไขความขัดแย้งในส่วนนี้จนนำไปสู่การชุมนุมและประท้วงทางการเมือง ทำให้กลุ่มที่อยู่ในอำนาจไม่สามารถบริหารประเทศไปได้เพราะสังคมมีลักษณะอนาธิปไตย ระบบการเมืองนั้นก็อาจจะถึงสภาพของความนิ่งส่งผลให้เกิดการขาดความชอบธรรมของเจ้าหน้าที่การเมือง รวมตลอดทั้งระบอบการปกครองและถ้าปัญหาดังกล่าวไม่สามารถจะคลี่คลายได้ จนนำไปสู่ความขัดแย้งที่ใช้ความรุนแรงขยายขอบเขตไปอย่างกว้างขวางโอกาสของการกระทบต่อชุมชนการเมืองย่อมสูง

จากการศึกษาและทบทวนเอกสาร ผู้ศึกษาสามารถสรุปได้ว่า ความขัดแย้งในทางการเมืองซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อระบบการเมือง อันประกอบด้วย 3 ส่วน คือ ชุมชนการเมือง ระบบการปกครอง และเจ้าหน้าที่การเมือง จึงเป็นประเด็นที่สำคัญยิ่งและมีความจำเป็นที่จะต้องหาทางแก้ไขเยียวยาโดยเร็วที่สุด มิฉะนั้นจะส่งผลในทางลบอย่างมหันต์ได้โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อการเปลี่ยนแปลงของชุมชนการเมืองซึ่งมีตัวอย่างมาแล้วหลายกรณีในประวัติศาสตร์ และจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาปรับใช้ เพื่อเป็นหลักในการดำเนินชีวิตต่อไป

2.7 สภาพพื้นที่ที่ศึกษา

ประวัติความเป็นมา

เมื่อประมาณ 200 ปี มาแล้วมีนายพรานคนหนึ่งมาล่าสัตว์ และได้เห็นภูมิประเทศแห่งนี้ เป็นที่น่าอยู่อาศัยเพราะมีสัตว์ป่าชุกชุม ประกอบมีลำน้ำฮวยไหลผ่าน จึงได้ชักชวนเพื่อน ๆ มาตั้งรกรากก่อน ต่อมาก็ได้มีราษฎรมาตั้งบ้านเรือนมากขึ้น จึงตั้งชื่อว่า หมู่บ้านนาโป่ง ต่อมาเห็นว่ามีราษฎรมากและบ้านสน นาโป่งเป็นหมู่บ้านดั้งเดิม จึงยกฐานะเป็นตำบล และให้ชื่อว่า ตำบลนาโป่ง ตั้งเป็นตำบลขึ้นเมื่อใดไม่ทราบชัดเจน

ความหมาย นา หมายถึง พื้นที่ราบทำเป็นคันสำหรับปลูกข้าว โป่ง หมายถึง ดินที่มีรสเค็ม สัตว์ป่าชอบมาเลียกินดินชนิดนี้ นาโป่ง จึงหมายถึงทุ่งนาที่รสเค็ม หมู่บ้านตั้งอยู่ใกล้ทุ่งนาโป่ง จึงได้ชื่อตามทุ่งนา

สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานของเทศบาล

ที่ตั้ง

ตำบลนาโป่งตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของอำเภอเมืองเลย และอยู่ห่างจากอำเภอเมืองเลยไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 201 (เลย - ชุมแพ) เป็นระยะทาง 8 กิโลเมตร โดยมีอาณาเขตติดต่อกับพื้นที่ใกล้เคียง ดังนี้

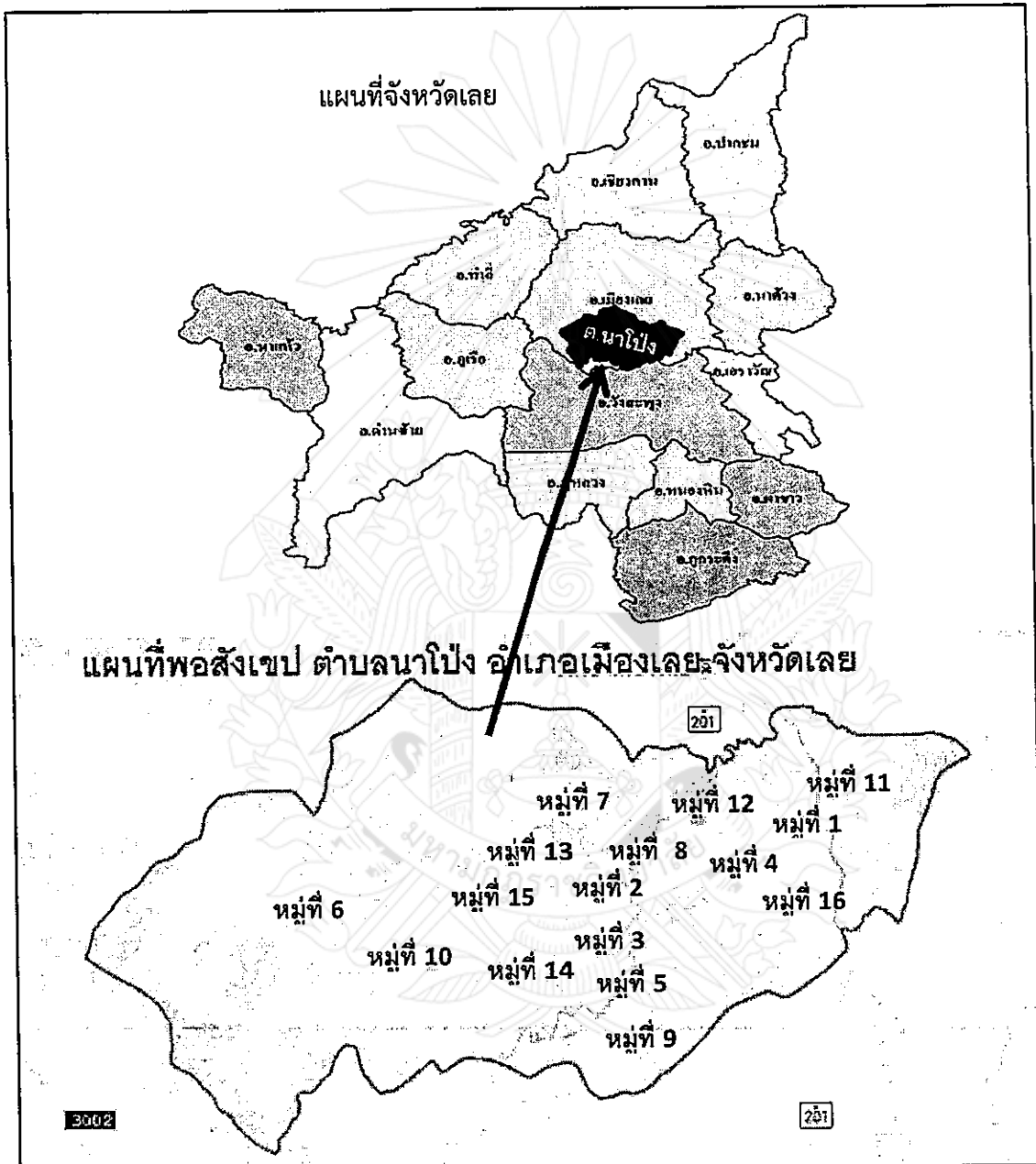
ทิศเหนือ	มีอาณาเขตติดต่อกับตำบลนาอาน	อำเภอเมืองเลย
ทิศใต้	มีอาณาเขตติดต่อกับตำบลปากปวน	อำเภอวังสะพุง

ทิศตะวันออก มีอาณาเขตติดต่อกับตำบลนาดินดำ อำเภอเมืองเลย

ทิศตะวันตก มีอาณาเขตติดต่อกับตำบลเสี้ยว อำเภอเมืองเลย

เนื้อที่

ตำบลนาโป่งมีเนื้อที่ประมาณ 144.85 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 90,531.25 ไร่

แผนภูมิที่ 2.2 แผนที่ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย

จำนวนหมู่บ้าน

จำนวนหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลนาโป่ง มีทั้งหมด 16 หมู่บ้าน ได้แก่

- หมู่ที่ 1 บ้านห้วยโตก
- หมู่ที่ 2 บ้านนาโป่ง
- หมู่ที่ 3 บ้านถิ่น
- หมู่ที่ 4 บ้านขอนแก่น
- หมู่ที่ 5 บ้านตัวน้อย
- หมู่ที่ 6 บ้านป่าข้าวหลาม
- หมู่ที่ 7 บ้านห้วยนา
- หมู่ที่ 8 บ้านหนองบอน
- หมู่ที่ 9 บ้านน้ำฮวย
- หมู่ที่ 10 บ้านกกชุมแสง
- หมู่ที่ 11 บ้านบง
- หมู่ที่ 12 บ้านโนนกุฎจับ
- หมู่ที่ 13 บ้านห้วยนาคำ
- หมู่ที่ 14 บ้านตัวน้อยพัฒนา
- หมู่ที่ 15 บ้านห้วยนาทอง
- หมู่ที่ 16 บ้านขอนแก่นสามัคคี

ประชากร

มีประชากรทั้งสิ้น 9,917 คน แยกเป็นชาย 4,985 คน หญิง 4,932 คนมีความหนาแน่นเฉลี่ย 68.48 คน/ตารางกิโลเมตร

สภาพภูมิประเทศ

สภาพพื้นที่ของตำบลนาโป่ง เป็นที่ราบลอนลาด ประกอบด้วย ภูเขาที่มีที่ราบสูงเนินเขาสนับ กับที่ราบลุ่มระหว่างร่องภูเขา มีเนื้อที่เป็นภูเขาประมาณร้อยละ 45 ของพื้นที่ทั้งหมด โดยสามารถแบ่งเขตพื้นที่ได้ดังนี้

- เขตภูเขาสูงสลับที่ราบเชิงเขา ได้แก่บริเวณหมู่บ้านป่าข้าวหลาม หมู่บ้านกกชุมแสง หมู่บ้านน้ำฮวย และหมู่บ้านถิ่นบางส่วน
- เขตที่ราบเชิงเขา ได้แก่บริเวณหมู่บ้านถิ่นบางส่วน หมู่บ้านนาโป่ง หมู่บ้านหนองบอน หมู่บ้านห้วยนา หมู่บ้านตัวน้อย หมู่บ้านห้วยนาคำ และหมู่บ้านโนนกุฎจับ
- เขตที่ราบลุ่มบริเวณแม่น้ำเลย ได้แก่ บริเวณหมู่บ้านห้วยโตก หมู่บ้านขอนแก่น และหมู่บ้านบง

สภาพภูมิอากาศ ตำบลนาโป่ง มีภูมิอากาศแบบฝนตกชุกสลับแล้ง มีลักษณะของแต่ละฤดูเด่นชัด

ฤดูร้อน อากาศร้อนจัด เริ่มตั้งแต่เดือนมีนาคม - พฤษภาคม

ฤดูฝน ฝนตกชุกปานกลาง เริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคม - ตุลาคม

ฤดูหนาว มีอากาศหนาวจัด เริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน - กุมภาพันธ์

อุณหภูมิ ตำบลนาโป่งจะมีอากาศร้อนที่สุดในเดือนเมษายน เฉลี่ยประมาณ 28.9 องศาเซลเซียส และต่ำสุดในเดือนมกราคม เฉลี่ย 21.7 องศาเซลเซียส ตลอดปีเฉลี่ย 25.9 องศาเซลเซียส

สภาพทางเศรษฐกิจ

อาชีพ

ประชากรส่วนใหญ่ของตำบลนาโป่ง ประกอบอาชีพทางเกษตรเป็นหลัก เช่นการทำนา การทำไร่ การเลี้ยงสัตว์และการปลูกไม้ผล เป็นต้น ส่วนอาชีพรองมีการทำงานรับจ้างในท้องถิ่นและต่างท้องถิ่น

หน่วยธุรกิจในเขตเทศบาล

- โรงเรียน	จำนวน 34 แห่ง
- ปั้มน้ำมันขนาดเล็ก (ปั้มหลอด)	จำนวน 32 แห่ง
- ร้านค้าเบ็ดเตล็ด	จำนวน 56 แห่ง
- ร้านอาหาร	จำนวน 10 แห่ง
- โรงงานอุตสาหกรรม	จำนวน 7 แห่ง

สภาพสังคม

การศึกษา

- โรงเรียนประถมศึกษา	6 แห่ง (โรงเรียนขยายโอกาสฯ 3 แห่ง)
- ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน	1 แห่ง
- ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน	16 แห่ง

สถาบันและองค์กรทางการศึกษา

- วัด/สำนักสงฆ์	21 แห่ง
-----------------	---------

การสาธารณสุข

สถานีอนามัยประจำตำบล/หมู่บ้าน 2 แห่ง ได้แก่ รพ.สต.ห้วยนา และรพ.สต.ขอนแก่น มีเจ้าหน้าที่สาธารณสุข จำนวน 6 คน

- ศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน จำนวน 16 แห่ง มีอาสาสมัครสาธารณสุข จำนวน 181 คน
- อัตราการมีและการใช้ส้วมราดน้ำ ร้อยละ 100 ของครัวเรือนทั้งหมด

บริการพื้นฐาน

การคมนาคม

การคมนาคมของตำบลนาโป่ง มีเส้นทางติดต่อกับภายนอกตำบล 2 เส้นทางหลัก คือ

1. ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 201 (เลย - ชุมแพ) ซึ่งประชาชนในพื้นที่เรียกถนนมะลิวัลย์ โดยจะมีหมู่บ้านที่เกาะติดริมถนนสายนี้คือ บ้านโนนกุดจับ บ้านหนองบอน และบ้านขอนแก่น ซึ่งถนนสายนี้เป็นทางเชื่อมโยงไปยังอำเภอเมื่อเลยและอำเภอวังสะพุง

2. ถนน รพช. ลย 3029 จากบ้านหนองบอน - ตำบลเสี้ยว ระยะทาง 22.15 กิโลเมตร หมู่บ้านที่ถนนผ่านได้แก่ บ้านหนองบอน, นาโป่ง, หัวนา, ถิ่น, กกชุมแสง และป่าข้าวหลาม ถึงบ้านน้ำคิ้ว ตำบลเสี้ยว

นอกจากถนนสองสายที่สำคัญแล้ว ยังมีถนนสายหลักอีกหลายสาย ที่ใช้เชื่อมโยงระหว่างตำบล หมู่บ้าน เช่น

- ถนน รพช. (หมายเลข ลย 11035) สายบ้านพากนา - โคกสร้างทราย ระยะทาง 11.90 กิโลเมตร

- สายบ้านแหล่งควาย - บ้านบง ระยะทาง 2 กิโลเมตร

- สายบ้านขอนแก่น - บ้านห้วยโคก ระยะทาง 3 กิโลเมตร

นอกจากนี้ยังมีถนนคอนกรีตภายในหมู่บ้าน จำนวน 35 สาย สามารถใช้งานได้ดี และถนนลูกรัง 22 สาย ซึ่งบางสายไม่สามารถใช้งานได้ทุกฤดูกาล โดยเฉพาะฤดูฝน

การโทรคมนาคม

- ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลขอนุญาตเอกชน 1 แห่ง ตั้งอยู่ที่หมู่บ้านหนองบอน หมู่ที่ 8

- โทรศัพท์พื้นฐาน จำนวน 16 หมู่บ้าน

การไฟฟ้า

ตำบลนาโป่ง มีไฟฟ้าเข้าถึงแล้วครบทั้ง 16 หมู่บ้าน มีจำนวนครัวเรือนที่ใช้ไฟฟ้าครบทุกครัวเรือน แต่ยังมีความต้องการใช้ไฟฟ้าในชุมชนที่ต้งใหม่จากชุมชนเดิมหลายครัวเรือน และยังมีความต้องการใช้ไฟฟ้าในพื้นที่การเกษตรด้วย

แหล่งน้ำธรรมชาติ

- ลาน้ำลำห้วย 7 สาย

- บึง หนองและอื่น ๆ 31 แห่ง

แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น

- ฝาย 22 แห่ง

- บ่อน้ำตื้น 259 แห่ง

- บ่อบาดาล 51 แห่ง

- ระบบประปาหมู่บ้าน 20 แห่ง

ข้อมูลอื่น ๆ

ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่

ป่าไม้

พื้นที่ป่าไม้ของตำบลนาโป่ง มีประมาณ 400 ไร่ ซึ่งเป็นป่าสงวนแห่งชาติโคกภูเหล็ก สภาพของป่าไม้ส่วนใหญ่เป็นป่าสมบูรณ์ และบางส่วนเป็นป่าไม้เสื่อมโทรม

แหล่งแร่

ตำบลนาโป่ง มีทรัพยากรแร่ธาตุที่สำรวจพบได้แก่ แร่ทองคำ และแร่แบไรต์ โดยเฉพาะแร่ทองคำที่สำรวจนั้นมีปริมาณพอที่จะเปิดทำเหมืองแร่ทองคำได้ ซึ่งขณะนี้ได้มีการขออนุญาตสัมปทานบัตรแล้ว บริเวณที่สำรวจพบแร่ทองคำได้แก่ บริเวณหมู่บ้านป่าข้าวหลาม กกชุมแสง ตั้วน้อยและหมู่บ้านหัวนาคำ

แหล่งน้ำ

ตำบลนาโป่ง มีแหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญ ดังนี้

- แม่น้ำเลย มีต้นกำเนิดจากเทือกเขาภูหลวงไหลผ่าน เขตท้องที่ตำบลนาโป่ง บริเวณบ้านห้วยโตกและบึงบงเป็นระยะทางประมาณ 2 กิโลเมตร มีน้ำตลอดปีโดยเฉพาะฤดูฝนน้ำมีปริมาณมาก
- แม่น้ำฮวย มีต้นกำเนิดจากภูหินกองเขตอำเภอวังสะพุง เป็นห้วยน้ำเล็ก ๆ มีน้ำไหลเชี่ยวในฤดูฝนไหลผ่านตำบลนาโป่ง บริเวณบ้านน้ำฮวย บ้านตั้วน้อย บ้านหนองบอน บ้านขอนแก่น และไหลลงสู่แม่น้ำเลยที่บ้านห้วยโตก

มวลชนจัดตั้ง

- ลูกเสือชาวบ้าน 4 รุ่น 600 คน
- ไทยอาสาป้องกันชาติ 2 รุ่น 120 คน
- กองทุนเพื่อความมั่นคง 2 รุ่น 73 คน

ศักยภาพของชุมชนและพื้นที่

ตำบลนาโป่งมีศักยภาพที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนา กล่าวคือ ลักษณะที่ตั้งและภูมิประเทศของตำบลนาโป่งเป็นที่ราบสูงและที่ราบลุ่มบางส่วนซึ่งเหมาะสมในการทำการเกษตร ทั้งยังมีแหล่งน้ำธรรมชาติและแหล่งน้ำที่สร้างขึ้นหลายแห่งที่สามารถนำมาใช้ในการเกษตรได้ และประชาชนส่วนใหญ่อีกีประกอบอาชีพเกษตรกรรม เช่น ปลูกมะขามหวาน มะม่วง และกล้วย เหมาะต่อการส่งเสริมอุตสาหกรรมแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรเพื่อจำหน่ายแก่นักท่องเที่ยวและเป็นสินค้าออกของจังหวัดเลย ซึ่งเป็นการสร้างงานในท้องถิ่นและป้องกันการอพยพไปทำงานในท้องถิ่น

2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองโดยการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย นี้ ส่วน 1 ผู้ศึกษาได้แนวคิดในการศึกษามาจากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องของแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงหรืองานวิจัยที่มีความใกล้เคียงกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

สุขสันต์ สุขสม (2554, หน้า 136) ได้ศึกษาเรื่อง การดำรงชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนตำบลหนองแวง อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี พบว่าประชาชนที่มีเพศ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่างกัน มีการดำรงชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกันอย่างมีนัย

สำคัญทางสถิติ ส่วนประชาชนที่มีอายุ และสถานภาพการสมรสต่างกัน มีการดำรงชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงไม่แตกต่างกันและได้ขอให้ข้อเสนอแนะคือประชาชนทุกระดับชนชั้นควรจะรู้จักวางแผนการดำเนินชีวิตอย่างระมัดระวังเมื่อมีปัญหา สิ่งแรกที่ต้องวิเคราะห์คือ ตัวเราเอง ให้ใช้วิจารณญาณแก้ปัญหาโดยใช้เหตุผลเป็นที่ตั้ง ต้องขยัน ซื่อสัตย์ อดทนและประหยัด ไม่ฟุ่มเฟือย ไม่ว่าเราจะทำอะไร การมีความรู้ หรือหมั่นหาความรู้เพิ่มเติมเพิ่มทักษะให้ตัวเอง และควรหลักคำสอนของพระพุทธศาสนา มาปฏิบัติตัวอย่างเคร่งครัด

กมลชนก ศงสนันท์ (2554, หน้า 149) ได้ศึกษาเรื่อง การประยุกต์ใช้แนวคิดหลักเศรษฐกิจพอเพียงของพนักงานส่วนท้องถิ่น อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี พบว่าพนักงานส่วนท้องถิ่นที่มีระดับการศึกษาและสภาพหนี้สินแตกต่างกันมีการประยุกต์ใช้แนวคิดหลักเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและได้ให้ข้อเสนอแนะด้านความพอเพียง คือ พนักงานส่วนท้องถิ่นควรมีความพอดีไม่มากไม่น้อยเกินไป เชื่อมั่นในการทำควมดีมีเหตุผล เป็นผู้ฟังที่ดี มีคุณธรรมนำหลักสังคหวัตถุ 4 มาใช้ในการดำเนินชีวิต ยอมรับในหลักประชาธิปไตย ปลูกฝังแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงโดยเริ่มจากครอบครัว ด้านการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวพนักงานส่วนท้องถิ่นขวัญมีความยุติธรรมไม่อคติต่อผู้อื่น ไม่อิจฉา รับฟังเหตุผลในการทำงาน มีความเอื้อเฟื้อต่อเพื่อนร่วมงานหลีกเลี่ยงอบายมุขให้ความสำคัญต่อครอบครัว ทำงานด้วยความรอบคอบ ปลูกฝังแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงโดยเริ่มจากครอบครัว

จิตติพร ศรีบุญเรือง (2555, หน้า 112-120) การนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตของประชาชน ตำบลบึงเนียม อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น พบว่า การนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตของประชาชนตำบลบึงเนียม อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดย รวมอยู่ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 3 ด้าน โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด คือ ด้านความมีภูมิคุ้มกันที่ดีด้านความมีเหตุผลและความพอประมาณตามลำดับประชาชนที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และสภาพมีสินทรัพย์ต่างกันมีการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พระธานินทร์ คุณธมโน (ถรัตน์) (2555, หน้า 150-166) การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของชุมชนวัดภคินีนาถ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร สารนิพนธ์ ศาสตราศตวรรษมหาบัณฑิต พบว่า ประชาชนวัดภคินีนาถ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร มีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต โดยรวม 5 ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด คือ ด้านความมีภูมิคุ้มกัน ด้านความมีเหตุผล ด้านเงื่อนไขความรู้ ด้านเงื่อนไขคุณธรรม และความพอประมาณตามลำดับ ประชาชนวัดภคินีนาถ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานครที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ต่างกัน การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต โดยรวม 5 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

พระมหาประกาศิต สิริเมโธ (ฐิติปสิทธิกร) (2556, หน้า 156-169) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านคลองใหม่ อำเภอสามพราน จังหวัด

นครปฐม พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านคลองใหม่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ๔ ด้าน โดย ด้านที่ประชาชนมีส่วนร่วมมากที่สุด คือด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านคลองใหม่ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัย ภาพแวดล้อม พบว่า โดยภาพรวมประชาชนที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ต่างกัน มีส่วนร่วม ในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวมไม่ต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ขณะที่ประชาชนที่มี รายได้ต่อเดือนระยะเวลาการอาศัยอยู่ในชุมชน สถานภาพในชุมชน และการเข้าร่วมกลุ่มในชุมชน ต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวมต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

วาสนา ทวีกุลทรัพย์ (2559, หน้า 108-117) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนประถมศึกษา ศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับนักเรียนประถมศึกษา ได้ผ่านการตรวจสอบและรับรองจากผู้ทรงคุณวุฒิ และผ่านการทดลองใช้กับนักเรียน พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อศูนย์การเรียนรู้ในระดับมาก ทำให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงและนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิตอยู่ในระดับมากที่สุด และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยชุดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนเรียน นอกจากนี้ ศูนย์การเรียนรู้ใช้สถานที่ที่มีขนาดห้องเรียน มีวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือไม่มาก จึงเห็นได้ว่าศูนย์การศึกษาดังกล่าวนำมาใช้ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาเขตอื่นได้

ภทรพร ยุทธาภรณ์พินิจ และคณะ (2556, หน้า 115-132) การประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการกองทุนชุมชน พบว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมนี้ กลุ่มที่จะเข้าร่วมโครงการต้องสมัครใจและมีความพร้อมในระดับหนึ่ง เพราะจะต้องเป็นผู้ลงมือปฏิบัติเอง ทั้งสองกลุ่มมีลักษณะที่แตกต่างกันเกือบทุกด้าน กลุ่มคลองเจ๊กเป็นกลุ่มขนาดกลาง มีสมาชิกมากกว่าสองร้อยคน มีประสบการณ์การทำงานยาวนานร่วมสิบปี ได้สร้างสรรค์องค์กรและกระบวนการทำงานขึ้นอย่างเป็นระบบที่ค่อนข้างสมบูรณ์ ส่วนกลุ่มคลองตาชมเป็นกลุ่มขนาดเล็ก มีสมาชิกไม่ถึงร้อยคน ก่อตั้งกลุ่มมาได้เพียงปีเศษ องค์กรและกระบวนการทำงานในทางปฏิบัติยังไม่มีรูปแบบที่เป็นระบบมากนัก สมาชิกส่วนใหญ่ของกลุ่มคลองเจ๊กเป็นมุสลิม อาศัยอยู่ในสังคมแบบเมือง ส่วนสมาชิกของกลุ่มคลองตาชมเป็นชาวพุทธ อาศัยอยู่ในสังคมแบบชนบท ลักษณะที่มีเหมือนกันของทั้งสองกลุ่มคือการดำเนินกิจกรรมทางการเงินที่ไม่เน้นถึงผลประโยชน์ และสร้างสรรค์ธุรกิจที่เป็นประโยชน์กับสมาชิกอย่างแท้จริง การดำเนินการวิจัยครั้งนี้จัดเป็นรูปแบบของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม อย่างแท้จริงตั้งแต่ต้นจนจบกระบวนการ

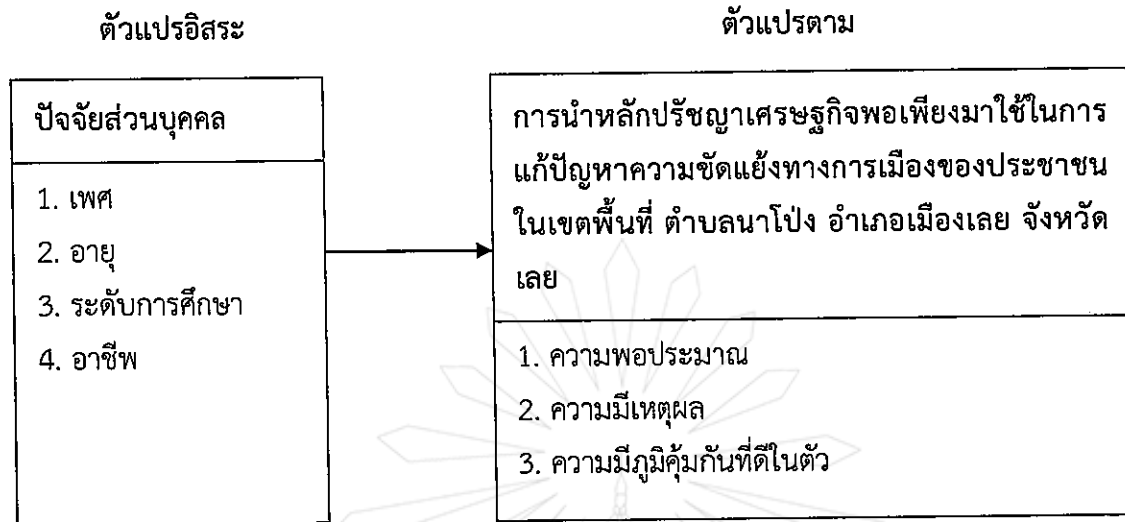
รัชณี โตอาจ และคณะ (2555, หน้า 53-60) ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการสร้างความยั่งยืนของงานหัตถกรรม เครื่องปั้นดินเผาพื้นเมือง กรณีบ้านเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า งานหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผาพื้นเมืองที่เกาะเกร็ดสามารถดำรงอยู่ได้อย่าง ยั่งยืนในอดีตตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษสืบทอดโดยมีวิวัฒนาการรูปแบบผลิตภัณฑ์และพัฒนาการผลิตให้ สอดคล้องกับ

สภาพแวดล้อม สังคมและเศรษฐกิจที่เปลี่ยนไปแต่ยังคงแฝงเอกลักษณ์เดิมสามารถฝ่าฟันวิกฤตต่าง ๆ มาได้เนื่องจากมีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ จากการวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis) ของงานหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผาพื้นเมือง ปัจจุบัน และแนวโน้มในอนาคตงานหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผาพื้นเมืองเริ่มลดลงเรื่อย ๆ เนื่องจากมี อุปสรรค เพิ่มมากขึ้น ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น นอกจากนั้นยังมีปัญหาทางด้านแรงงานและการตลาด ปัจจัยที่สำคัญที่จะช่วยให้งาน หัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผาพื้นเมืองดำรงอยู่ได้อย่างยั่งยืน จำ เป็นต่อนำหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมา ประยุกต์ใช้โดยการร่วมมือกันของคนในชุมชนอย่างที่เคยร่วมมือกันมา ในอดีต การร่วมมือกันสร้าง ความเข้มแข็งให้กับชุมชนร่วมกันอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมพร้อมทั้งนำหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมา ประยุกต์ใช้อย่างจริงจังและต่อเนื่องจะช่วยส่งเสริมให้งานหัตถกรรม เครื่องปั้นดินเผาสามารถดำรงอยู่ได้ อย่างยั่งยืนต่อไป トラบใดที่เกาะเกร็ดยังคงมีชื่อเสียงทางด้าน การท่องเที่ยว งานหัตถกรรม เครื่องปั้นดินเผาก็ยังสามารถดำรงอยู่คู่กับเกาะเกร็ดได้ตลอดไป

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องจะเห็นได้ว่าแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็น แนวทางที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาชุมชน สังคมและประเทศชาติ ซึ่งแนวคิดดังกล่าวจะส่งผลดีต่อ การดำเนินชีวิตของประชาชนทุกสาขาอาชีพซึ่งประสบกับปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง อยู่ ในขณะนี้ ที่สำคัญปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวคิดที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางทั้งใน และ ต่างประเทศ แต่อย่างไรก็ตาม ประชาชนในชุมชนจะนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการ ดำเนินชีวิต อันจะเป็นภูมิคุ้มกันและเป็นหลักประกันแก่ตัวเองและสังคมที่จะไม่เกิดความขัดแย้ง กันเกิดขึ้น หรือเกิดความขัดแย้งก็เป็นในทางเชิงสร้างสรรค์ ให้เกิดการพัฒนาชุมชน และประเทศ ให้มี ความมั่นคงยั่งยืนสืบตลอดไป

2.9 สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

จากการศึกษาทฤษฎี แนวคิด เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาออกเป็น ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ประกอบด้วย ปัจจัยส่วนบุคคล จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ตัวแปรตาม (Dependent Variables) การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ ซึ่งประกอบไปด้วยด้านต่าง ๆ ดังนี้ 1) ความ พอประมาณ 2) ความมีเหตุผล 3) ความมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ซึ่งสามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดดังนี้

แผนภูมิที่ 2.3 แสดงสรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) มีขั้นตอนและวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

- 3.1 ประชาชนและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
- 3.5 การวัดค่าตัวแปร
- 3.6 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.7 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.8 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร

ได้แก่ ประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ซึ่งประกอบด้วย 16 หมู่บ้าน รวมทั้งสิ้น 9,917 คน (แผนพัฒนาสามปีนาโป่ง(59-61 เทศบาลตำบลนาโป่ง 2558, หน้า 15)

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

ได้แก่ ประชาชนในแต่ละครัวเรือนๆ ละ 1 คน จำนวน 9,917 คน ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) (สำเร็จ จันทรสุวรรณ และสุวรรณ บัวทวน, 2547, หน้า 103) มีระดับความเชื่อมั่นที่ 95% ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 385 คนมีสูตรคำนวณ ดังนี้

$$n = \frac{N}{1+N(e)^2}$$

n = ขนาดตัวอย่างที่ต้องการหา

N = จำนวนประชากรทั้งหมด = 9,917

e = ค่าสัดส่วนที่ต้องการให้ค่าสัดส่วนจากตัวอย่างแตกต่างจากสัดส่วนของประชากร

ไม่เกินเท่าไร โดยกำหนดให้เท่ากับ 0.05 แทนค่าในสูตรได้ดังนี้

$$\begin{aligned}
 n &= \frac{9,917}{1+9,917 (.05)^2} \\
 &= \frac{9,917}{1+9,917 (0.0025)} \\
 &= \frac{9,917}{1+24.7925} \\
 &= \frac{9,917}{25.7925}
 \end{aligned}$$

ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง = 385 คน

3.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling) โดยการหาสัดส่วนตามขนาดตามจำนวนประชากรของหมู่บ้าน ดังนี้

$$n = \frac{n_1 \times N_1}{N}$$

โดย n = จำนวนตัวอย่างโดยแบ่งตามสัดส่วนประชาชนในแต่ละหมู่บ้าน
 N_1 = จำนวนประชากรในแต่ละหมู่บ้าน
 n_1 = จำนวนประชากรทั้งหมด
 N = จำนวนประชากร

ตารางที่ 3.1 แสดงวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสัดส่วน

ลำดับ	หมู่บ้าน	ประชากร	สูตร $\frac{n_1 \times N_1}{N}$	กลุ่มตัวอย่าง (n)
1.	บ้านห้วยโตก	953	$\frac{385 \times 953}{9,917}$	37
2.	บ้านนาโป่ง	694	$\frac{385 \times 694}{9,917}$	27
3.	บ้านถิ่น	1,024	$\frac{385 \times 1,024}{9,917}$	40
4.	บ้านขอนแก่น	552	$\frac{385 \times 552}{9,917}$	21
5.	บ้านตัวน้อย	536	$\frac{385 \times 536}{9,917}$	21
6.	บ้านป่าข้าวหลาม	587	$\frac{385 \times 587}{9,917}$	23
7.	บ้านห้วยนา	666	$\frac{385 \times 666}{9,917}$	26

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ลำดับ	หมู่บ้าน	ประชากร	สูตร $\frac{n_1 \times N_1}{N}$	กลุ่มตัวอย่าง (n)
8.	บ้านหนองบอน	884	$\frac{385 \times 884}{9,917}$	34
9.	บ้านน้ำฮวย	487	$\frac{385 \times 487}{9,917}$	19
10.	บ้านกกชุมแสง	451	$\frac{385 \times 451}{9,917}$	18
11.	บ้านบง	367	$\frac{385 \times 367}{9,917}$	14
12.	บ้านโนนกุดจับ	240	$\frac{385 \times 240}{9,917}$	9
13.	บ้านหัวนาคำ	864	$\frac{385 \times 864}{9,917}$	34
14.	บ้านตัวน้อยพัฒนา	543	$\frac{385 \times 543}{9,917}$	21
15.	บ้านหัวนาทอง	585	$\frac{385 \times 525}{9,917}$	22
16.	บ้านขอนแก่นสามัคคี	484	$\frac{385 \times 484}{9,917}$	19
รวม		9,917		385

แล้วใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับฉลากดังนี้ เลือกชุมชนและจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามที่แสดงไว้ในตารางที่ 3.1 จนกว่าจะครบตามจำนวนที่กำหนด

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaires) ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการ ทบทวนเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งโครงสร้างของแบบสอบถามออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถาม (แบบประมาณค่า) แบบสำรวจรายการ (Checklist) เป็นคำถาม เกี่ยวกับข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ลักษณะคำถามเป็นแบบ เลือกตอบ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย จำนวน 3 ด้าน ได้แก่

ด้านความพอประมาณ จำนวน 8 ข้อ

ด้านความมีเหตุผล จำนวน 7 ข้อ

และด้านความมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว จำนวน 8 ข้อ รวมทั้งหมด 23 ข้อ

ลักษณะของแบบสอบถามเป็นคำถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามเกณฑ์การวัดของลิเคิร์ต (Likert) (ประครอง กรรณสูตร, 2542, หน้า 331) ให้เลือกตอบได้เพียงคำตอบเดียว โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ และมีเกณฑ์การวัดข้อคำถามที่ผู้ตอบเห็นว่ามีความเหมาะสม คือมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน คำถามเชิงบวกดังนี้

มีระดับการนำมาใช้มากที่สุด	ให้ 5 คะแนน
มีระดับการนำมาใช้มาก	ให้ 4 คะแนน
มีระดับการนำมาใช้มากปานกลาง	ให้ 3 คะแนน
มีระดับการนำมาใช้มาน้อย	ให้ 2 คะแนน
มีระดับการนำมาใช้มาน้อยที่สุด	ให้ 1 คะแนน

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหา การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโปลิ่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย

3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

สำหรับการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีวิธีการดังนี้

3.4.1 ศึกษาค้นคว้าแนวความคิด ทฤษฎี เอกสาร บทความ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.4.2 สร้างเครื่องมือตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัยแล้วนำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาตรวจสอบความครอบคลุม ด้านเนื้อหาและภาษาความสมบูรณ์และความเที่ยงตรงของข้อความ

3.4.3 รับแบบสอบถามที่อาจารย์ตรวจทานและแก้ไขแล้ว นำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์และนำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรง ความสอดคล้องของคำถามและเนื้อหา ผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่

ตารางที่ 3.2 แสดงรายชื่อ วุฒิกการศึกษาและตำแหน่งของผู้เชี่ยวชาญ

ลำดับ	ชื่อ	วุฒิกการศึกษา	ตำแหน่งปัจจุบัน
1.	พระอาจารย์นิทัศน์ ธีรปัญญา.ดร	Ph.D. (Political Science)	อาจารย์ประจำหลักสูตร รัฐศาสตรมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จังหวัดเลย
2.	ดร.ปดิษฐ์ คำดี	Ph.D. (Political Science)	อาจารย์ประจำหลักสูตร รัฐศาสตรมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จังหวัดเลย

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อ	วุฒิการศึกษา	ตำแหน่งปัจจุบัน
3.	ร้อยตำรวจเอก ดร.สุบัน โยทุม	Ph.D. (Political Science)	อาจารย์พิเศษ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จังหวัดเลย
4.	นางสาวกรรณิการ์ หงษ์โยธี	รัฐศาสตรมหาบัณฑิต	นักพัฒนาชุมชน (ชำนาญการ) องค์การบริหารส่วนตำบลน้ำหมาน อำเภอเมือง จังหวัดเลย
5.	นางมุกดา สุวรรณชัย	รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต	นักทรัพยากรบุคคล (ปฏิบัติการ) องค์การบริหารส่วนตำบลน้ำหมาน อำเภอเมือง จังหวัดเลย

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. ความเที่ยงตามโครงสร้าง (Constant Validity) โดยอาศัยดุลยพินิจของผู้เชี่ยวชาญ (Face Validity) ใช้สูตรดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับลักษณะพฤติกรรม
 $\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเนื้อหาทั้งหมด
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2. ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา แล้วนำมาวิเคราะห์ตามวิธีการทดสอบความเที่ยงตรงเนื้อหาของ IOC (บุญเรียง ขจรศิลป์, 2543, หน้า 21) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Object Congruence : OC) หรือ IOC ซึ่งผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องหรือค่า IOC มากกว่า 0.67 จึงมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

3. ภายหลังจากตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาแล้ว ผู้วิจัยเครื่องมือไปทดลองใช้กับประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตตำบลน้ำหมาน อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ซึ่งมีไขกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด และนำไปหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือโดยใช้วิธีการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient)

3.5 การวัดค่าตัวแปร

3.5.1 ตัวแปรอิสระ

การวัดค่าตัวแปรอิสระ ซึ่งเป็นปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพมีการวัดตัวแปรดังนี้

1. เพศ มีระดับการวัดแบบนามอันดับ แบ่งเป็น (1) เพศชายและ (2) เพศหญิง
2. อายุ มีระดับการวัดแบบกลุ่มอันดับแบ่งเป็น 6 กลุ่มได้แก่ (1) กลุ่มที่มีอายุต่ำกว่า 21 ปี, (2) อายุ 21-30 ปี, (3) อายุ 31-40 ปี, (4) อายุ 41-50 ปี, (5) อายุ 51-60 ปี และ (6) อายุ 61 ปีขึ้นไป
3. ระดับการศึกษา มีระดับการวัดแบบกลุ่มอันดับ แบ่งเป็น 7 กลุ่ม ได้แก่ (1) กลุ่มที่มีการศึกษาต่ำกว่าประถมศึกษา, (2) ประถมศึกษา, (3) มัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า, (4) มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า, (5) อนุปริญญาหรือเทียบเท่า, (6) ปริญญาตรี และ (7) สูงกว่าปริญญาตรี
4. อาชีพ มีระดับการวัดแบบนามอันดับ แบ่งเป็น (1) เกษตรกร, (2) ค้าขาย, (3) รับจ้างทั่วไป, (4) รับราชการหรือพนักงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ, (5) ธุรกิจส่วนตัว, (6) พนักงานบริษัทเอกชน และ (7) อื่นๆ (ระบุ...)

3.5.2 ตัวแปรตาม

ตัวแปรตามในสารนิพนธ์นี้คือ การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความพอประมาณจำนวน 8 ข้อด้านความมีเหตุผลจำนวน 7 ข้อ และด้านความมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวจำนวน 8 ข้อ มีระดับการวัดแบบช่วงอันดับ โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

มีระดับการนำมาใช้มากที่สุด	ให้ 5 คะแนน
มีระดับการนำมาใช้มาก	ให้ 4 คะแนน
มีระดับการนำมาใช้ปานกลาง	ให้ 3 คะแนน
มีระดับการนำมาใช้มาน้อย	ให้ 2 คะแนน
มีระดับการนำมาใช้มาน้อยที่สุด	ให้ 1 คะแนน

จากเกณฑ์ดังกล่าวสามารถจัดคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00-5.00 โดยการแบ่งช่วงคะแนนออกเป็น 5 ช่วงมีระดับการวัดแบบกลุ่มได้ดังนี้

กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนค่าเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.00-1.50	หมายถึง	น้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.51-2.50	หมายถึง	น้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	2.51-3.50	หมายถึง	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	3.51-4.50	หมายถึง	มาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	4.51-5.00	หมายถึง	มากที่สุด

3.6 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.6.1 ทำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อขอความอนุเคราะห์ใช้พื้นที่ในการจัดเก็บรวบรวมข้อมูล

3.6.2 ประสานกับผู้นำชุมชนโดยเข้าร่วมประชุมกำนัน-ผู้ใหญ่บ้านตำบลนาโป่ง เพื่อชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการจัดเก็บข้อมูลแก่ผู้นำทุกหมู่บ้าน พร้อมแจ้งแผนกำหนดการณ์และจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการจะเข้าไปจัดเก็บข้อมูล

3.6.3 นำแบบสอบถาม ไปแจกให้กับประชาชนในแต่ละหมู่บ้านที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่กำหนดไว้ โดยผู้วิจัยได้อธิบายเหตุผลการทำวิจัยและวิธีการตอบแบบสอบถามฉบับนี้และรอรับกับคืนหลังจากผู้ตอบแบบสอบถาม

3.6.4 ทำการตรวจสอบความเรียบร้อยสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนจากประชาชนแล้วจึงนำมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

3.7 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลในการวิจัยครั้งนี้ ได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลโดยการจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ โดยการแจกแจงนับความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 วิเคราะห์การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย โดยวิธีหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 3 วิเคราะห์เปรียบเทียบการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ที่มีเพศ อายุระดับการศึกษา และอาชีพ ต่างกัน โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)

ตอนที่ 4 ศึกษาข้อเสนอแนะการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

3.8 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเมื่อได้รับแบบสอบถามครบแล้วนำข้อมูลมาตรวจสอบความถูกต้อง พร้อมนำไปทำการประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อหาค่าตอบตามวัตถุประสงค์ในการวิจัย โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

3.8.1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ใช้สถิติพื้นฐาน คือ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

3.8.2 การวิเคราะห์ข้อมูลการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ได้แก่ 1 ด้าน ความพอประมาณ 2 ด้านความมีเหตุผล 3 ด้านความมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ใช้สถิติค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3.8.3 ทดสอบสมมติฐานการวิจัย โดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบการ นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย กับปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง โดยด้านเพศ ใช้การทดสอบค่าที่ ส่วนด้านอายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ใช้การทดสอบความแปรปรวนชนิดทางเดียว (One-way ANOVA)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย
  2. เพื่อเปรียบเทียบการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ
  3. เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ตำบลนาโป่ง โดยนับตามจำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 9,917 ครัวเรือน ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรทาโร ยามานะ (Taro Yamane)¹ มีระดับความเชื่อมั่นที่ 95% ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 385 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลและประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์และแปลผลความหมายของข้อมูลโดยใช้ตารางประกอบคำบรรยายซึ่งมีลำดับขั้นตอน ดังนี้
- 4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
  - 4.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล
  - 4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ใช้สัญลักษณ์และอักษรย่อเพื่อสื่อความหมายในการวิจัยดังต่อไปนี้

$\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย (Mean)

S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาความมีนัยสำคัญจากการแจกแจงแบบ (t-distribution)
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาความมีนัยสำคัญจากการแจกแจงแบบ (F- distribution)
df	แทน	ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
SS	แทน	ผลรวมกำลังสอง (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลรวมกำลังสอง (Mean Squares)
Sig.	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (Significance)
*	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูล ผู้วิจัยขอนำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบตารางและคำอธิบายได้ตาราง โดยทำการวิเคราะห์ 4 ขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามโดยจำแนกตามเพศอายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ใช้การวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความคิดเห็นการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ต่างกัน

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย เป็นคำถามปลายเปิดใช้การวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency)

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามโดยจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ผู้วิจัยได้ทำการประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์แสดงการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของประชากรที่ตอบแบบสอบถามโดยหาค่าความถี่ (Frequency) และสถิติร้อยละ (Percentage) จำแนกตามตัวแปรอิสระ ดังนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	187	48.57
หญิง	198	51.43
รวม	385	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย จำนวน 187คน คิดเป็นร้อยละ 48.57รองลงมาเป็นเพศหญิง จำนวน 198 คน คิดเป็นร้อยละ 51.43 ตามลำดับ

ตารางที่ 4. 2 แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
อายุต่ำกว่า 20 ปี	5	1.30
21 - 30 ปี	63	16.36
31 - 40 ปี	99	25.71
41 - 50 ปี	111	28.83
51 - 60 ปี	75	19.48
61 ปีขึ้นไป	32	8.31
รวม	385	100.00

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ อายุอยู่ระหว่าง 41 - 50 ปีจำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 28.83 อายุอยู่ระหว่าง 31 - 40 ปี จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 25.71 อายุอยู่ระหว่าง 51 - 60 ปี จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 19.48 อายุอยู่ระหว่าง 21 - 30 ปี จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 16.36 อายุ 61 ปีขึ้นไป จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 8.31 และอายุต่ำกว่า 20 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.30 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่าประถมศึกษา	39	10.13
ประถมศึกษา	151	39.22
มัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า	62	16.10
มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า	45	11.69
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	33	8.57
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	51	13.25
สูงกว่าปริญญาตรี	4	1.04
รวม	385	100.00

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ระดับการศึกษา ส่วนใหญ่ อยู่ระดับประถมศึกษา จำนวน 151 คน คิดเป็นร้อยละ 39.22 มัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 16.10 ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 13.25 มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 11.69 ต่ำกว่าประถมศึกษา จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 10.13 และ สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.04 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
เกษตรกร	84	21.82
ค้าขาย	45	11.69
รับจ้างทั่วไป	88	22.86
รับราชการหรือพนักงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ	47	12.21
ธุรกิจส่วนตัว	36	9.35
พนักงานบริษัทเอกชน	28	7.27
อื่น ๆ	57	14.81
รวม	385	100.00

จากตารางที่ 4.4 พบว่า อาชีพส่วนใหญ่คืออาชีพรับจ้างทั่วไป จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 22.86 เกษตรกรจำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 21.82 อื่น ๆ จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 14.81 รับราชการหรือพนักงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 12.21 ค้าขาย 45 คน คิดเป็น 11.69 ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 9.35 และพนักงานบริษัท จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 7.27 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 การนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอมืองเลย จังหวัดเลย

การวิเคราะห์ระดับการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอมืองเลย จังหวัดเลย ใช้การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย ปรากฏตารางดังนี้

ตารางที่ 4.5 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอมืองเลย จังหวัดเลย โดยรวมและรายด้าน

การนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต	ระดับการนำมาใช้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านความพอประมาณ	3.89	0.60	มาก
2. ด้านความมีเหตุผล	4.23	0.69	มาก
3. ด้านความมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว	4.05	0.60	มาก
รวม	4.02	0.45	มาก

จากตารางที่ 4.5 พบว่า การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอมืองเลย จังหวัดเลย โดยรวมทั้งสามด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านความมีเหตุผล ในตัวรองลงมาคือด้านความมีภูมิคุ้มกันที่ดี ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือด้านความพอประมาณ

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านความพอประมาณ

ลำดับ ที่	การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต ด้านพอประมาณ	ระดับการนำมาใช้		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	มีความพอใจกับทรัพย์สินและสิ่งของที่มีอยู่ในปัจจุบัน	4.09	0.86	มาก
2.	ได้แสวงหาทรัพย์สินด้วยความซื่อสัตย์สุจริตไม่โลภอยากได้ของคนอื่น	4.02	0.82	มาก
3.	พยายามพึ่งตนเองให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้	4.18	0.80	มาก
4.	มีการจัดทำแปลงผักสวนครัวเพื่อลดรายจ่ายในครัวเรือน	3.77	0.87	มาก
5.	จัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย ในครัวเรือน	3.43	1.25	ปานกลาง
6.	ใช้ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ และลดการใช้สารเคมีเพื่อลดต้นทุนการผลิต	3.47	1.08	ปานกลาง
7.	ใช้จ่ายทรัพย์สินเท่าที่มีอยู่อย่างจำเป็น โดยไม่เบียดเบียนผู้อื่น	4.02	0.87	มาก
8.	ไม่เป็นคนที่เอาวัดเอาเปรียบบุคคลอื่น	4.06	0.83	มาก
9.	มีการเก็บออมเงินเพื่อใช้ในยามฉุกเฉิน	3.98	0.93	มาก
	รวม	3.94	0.53	มาก

จากตารางที่ 4.6 พบว่า การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านความพอประมาณ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ พยายามพึ่งตนเองให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ รองลงมาคือมีความพอใจกับทรัพย์สินและสิ่งของที่มีอยู่ในปัจจุบัน ไม่เป็นคนที่เอาวัดเอาเปรียบบุคคลอื่น ใช้จ่ายทรัพย์สินเท่าที่มีอยู่อย่างจำเป็น โดยไม่เบียดเบียนผู้อื่น ได้แสวงหาทรัพย์สินด้วยความซื่อสัตย์สุจริตไม่โลภอยากได้ของคนอื่น มีการเก็บออมเงินเพื่อใช้ในยามฉุกเฉิน มีการจัดทำแปลงผักสวนครัวเพื่อลดรายจ่ายในครัวเรือน ใช้ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ ส่วน ลดการใช้สารเคมีเพื่อลดต้นทุนการผลิต และจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย ในครัวเรือน อยู่ในระดับ ปานกลาง

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านความมีเหตุผล

ลำดับ ที่	การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต ด้านความมีเหตุผล	ระดับการนำมาใช้		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นท่านสามารถเข้าใจถึงสาเหตุของปัญหา และยอมรับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น	4.08	.783	มาก
2.	เมื่อยอมรับปัญหา และจะพยายามหาทางแก้ไขปัญหาอย่างมี เหตุผล	4.03	.723	มาก
3.	สามารถควบคุมและเข้มใจ เมื่อมีปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ เกิดขึ้น	3.89	.816	มาก
4.	เมื่อมีข้อขัดแย้งเกิดขึ้น ยอมรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น	3.91	.801	มาก
5.	ยอมรับและปฏิบัติตาม เมื่อเป็นมติของเสียงส่วนใหญ่	3.97	.806	มาก
6.	การใช้จ่ายแต่ละครั้งจะพิจารณาถึงความจำเป็น เป็นอันดับ แรกและพยายามลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็น	4.06	.828	มาก
7.	เมื่อจำเป็นต้องตัดสินใจ จะใช้เหตุผลและพิจารณาอย่างรอบ คอบ	4.06	.796	มาก
8.	ได้พูดคุยเรื่องความขยัน อดทน และการอดออมกับสมาชิกใน ครอบครัว	4.18	.823	มาก
9.	ถือว่าการทำงานเป็นความเสียสละ และเป็นสิ่งจำเป็นในชีวิต	4.11	.778	มาก
10.	เมื่อคิด พูด ทำ อะไรก็ตาม จะต้องประกอบด้วยเหตุผล	4.06	.783	มาก
รวม		4.08	.496	มาก

จากตารางที่ 4.7 พบว่า การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านความมีเหตุผลโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ได้พูดคุยเรื่องความขยัน อดทน และการ อดออมกับสมาชิกในครอบครัว รองลงมา ถือว่า การทำงานเป็นความเสียสละ และเป็นสิ่งจำเป็นในชีวิต เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นท่านสามารถเข้าใจถึงสาเหตุของปัญหาและยอมรับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น เมื่อคิด พูด ทำ อะไรก็ตาม จะต้องประกอบด้วยเหตุผล เมื่อจำเป็นต้องตัดสินใจ จะใช้เหตุผลและพิจารณาอย่างรอบคอบ การใช้จ่ายแต่ละครั้งจะพิจารณาถึงความจำเป็น เป็นอันดับแรกและพยายามลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็น เมื่อยอมรับปัญหา และจะพยายามหาทางแก้ไขปัญหาอย่างมีเหตุผล ยอมรับและปฏิบัติตาม เมื่อเป็นมติของเสียงส่วนใหญ่ เมื่อมีข้อขัดแย้งเกิดขึ้น ยอมรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สามารถควบคุมและเข้มใจ เมื่อมีปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ เกิดขึ้น

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านความมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว

ลำดับ ที่	การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต ด้านความมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว	ระดับการนำมาใช้		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	ยึดมั่นในความซื่อสัตย์ ต่อสมาชิกในครอบครัว	4.34	.77	มาก
2.	พยายามหลีกเลี่ยงการคบคนไม่ดีเป็นมิตร เช่น คนที่เล่นการพนัน คนที่ดื่มสุรา	3.96	.91	มาก
3.	มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และแบ่งปันให้กับสมาชิกในชุมชนโดยไม่หวังผลตอบแทน	3.96	.81	มาก
4.	สร้างครอบครัวให้อบอุ่นด้วยการให้ความรักและเคารพสิทธิของสมาชิกทุกคนในครอบครัว	4.14	.77	มาก
5.	เมื่อได้รับข่าวสารที่ผิดท่านจะช่วยเตือนบุคคลอื่น	3.93	.81	มาก
6.	มีจิตใจกล้าหาญในเมื่อโดนใส่ร้าย ถูกเยาะเย้ย	3.90	.83	มาก
7.	ประกอบอาชีพด้วยความขยันขันแข็งและมีความซื่อสัตย์	4.17	.80	มาก
8.	ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตและอบรมสมาชิกในครอบครัวให้มีจิตใจเข้มแข็ง	4.15	.89	มาก
9.	พยายามหลีกเลี่ยงสิ่งเสพติดทุกชนิด เช่น บุหรี่ สุรา ฯลฯ	3.90	1.00	มาก
รวม		4.04	.56	มาก

จากตารางที่ 4.8 พบว่า การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านความมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ยึดมั่นในความซื่อสัตย์ ต่อสมาชิกในครอบครัว รองลงมา คือ ประกอบอาชีพด้วยความขยันขันแข็งและมีความซื่อสัตย์ ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตและอบรมสมาชิกในครอบครัวให้มีจิตใจเข้มแข็ง สร้างครอบครัวให้อบอุ่นด้วยการให้ความรักและเคารพสิทธิของสมาชิกทุกคนในครอบครัวมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และแบ่งปันให้กับสมาชิกในชุมชนโดยไม่หวังผลตอบแทน พยายามหลีกเลี่ยงการคบคนไม่ดีเป็นมิตร เช่น คนที่เล่นการพนัน คนที่ดื่มสุรา เมื่อได้รับข่าวสารที่ผิดท่านจะช่วยเตือนบุคคลอื่น มีจิตใจกล้าหาญในเมื่อโดนใส่ร้าย ถูกเยาะเย้ย และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ พยายามหลีกเลี่ยงสิ่งเสพติดทุกชนิด เช่น บุหรี่ สุรา ฯลฯ

ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐานการเปรียบเทียบการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ t - test , F - test ซึ่งมีผลการทดสอบตามสมมติฐานดังต่อไปนี้

สมมติฐานที่ 1 ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.9 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย โดยรวม จำแนกตามเพศ

เพศ	ระดับการนำมาใช้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ชาย	3.94	.401	มาก
หญิง	4.08	.480	มาก

จากตารางที่ 4.9 พบว่า การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย โดยรวมประชาชนทั้งเพศชายและเพศหญิง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีผลการวิเคราะห์ตามตารางที่ 4.10 - 4.12

ตารางที่ 4.10 แสดงผลการเปรียบเทียบการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย โดยรวม จำแนกตามเพศ

เพศ	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
ชาย	3.94	.401	-3.21	.00*
หญิง	4.08	.480		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่.05 จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อนำมาเปรียบเทียบในรายด้านความพอประมาณ มีผลการวิเคราะห์ตามตารางที่ 4.11-4.16 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.11 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านความพอประมาณ จำแนกตามเพศ

เพศ	ระดับการนำมาใช้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ชาย	3.88	0.50	มาก
หญิง	3.98	0.55	มาก

จากตารางที่ 4.11 พบว่าการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านความพอประมาณ จำแนกตามเพศ ทั้งเพศชายและเพศหญิง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีผลการวิเคราะห์ตามตารางที่ 4.12 ดังนี้

ตารางที่ 4.12 แสดงผลการเปรียบเทียบการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านความพอประมาณ จำแนกตามเพศ

เพศ	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
ชาย	3.88	0.50	-1.94	.21
หญิง	3.98	0.55		

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกั้การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านความพอประมาณ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.13 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านความมีเหตุผล จำแนกตามเพศ

เพศ	ระดับการนำมาใช้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ชาย	4.02	0.43	มาก
หญิง	4.13	0.54	มาก

จากตารางที่ 4.13 พบว่า การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านความมีเหตุผล จำแนกตามเพศ โดยประชาชนทั้งเพศชายและเพศหญิง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีผลการวิเคราะห์ตามตารางที่ 4.14 ดังนี้

ตารางที่ 4.14 แสดงผลการเปรียบเทียบการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านความมีเหตุผล จำแนกตามเพศ

เพศ	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
ชาย	4.02	0.43	-2.21	.00*
หญิง	4.13	0.54		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตารางที่ 4.14 พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านความมีเหตุผล แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ตารางที่ 4.15 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านความมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว จำแนกตามเพศ

เพศ	ระดับการนำมาใช้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ชาย	3.92	0.52	มาก
หญิง	4.14	0.57	มาก

จากตารางที่ 4.15 พบว่า การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านความมีภูมิคุ้มกันที่ดี จำแนกตามเพศ โดยประชาชนเพศชายและเพศหญิงมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีการวิเคราะห์ตามตารางที่ 4.16 ดังนี้

ตารางที่ 4.16 แสดงผลการเปรียบเทียบการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านความมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว จำแนกตามเพศ

เพศ	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
ชาย	3.69	0.66	-7.02	0.16
หญิง	4.19	0.64		

จากตารางที่ 4.16 พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านความมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.17 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย โดยรวม จำแนกตามอายุ

อายุ	ระดับการนำมาใช้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่า 21 ปี	3.85	0.52	มาก
21 - 30 ปี	4.12	0.44	มาก
31 - 40 ปี	4.07	0.43	มาก
41 - 50 ปี	3.98	0.47	มาก
51 - 60 ปี	4.03	0.43	มาก
61 ปีขึ้นไป	4.02	0.31	มาก
รวม	4.02	0.45	มาก

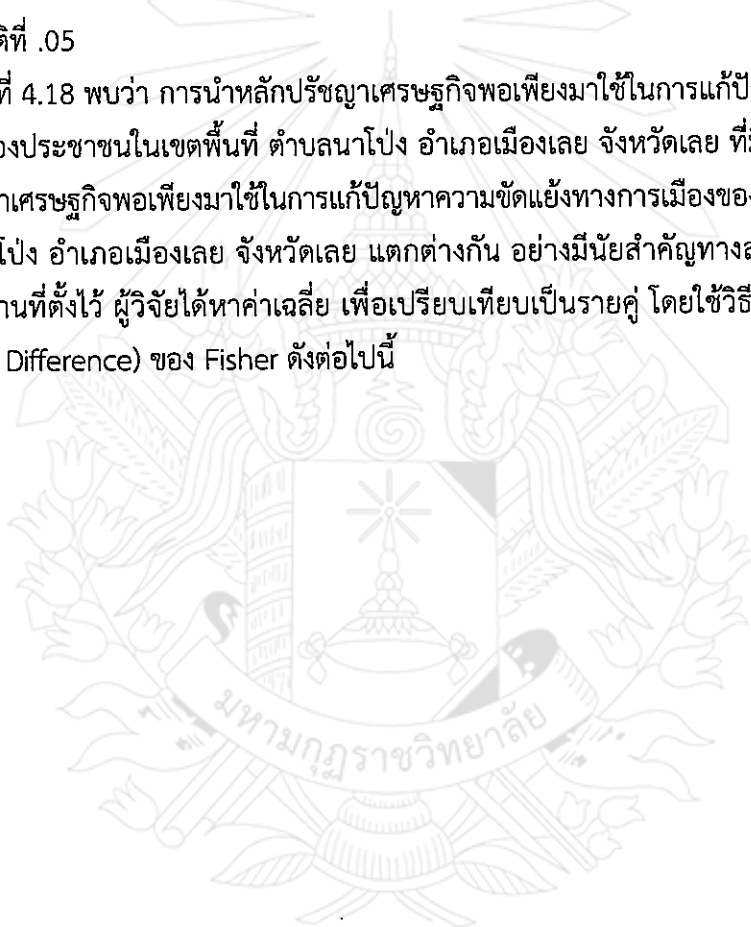
จากตารางที่ 4.17 พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย โดยรวมจำแนกตามอายุ โดยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คืออายุ 21 - 30 ปี 31 - 40 ปี 51 - 60 ปี 61 ปีขึ้นไป 41 - 50 ปี ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อายุต่ำกว่า 21 ปี จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อนำมาเปรียบเทียบในรายด้านมีผลการวิเคราะห์ตามตารางที่ 4.18 - 4.19 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.18 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย โดยรวม จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	3.19	5	0.64	3.21	.00*
ภายในกลุ่ม	75.38	379	0.20		
รวม	78.57	384			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตารางที่ 4.18 พบว่า การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ที่มีอายุต่างกัน มีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผู้วิจัยได้หาค่าเฉลี่ย เพื่อเปรียบเทียบเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีการของ LSD (Least Significant Difference) ของ Fisher ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.19 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย โดยรวม จำแนกตามอายุ ตามวิธีการ LSD (Least Significant Difference) ของ Fisher

อายุ	$\bar{X}$	กว่า	21 -	31 -	41 -	51 -	61 ปี
		21 ปี	30 ปี	40 ปี	50 ปี	60 ปี	ขึ้นไป
		3.85	4.12	4.07	3.98	4.03	4.02
ต่ำกว่า 21 ปี	3.85	-	0.26*	0.22	0.13	0.18	0.17
21 - 30 ปี	4.12		-	0.04	0.14	0.04	0.10
31 - 40 ปี	4.07			-	0.09	0.04	0.05
41 - 50 ปี	3.98				-	0.05	0.04
51 - 60 ปี	4.03					-	0.01
61 ปีขึ้นไป	4.02						-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตารางที่ 4.19 พบว่า ประชาชนตำบลนาโป่ง มีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง จำแนกตามอายุ โดยรวมแตกต่างกัน คู่ที่แตกต่างกันคือ ประชาชนที่มี อายุต่ำกว่า 21 ปี กับ ประชาชนที่มีอายุ 21-30 และนอกนั้นไม่พบความแตกต่างเป็นรายคู่

ตารางที่ 4.20 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านความพอประมาณ จำแนกตามอายุ

อายุ	ระดับการนำมาใช้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่า 21 ปี	3.71	.54	มาก
21 - 30 ปี	4.01	.50	มาก
31 - 40 ปี	4.02	.54	มาก
41 - 50 ปี	3.82	.62	มาก
51 - 60 ปี	4.00	.51	มาก
61 ปีขึ้นไป	4.08	.35	มาก
รวม	3.94	.53	มาก

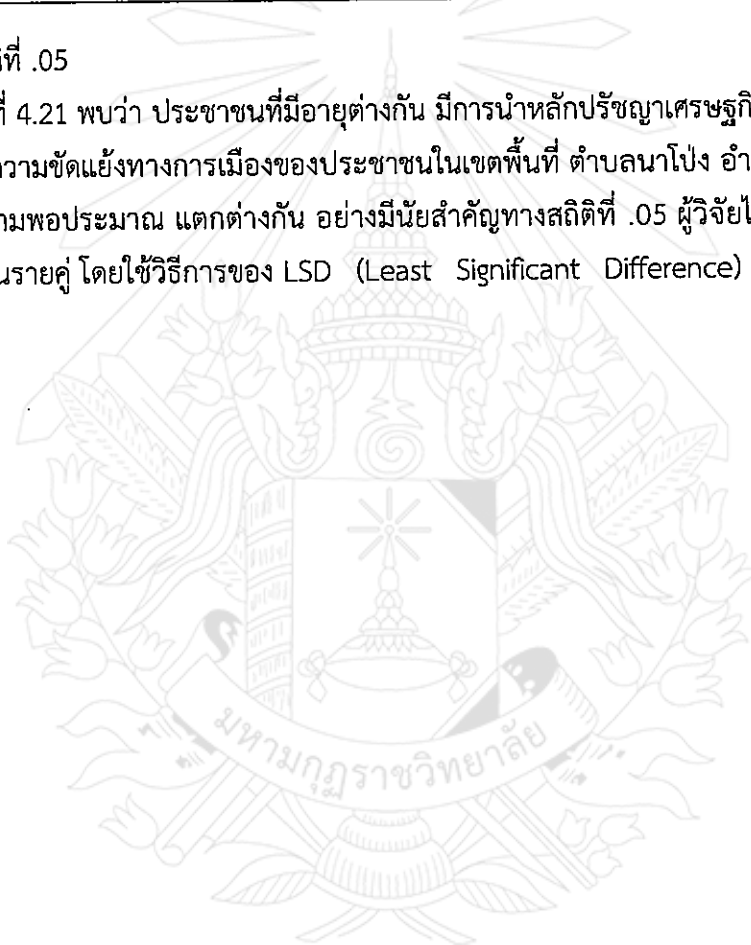
จากตารางที่ 4.20 พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านพอประมาณ จำแนกตามอายุ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ อายุ 61 ปีขึ้นไปมีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือคนที่มี อายุ 31 - 40 ปี อายุ 21 - 30 ปี อายุ 51 - 60 ปี อายุ 41 - 50 ปี และ อายุต่ำกว่า 21 ปี ตามลำดับ จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อนำมาเปรียบเทียบในรายด้านมีผลการวิเคราะห์ตามตารางที่ 4.20 - 4.21 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.21 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านความพอประมาณ จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	56.34	5	1.22	4.54	.00*
ภายในกลุ่ม	150.64	379	0.27		
รวม	108.11	384			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตารางที่ 4.21 พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านความพอประมาณ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ผู้วิจัยได้หาค่าเฉลี่ยเพื่อเปรียบเทียบเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีการของ LSD (Least Significant Difference) ของ Fisher ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.22 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชน ในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านความพอประมาณ จำแนกตามอายุ ตามวิธีการ LSD (Least Significant Difference) ของ Fisher

อายุ	$\bar{x}$	กว่า	21 -	31 -	41 -	51 -	61 ปี
		21 ปี	30 ปี	40 ปี	50 ปี	60 ปี	ขึ้นไป
		3.85	4.12	4.07	3.98	4.03	4.02
ต่ำกว่า 21 ปี	3.85	-	0.29*	0.30*	0.11	0.29	0.37*
21 - 30 ปี	4.12		-	0.01	0.18	0.00	0.18
31 - 40 ปี	4.07			-	0.20	0.02	0.07
41 - 50 ปี	3.98				-	0.18	0.28
51 - 60 ปี	4.03					-	0.08
61 ปีขึ้นไป	4.02						-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตารางที่ 4.22 พบว่า ประชาชนตำบลนาโป่ง มีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง ด้านความพอประมาณ จำแนกตามอายุ คู่ที่แตกต่างกันได้แก่ ประชาชนที่มีอายุต่ำกว่า 21 ปี กับ ประชาชนที่มีอายุ 21-30 ปี กับ ประชาชนที่มีอายุ 31-40 ปี และประชาชนที่มีอายุ 61 ปีขึ้นไป นอกนั้นไม่พบความแตกต่างเป็นรายคู่

ตารางที่ 4.23 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านความมีเหตุผล จำแนกตามอายุ

อายุ	ระดับการนำมาใช้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่า 21 ปี	3.89	0.56	มาก
21 - 30 ปี	4.16	0.51	มาก
31 - 40 ปี	4.15	0.46	มาก
41 - 50 ปี	4.11	0.52	มาก
51 - 60 ปี	4.04	0.47	มาก
61 ปีขึ้นไป	4.14	0.30	มาก
รวม	4.08	0.82	มาก

จากตารางที่ 4.23 พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านความมีเหตุผล จำแนกตามอายุ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ อายุ 21-30 ปี รองลงมาคือคนที่ มี อายุ 31-40 ปี อายุ 61 ปีขึ้นไป อายุ 51-60 ปี อายุต่ำกว่า 21 ปี ตามลำดับ จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับรายด้านมีผลการวิเคราะห์ตามตารางที่ 4.24 4.25 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.24 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านความมีเหตุผล จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	3.53	5	0.71	2.95	.00*
ภายในกลุ่ม	90.81	379	0.24		
รวม	94.35	384			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตารางที่ 4.24 พบว่า การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย มีอายุต่างกัน มีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง ด้านความมีเหตุผล แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ผู้วิจัยได้หาค่าเฉลี่ย เพื่อเปรียบเทียบเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีการของ LSD (Least Significant Difference) ของ Fisher ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.25 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านความมีเหตุผล จำแนกตามอายุ ตามวิธีการ LSD (Least Significant Difference) ของ Fisher

อายุ	$\bar{X}$	กว่า	21 -	31 -	41 -	51 -	61 ปี
		21 ปี	30 ปี	40 ปี	50 ปี	60 ปี	ขึ้นไป
		3.85	4.12	4.07	3.98	4.03	4.02
ต่ำกว่า 21 ปี	3.85	-	0.27*	0.26	0.22	0.15	0.25
21 - 30 ปี	4.12		-	0.01	0.04	0.11	0.02
31 - 40 ปี	4.07			-	0.04	0.10	0.01
41 - 50 ปี	3.98				-	0.07	0.03
51 - 60 ปี	4.03					-	0.09
61 ปีขึ้นไป	4.02						-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตารางที่ 4.25 พบว่า ประชาชนตำบลนาโป่ง มีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง ด้านความมีเหตุผล จำแนกตามอายุ แตกต่างกัน โดยคู่ที่แตกต่างกัน คือประชาชนที่มีอายุต่ำกว่า 21 ปี กับประชาชนที่มีอายุ 21-30 ปี และนอกนั้นไม่พบความแตกต่างเป็นรายคู่

ตารางที่ 4.26 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านความมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว จำแนกตามอายุ

อายุ	ระดับการนำมาใช้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่า 21 ปี	3.95	0.65	มาก
21 - 30 ปี	4.19	0.51	มาก
31 - 40 ปี	4.05	0.52	มาก
41 - 50 ปี	4.01	0.61	มาก
51 - 60 ปี	4.04	0.55	มาก
61 ปีขึ้นไป	3.84	0.45	มาก
รวม	4.04	0.56	มาก

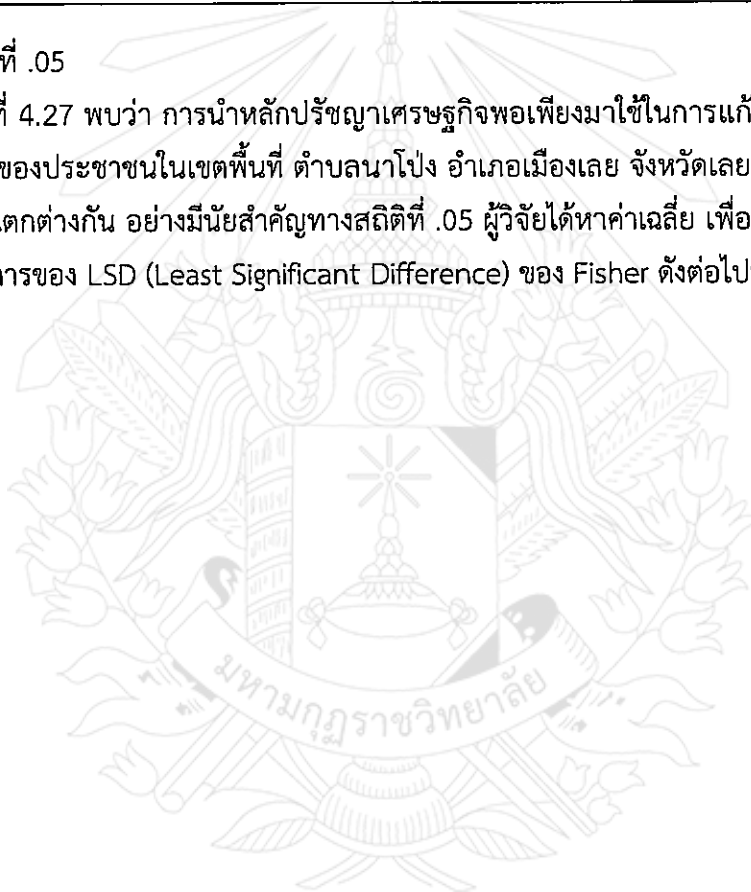
จากตารางที่ 4.26 พบว่า การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านความมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว จำแนกตามอายุ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ อายุ 21 - 30 ปี รองลงมาคือคนที่อายุ 31 - 40 ปี 51 - 60 ปี 41 - 50 ปี อายุต่ำกว่า 21 ปี และ 61 ปีขึ้นไป ตามลำดับ จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับรายด้านมีผลการวิเคราะห์ตามตารางที่ 4.27-4.28 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.27 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านความมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	4.46	5	0.89	2.92	.01*
ภายในกลุ่ม	115.73	379	0.31		
รวม	120.19	384			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตารางที่ 4.27 พบว่า การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านความมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ผู้วิจัยได้หาค่าเฉลี่ย เพื่อเปรียบเทียบเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีการของ LSD (Least Significant Difference) ของ Fisher ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.28 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านความมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว จำแนกตามอายุ ตามวิธีการ LSD (Least Significant Difference) ของ Fisher

อายุ	$\bar{X}$	กว่า	21 -	31 -	41 -	51 -	61 ปี
		21 ปี	30 ปี	40 ปี	50 ปี	60 ปี	ขึ้นไป
		3.85	4.12	4.07	3.98	4.03	4.02
ต่ำกว่า 21 ปี	3.85	-	0.25	0.11*	0.07	0.10	0.10
21 - 30 ปี	4.12		-	0.14	0.18	0.15	0.35
31 - 40 ปี	4.07			-	0.04	0.01	0.21
41 - 50 ปี	3.98				-	0.03	0.17
51 - 60 ปี	4.03					-	0.02
61 ปีขึ้นไป	4.02						-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตารางที่ 4.28 พบว่า ประชาชนตำบลนาโป่ง มีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง ด้านความมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวจำแนกตามอายุแตกต่างกัน โดยคู่ที่ต่างต่างกันมีอายุต่ำกว่า 21 ปี กับ ประชาชนที่มีอายุ 31-40 ปี และนอกนั้นไม่พบความแตกต่างเป็นรายคู่

สมมติฐานที่ 3 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตแตกต่างกัน

ตารางที่ 4.29 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาค่าความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย โดยรวม จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	ระดับการนำมาใช้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่าประถมศึกษา	3.89	0.18	มาก
ประถมศึกษา	3.94	0.44	มาก
มัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า	4.17	0.38	มาก
มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า	3.90	0.60	มาก
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	3.91	0.40	มาก
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	4.20	0.45	มาก
สูงกว่าปริญญาตรี	3.67	0.25	มาก
รวม	4.02	0.45	มาก

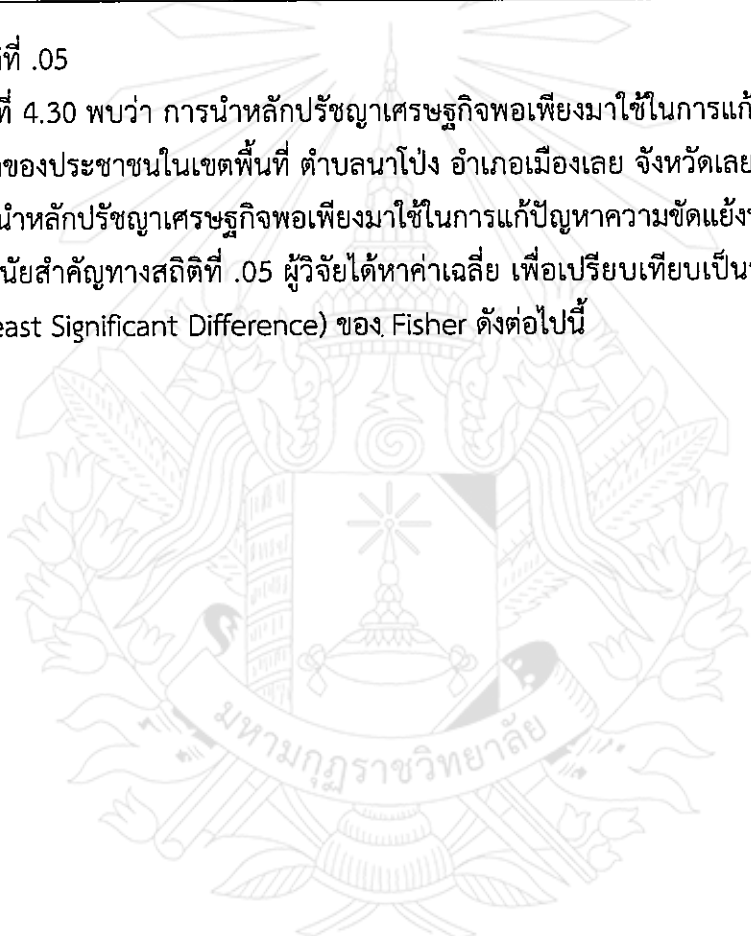
จากตารางที่ 4.29 พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาค่าความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย โดยรวม จำแนกตามระดับการศึกษา แตกต่างกัน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา เป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า ประถมศึกษา อนุปริญญาหรือเทียบเท่า อนุปริญญาหรือเทียบเท่า มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า ต่ำกว่าประถมศึกษา และสูงกว่าปริญญาตรี ตามลำดับ จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อนำมาเปรียบเทียบในรายด้านมีผลการวิเคราะห์ตามตารางที่ 4.30-4.31 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.30 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย โดยรวม จำแนกตามระดับการศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	8.48	6	1.41	7.62	.00*
ภายในกลุ่ม	70.09	378	0.19		
รวม	78.57	384			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตารางที่ 4.30 พบว่า การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ผู้วิจัยได้หาค่าเฉลี่ย เพื่อเปรียบเทียบเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีการของ LSD (Least Significant Difference) ของ Fisher ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.31 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย โดยรวม จำแนกตามระดับการศึกษา ตามวิธีการ LSD (Least Significant Difference) ของ Fisher

ระดับการศึกษา	$\bar{X}$	ต่ำกว่า ประถมศึกษา	ประถม ศึกษา	มัธยม ศึกษา ตอนต้น หรือ เทียบเท่า	มัธยม ศึกษา ตอน ปลาย หรือ เทียบเท่า	อนุปริญญา หรือ เทียบเท่า	ปริญญา ตรี หรือ เทียบเท่า	สูงกว่า ปริญญา ตรี
		3.89	3.94	4.17	3.90	3.91	4.20	3.67
ต่ำกว่าประถมศึกษา	3.89	-	0.05	0.28	0.01	0.02	0.32*	0.21
ประถมศึกษา	3.94		-	0.23	0.04	0.03	0.26*	0.27
มัธยมศึกษาตอนต้น หรือเทียบเท่า	4.17			-	0.27	0.25	0.04	0.49
มัธยมศึกษาตอน ปลายหรือเทียบเท่า	3.90				-	0.01	0.30*	0.22
อนุปริญญา หรือเทียบเท่า	3.91					-	0.29*	0.24
ปริญญาตรีหรือ เทียบเท่า	4.20						-	0.53
สูงกว่าปริญญาตรี	3.67							-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตารางที่ 4.31 พบว่า ประชาชนตำบลนาโป่ง มีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง จำแนกตามระดับการศึกษาโดยรวมแตกต่างกัน โดยคู่ที่แตกต่างกันได้แก่ ประชาชนที่มีระดับการศึกษา ต่ำกว่าประถมศึกษา กับ ประชาชนที่มีระดับการศึกษา ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษา ประถมศึกษากับ ประชาชนที่มีระดับการศึกษา ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า กับ ประชาชนที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และอนุปริญญาหรือเทียบเท่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า กับ ประชาชนที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และนอกนั้นไม่พบความแตกต่างเป็นรายคู่

ตารางที่ 4.32 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาค่าความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านความพอประมาณ จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	ระดับการนำมาใช้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่าประถมศึกษา	3.96	0.26	มาก
ประถมศึกษา	3.86	0.56	มาก
มัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า	4.09	0.54	มาก
มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า	3.68	0.61	มาก
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	3.80	0.54	มาก
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	4.10	0.50	มาก
สูงกว่าปริญญาตรี	3.69	0.29	มาก
รวม	3.49	3.94	มาก

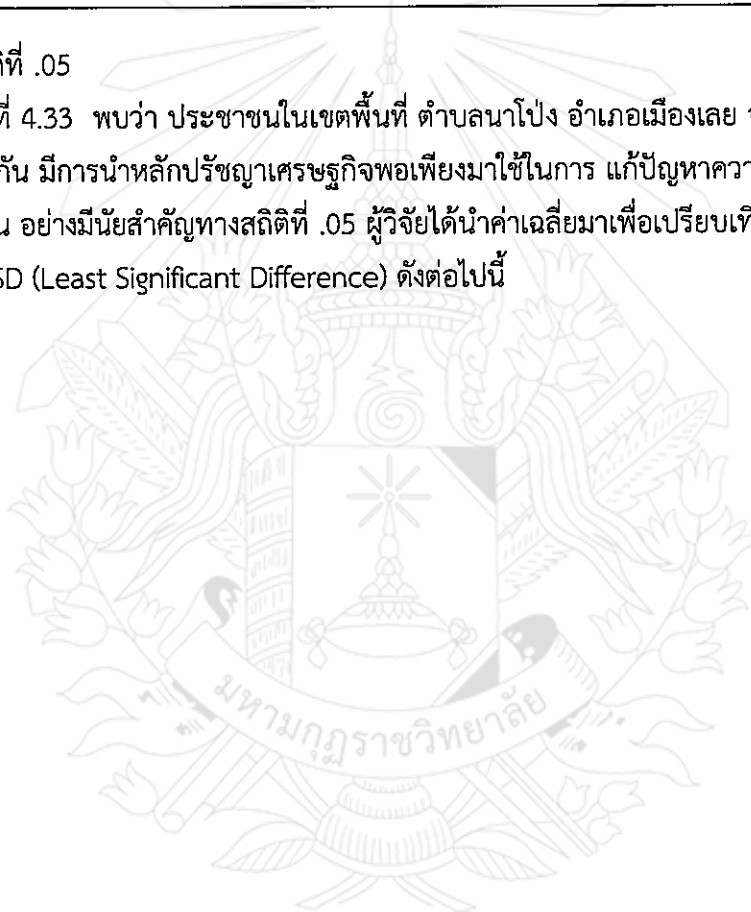
จากตารางที่ 4.32 พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาค่าความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านความพอประมาณ จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ มัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า ต่ำกว่าประถมศึกษา ประถมศึกษา อนุปริญญาหรือเทียบเท่า ปริญญาตรี มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า และสูงกว่าปริญญาตรี ตามลำดับ จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อนำมาเปรียบเทียบในรายด้านมีผลการวิเคราะห์ตามตารางที่ 4.33 – 4.34 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.33 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านความพอประมาณ จำแนกตามระดับการศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	9.22	6	1.54	5.87	.00*
ภายในกลุ่ม	98.89	378	0.26		
รวม	108.11	384			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตารางที่ 4.33 พบว่า ประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการ แก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ผู้วิจัยได้นำค่าเฉลี่ยมาเพื่อเปรียบเทียบเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีการของ LSD (Least Significant Difference) ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.34 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านความพอประมาณ จำแนกตามระดับการศึกษา ตามวิธีการ LSD (Least Significant Difference) ของ Fisher

ระดับการศึกษา	$\bar{X}$	ต่ำกว่า ประถม ศึกษา	ประถม ศึกษา	มัธยม ศึกษา ตอนต้น หรือ เทียบเท่า	มัธยม ศึกษา ตอน ปลาย หรือ เทียบเท่า	อนุปริญญา หรือ เทียบเท่า	ปริญญา ตรี หรือ เทียบเท่า	สูงกว่า ปริญญา ตรี
		3.89	3.94	4.17	3.90	3.91	4.20	3.67
ต่ำกว่าประถมศึกษา	3.89	-	0.10	0.13	0.27	0.15	0.14	0.27
ประถมศึกษา	3.94		-	0.23	0.17	0.05	0.24	0.17
มัธยมศึกษาตอนต้น หรือเทียบเท่า	4.17			-	0.40*	0.28	0.01	0.40
มัธยมศึกษาตอน ปลายหรือเทียบเท่า	3.90				-	0.12	0.42*	0.00
อนุปริญญา หรือเทียบเท่า	3.91					-	0.30	0.11
ปริญญาตรีหรือ เทียบเท่า	4.20						-	0.41
สูงกว่าปริญญาตรี	3.67							-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตารางที่ 4.34 พบว่า ประชาชนตำบลนาโป่ง มีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง จำแนกตามระดับการศึกษา ด้านความพอประมาณแตกต่างกัน โดยคู่ที่แตกต่างกันได้แก่ประชาชนที่มีระดับการศึกษาระดับ มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า กับประชาชนที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และประชาชนที่มีระดับการศึกษา มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่ากับ ประชาชนที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และนอกนั้น ไม่พบความแตกต่างเป็นรายคู่

ตารางที่ 4.35 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านความมีเหตุผล จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	ระดับการนำมาใช้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่าประถมศึกษา	4.08	0.26	มาก
ประถมศึกษา	3.95	0.56	มาก
มัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า	4.22	0.54	มาก
มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า	3.94	0.61	มาก
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	3.97	0.54	มาก
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	4.25	0.50	มาก
สูงกว่าปริญญาตรี	3.70	0.29	มาก
รวม	4.08	0.50	มาก

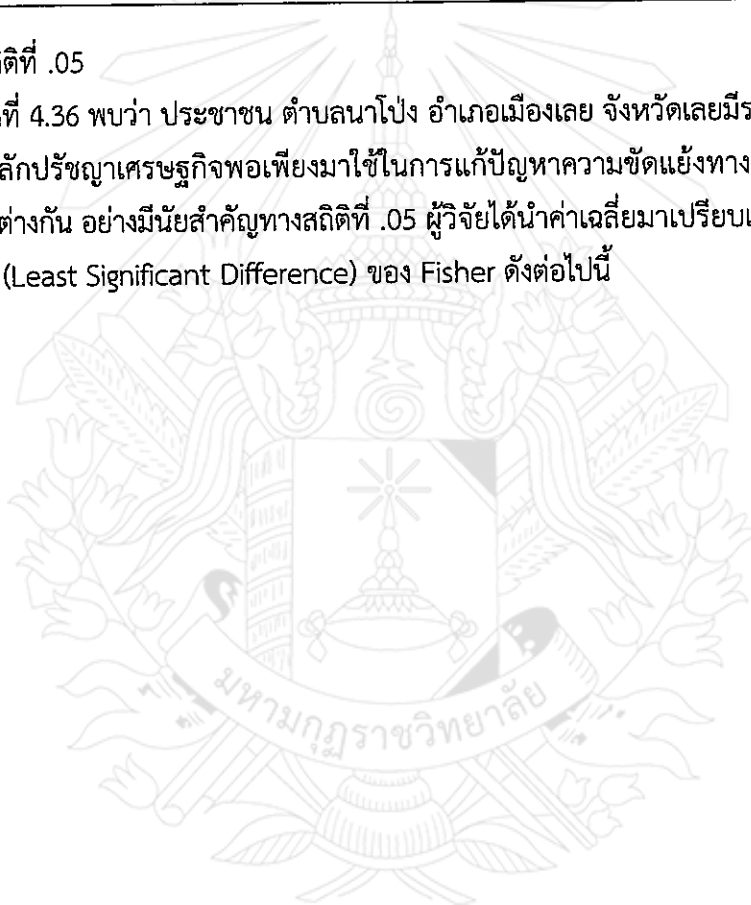
จากตารางที่ 4.35 พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านความมีเหตุผล จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ มัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า ต่ำกว่าประถมศึกษา อนุปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอน และสูงกว่าปริญญาตรี ตามลำดับ จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อนำมาเปรียบเทียบในรายด้านมีผลการวิเคราะห์ตามตารางที่ 4.36 – 4.37 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.36 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาค่าความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านความมีเหตุผล จำแนกตามระดับการศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	8.22	6	1.37	6.01	.00*
ภายในกลุ่ม	86.14	378	0.23		
รวม	94.36	384			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตารางที่ 4.36 พบว่า ประชาชน ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลยมีระดับการศึกษาต่างกัน มีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาค่าความขัดแย้งทางการเมือง ด้านความมีเหตุผลแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ผู้วิจัยได้นำค่าเฉลี่ยมาเปรียบเทียบเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีการ LSD (Least Significant Difference) ของ Fisher ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.37 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านความมีเหตุผล จำแนกตามระดับการศึกษา ตามวิธีการ LSD (Least Significant Difference) ของ Fisher

ระดับการศึกษา	$\bar{X}$	ต่ำกว่า ประถม ศึกษา	ประถม ศึกษา	มัธยม ศึกษา ตอนต้น หรือ เทียบเท่า	มัธยม ศึกษา ตอน ปลาย หรือ เทียบเท่า	อนุปริญญา หรือ เทียบเท่า	ปริญญา ตรี หรือ เทียบเท่า	สูงกว่า ปริญญา ตรี
		3.89	3.94	4.17	3.90	3.91	4.20	3.67
ต่ำกว่าประถมศึกษา	3.89	-	0.13	0.14	0.14	0.11	0.17	0.38
ประถมศึกษา	3.94		-	0.27	0.01	0.02	.300*	0.25
มัธยมศึกษาตอนต้น หรือเทียบเท่า	4.17			-	0.28	0.25	0.03	0.28
มัธยมศึกษาตอน ปลายหรือเทียบเท่า	3.90				-	0.03	.306*	0.03
อนุปริญญา หรือเทียบเท่า	3.91					-	0.28	0.27
ปริญญาตรีหรือ เทียบเท่า	4.20						-	0.55
สูงกว่าปริญญาตรี	3.67							-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตารางที่ 4.37 พบว่า ประชาชนตำบลนาโป่ง มีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง จำแนกตามระดับการศึกษา ด้านความมีเหตุผล แตกต่างกัน โดยคู่ที่แตกต่างกันได้แก่ ประชาชนที่มีระดับประถมศึกษา กับ ประชาชนที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และประชาชนที่มีระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่ากับ ประชาชนที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และนอกนั้นไม่พบความแตกต่างเป็นรายคู่

ตารางที่ 4.38 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านภูมิคุ้มกัน จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	ระดับการนำมาใช้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่าประถมศึกษา	3.63	0.32	มาก
ประถมศึกษา	4.01	0.52	มาก
มัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า	4.19	0.46	มาก
มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า	4.06	0.67	มาก
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	3.96	0.51	มาก
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	4.25	0.56	มาก
สูงกว่าปริญญาตรี	3.62	0.38	มาก
รวม	4.04	0.56	มาก

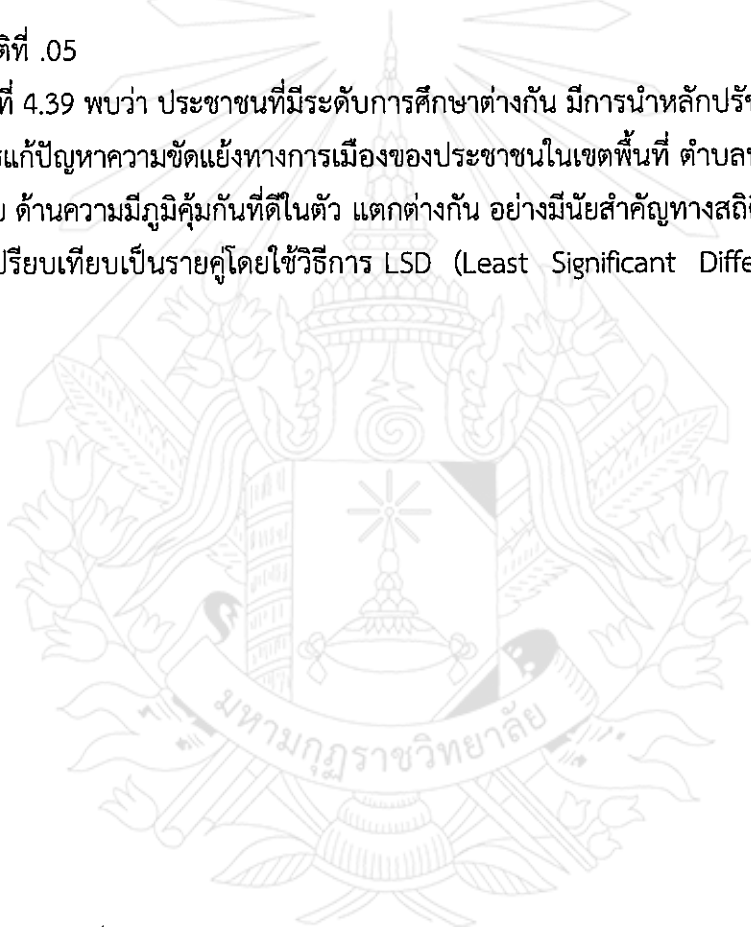
จากตารางที่ 4.38 พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านความมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า รองลงมาคือ มัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า ประถมศึกษา อนุปริญญาหรือเทียบเท่า ต่ำกว่าประถมศึกษา และสูงกว่าปริญญาตรี ตามลำดับ จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อนำมาเปรียบเทียบในรายด้านมีผลการวิเคราะห์ตามตารางที่ 4.39 - 4.40 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.39 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านภูมิคุ้มกัน จำแนกตามระดับการศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	16.86	6	2.81	10.28	.00*
ภายในกลุ่ม	103.33	378	0.27		
รวม	120.19	384			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตารางที่ 4.39 พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านความมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ผู้วิจัยได้นำค่าเฉลี่ยเพื่อเปรียบเทียบเป็นรายคู่โดยใช้วิธีการ LSD (Least Significant Difference) ของ Fisher ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.40 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านความมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว จำแนกตามระดับการศึกษา ตามวิธีการ LSD (Least Significant Difference) ของ Fisher

ระดับการศึกษา	$\bar{X}$	ต่ำกว่า ประถมศึกษา	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษาตอนต้น หรือเทียบเท่า	มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า	อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	สูงกว่าปริญญาตรี
		3.89	3.94	4.17	3.90	3.91	4.20	3.67
ต่ำกว่าประถมศึกษา	3.89	-	0.39*	0.57*	0.44*	0.34	0.63*	0.00
ประถมศึกษา	3.94		-	0.18	-0.05	0.05	0.24	0.39
มัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า	4.17			-	0.13	0.24	0.06	0.57
มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า	3.90				-	0.10	0.19	0.44
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	3.91					-	0.30	0.34
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	4.20						-	0.63*
สูงกว่าปริญญาตรี	3.67							-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตารางที่ 4.40 พบว่า ประชาชนตำบลนาโป่ง มีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง จำแนกตามระดับการศึกษา ด้านความมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวแตกต่างกัน โดยคู่ที่ต่างกันได้แก่ ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าประถมศึกษาแตกต่างกันกับประชาชนที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษา กับประชาชนที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า กับประชาชนที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า กับประชาชนที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และประชาชนที่มีระดับการศึกษา ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า กับประชาชนที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี นอกนั้นไม่พบความแตกต่างเป็นรายคู่

สมมติฐานที่ 4 ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.41 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชน ในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย โดยรวม จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	ระดับการนำมาใช้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
เกษตรกร	3.97	.45	มาก
ค้าขาย	4.01	.51	มาก
รับจ้างทั่วไป	3.94	.40	มาก
รับราชการหรือพนักงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ	4.06	.51	มาก
ธุรกิจส่วนตัว	3.88	.45	มาก
พนักงานบริษัทเอกชน	3.98	.23	มาก
อื่น ๆ	4.29	.42	มาก
รวม	4.02	.45	มาก

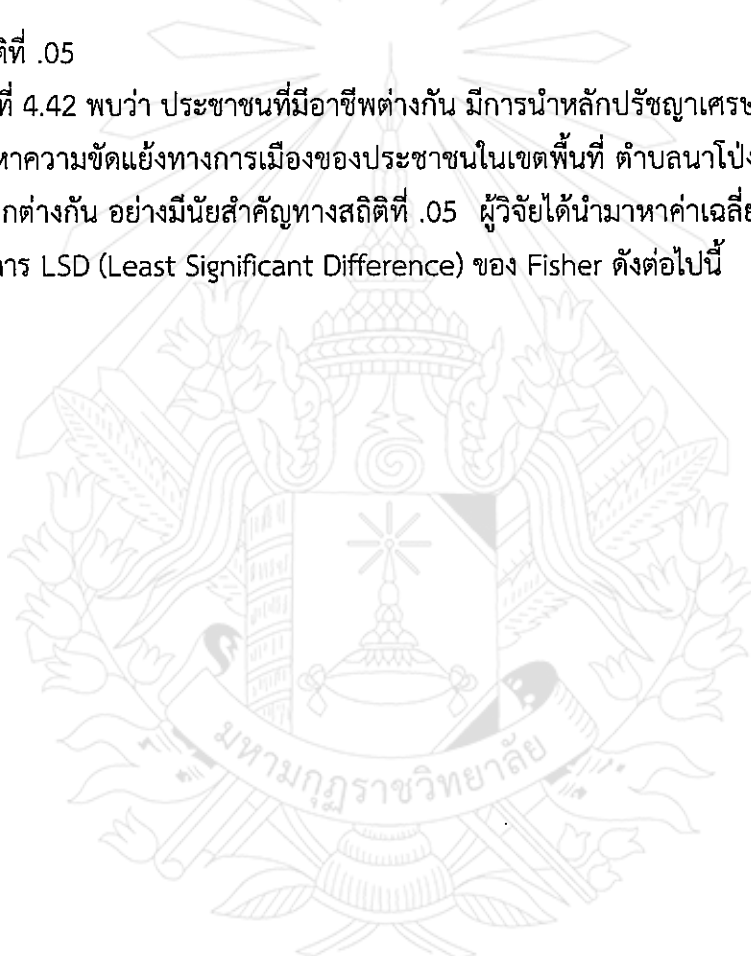
จากตารางที่ 4.41 พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย โดยรวมจำแนกตามอาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคืออาชีพอื่น ๆ ได้แก่ นักเรียน นักศึกษา แม่บ้าน มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ รับราชการหรือพนักงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ ค้าขาย พนักงานบริษัทเอกชน เกษตรกร รับจ้างทั่วไป และ ธุรกิจส่วนตัว ตามลำดับ จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อนำมาเปรียบเทียบในรายด้าน มีผลการวิเคราะห์ตามตารางที่ 4.42 – 4.43 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.42 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย โดยรวม จำแนกตามอาชีพ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	5.92	6	.99	5.14	.00*
ภายในกลุ่ม	72.65	378	.19		
รวม	78.57	384			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตารางที่ 4.42 พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ผู้วิจัยได้นำมาหาค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบเป็นรายคู่โดยใช้วิธีการ LSD (Least Significant Difference) ของ Fisher ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.43 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย โดยรวม จำแนกตามระดับการศึกษา ตามวิธีการ LSD (Least Significant Difference) ของ Fisher

อาชีพ	$\bar{X}$	เกษตรกร	ค้าขาย	รับจ้าง ทั่วไป	รับราชการ หรือ พนักงาน ของรัฐ หรือ รัฐวิสาหกิจ	ธุรกิจ ส่วนตัว	พนักงาน บริษัท เอกชน	อื่น ๆ
		3.97	4.01	3.94	4.06	3.88	3.98	4.29
เกษตรกร	3.97	-	0.03	0.03	0.09	0.09	0.00	0.32*
ค้าขาย	4.01		-	0.07	0.06	0.13	0.03	0.29
รับจ้างทั่วไป	3.94			-	0.12	0.06	-0.03	0.35*
รับราชการหรือ พนักงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ	4.06				-	0.19	0.09	0.23
ธุรกิจส่วนตัว พนักงาน บริษัทเอกชน	3.88					-	0.09	0.41*
อื่น ๆ	4.29						-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตารางที่ 4.43 พบว่า ประชาชนตำบลนาโป่ง มีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง จำแนกตามอาชีพ โดยรวม แตกต่างกัน โดยคู่ที่แตกต่างกันได้แก่ ประชาชนที่มีอาชีพเกษตรกรกับ ประชาชนที่มีอาชีพอื่น ๆ และประชาชนที่มีอาชีพรับจ้างทั่วไปกับประชาชนที่มีอาชีพอื่น ๆ และ ประชาชนที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัวกับประชาชนที่มีอาชีพอื่น ๆ นอกนั้นไม่พบความแตกต่างเป็นรายคู่

ตารางที่ 4.44 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาค่าความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านความพอประมาณ จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	ระดับการนำมาใช้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
เกษตรกร	3.94	0.54	มาก
ค้าขาย	4.03	0.57	มาก
รับจ้างทั่วไป	3.81	0.50	มาก
รับราชการหรือพนักงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ	3.92	0.55	มาก
ธุรกิจส่วนตัว	3.74	0.60	มาก
พนักงานบริษัทเอกชน	3.85	0.36	มาก
อื่น ๆ	4.23	0.41	มาก
รวม	3.94	0.53	มาก

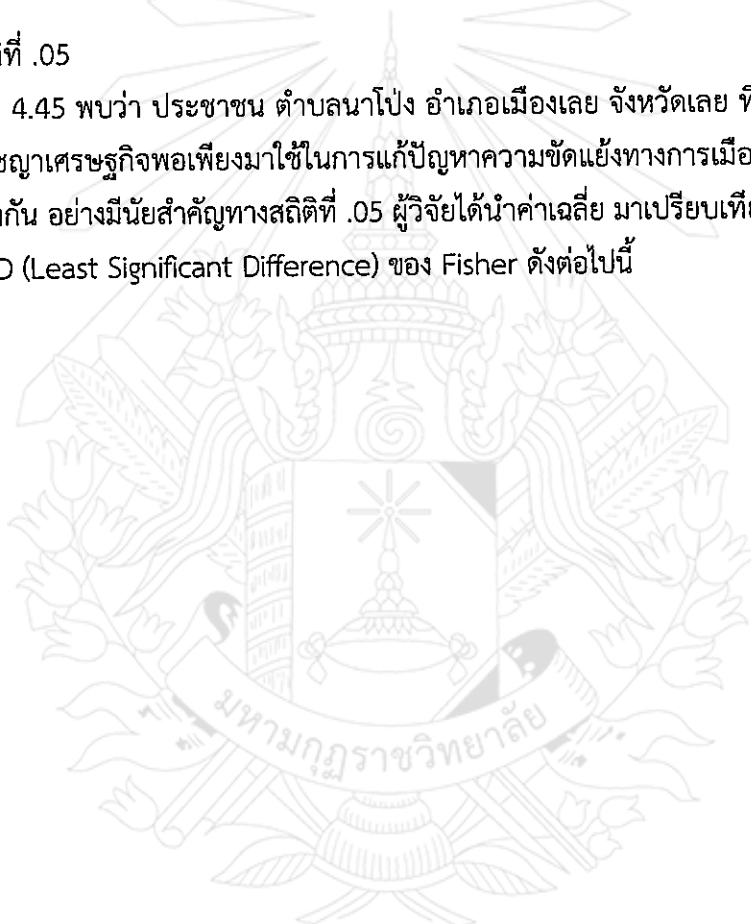
จากตารางที่ 4.44 พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาค่าความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านความพอประมาณ จำแนกตามอาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คืออาชีพอื่น ๆ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ค้าขาย เกษตรกร รับราชการหรือพนักงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ พนักงานบริษัทเอกชน รับจ้างทั่วไป และ ธุรกิจส่วนตัว ตามลำดับ จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อนำมาเปรียบเทียบในรายด้านมีผลการวิเคราะห์ตามตารางที่ 4.45 – 4.46 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.45 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านความพอประมาณ จำแนกตามอาชีพ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	8.08	6	1.35	5.09	.00*
ภายในกลุ่ม	100.03	378	0.26		
รวม	108.11	384			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตารางที่ 4.45 พบว่า ประชาชน ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ที่มีอาชีพต่างกัน มีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง ด้านความพอประมาณ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ผู้วิจัยได้นำค่าเฉลี่ย มาเปรียบเทียบเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีการของ LSD (Least Significant Difference) ของ Fisher ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.46 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านความพอประมาณ จำแนกตามระดับการศึกษา ตามวิธีการ LSD (Least Significant Difference) ของ Fisher

อาชีพ	$\bar{X}$	เกษตรกร	ค้าขาย	รับจ้าง ทั่วไป	รับราชการ หรือ พนักงาน ของรัฐ หรือ รัฐวิสาหกิจ	ธุรกิจ ส่วนตัว	พนักงาน บริษัท เอกชน	อื่น ๆ
		3.97	4.01	3.94	4.06	3.88	3.98	4.29
เกษตรกร	3.97	-	0.09	0.12	0.02	0.20	0.09	0.29
ค้าขาย	4.01		-	0.21	0.11	0.29	0.18	0.20
รับจ้างทั่วไป	3.94			-	-0.10	0.07	-0.04	0.41*
รับราชการหรือ พนักงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ	4.06				-	0.18	0.07	0.31
ธุรกิจส่วนตัว	3.88					-	0.11	0.48*
พนักงาน บริษัทเอกชน	3.98						-	0.38
อื่น ๆ	4.29							-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตารางที่ 4.46 พบว่า ประชาชนตำบลนาโป่ง มีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง จำแนกตามอาชีพด้านความพอประมาณ แตกต่างกัน โดยคู่ที่แตกต่างกันได้แก่ประชาชนที่มีอาชีพรับจ้างทั่วไปกับ ประชาชนที่มีอาชีพอื่นและ,ประชาชนที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัวกับประชาชนที่มีอาชีพอื่น ๆ นอกนั้นไม่พบความแตกต่างเป็นรายคู่

ตารางที่ 4.47 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาค่าความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านความมีเหตุผล จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	ระดับการนำมาใช้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
เกษตรกร	4.02	0.52	มาก
ค้าขาย	4.03	0.56	มาก
รับจ้างทั่วไป	4.08	0.44	มาก
รับราชการหรือพนักงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ	4.09	0.49	มาก
ธุรกิจส่วนตัว	3.92	0.59	มาก
พนักงานบริษัทเอกชน	4.10	0.35	มาก
อื่น ๆ	4.30	0.44	มาก
รวม	4.08	0.50	มาก

จากตารางที่ 4.47 พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาค่าความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านความมีเหตุผล จำแนกตามอาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คืออาชีพอื่น ๆ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ พนักงานบริษัทเอกชน รับราชการหรือพนักงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ รับจ้างทั่วไป ค้าขาย เกษตรกร และ ธุรกิจส่วนตัว ตามลำดับ จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อนำมาเปรียบเทียบในรายด้านมีผลการวิเคราะห์ตามตารางที่ 4.48 - 4.49 ดังต่อไปนี้

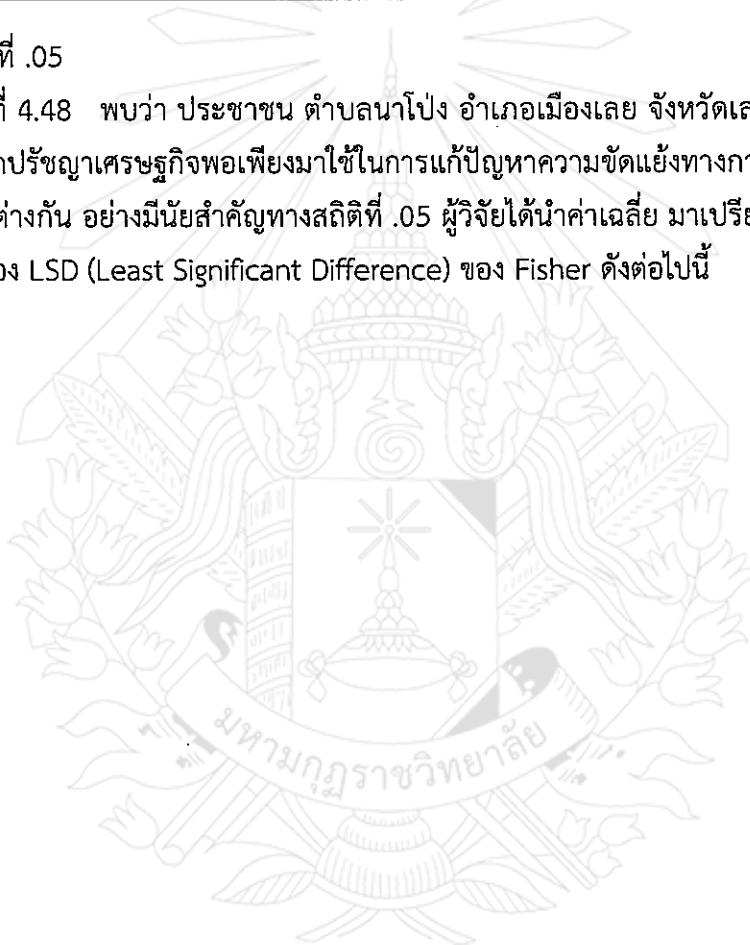

ตารางที่ 4.48 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านความมีเหตุผล จำแนกตามอาชีพ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	4.09	6	.68	2.85	.01*
ภายในกลุ่ม	90.27	378	.24		
รวม	94.36	384			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตารางที่ 4.48 พบว่า ประชาชน ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ที่มีอาชีพต่างกัน มีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง ด้านความมีเหตุผล แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ผู้วิจัยได้นำค่าเฉลี่ย มาเปรียบเทียบเป็นรายคู่โดยใช้วิธีการของ LSD (Least Significant Difference) ของ Fisher ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.49 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านความมีเหตุผล จำแนกตามระดับการศึกษา ตามวิธีการ LSD (Least Significant Difference) ของ Fisher

อาชีพ	$\bar{X}$	เกษตรกร	ค้าขาย	รับจ้าง ทั่วไป	รับราชการ หรือ พนักงาน ของรัฐ หรือ รัฐวิสาหกิจ	ธุรกิจ ส่วนตัว	พนักงาน บริษัท เอกชน	อื่น ๆ
		3.97	4.01	3.94	4.06	3.88	3.98	4.29
เกษตรกร	3.97	-	0.02	0.06	0.08	0.09	0.08	0.28
ค้าขาย	4.01		-	0.05	0.06	0.11	0.07	0.27
รับจ้างทั่วไป	3.94			-	0.01	0.16	0.02	0.22
รับราชการหรือ พนักงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ	4.06				-	0.17	-0.01	0.20
ธุรกิจส่วนตัว	3.88					-	0.18	0.37*
พนักงาน บริษัทเอกชน	3.98						-	0.20
อื่น ๆ	4.29							-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตารางที่ 4.49 พบว่า ประชาชนตำบลนาโป่ง มีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง จำแนกตามอาชีพ ด้านความมีเหตุผล แตกต่างกัน โดยคู่ที่แตกต่างกันได้แก่ประชาชนที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัวกับ ประชาชนที่มีอาชีพอื่น ๆ และนอกนั้นไม่พบความแตกต่างเป็นรายคู่

ตารางที่ 4.50 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านความความมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	ระดับการนำมาใช้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
เกษตรกร	3.98	0.55	มาก
ค้าขาย	3.96	0.57	มาก
รับจ้างทั่วไป	3.93	0.53	มาก
รับราชการหรือพนักงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ	4.18	0.65	มาก
ธุรกิจส่วนตัว	3.97	0.45	มาก
พนักงานบริษัทเอกชน	3.99	0.38	มาก
อื่น ๆ	4.36	0.54	มาก
รวม	4.04	0.56	มาก

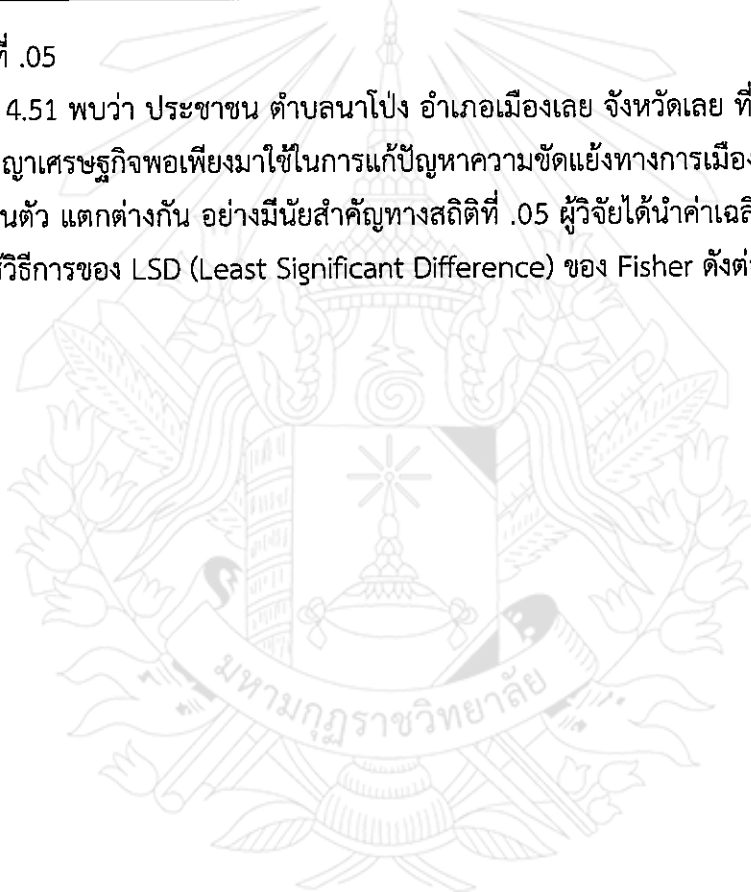
จากตารางที่ 4.50 พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านความความมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว จำแนกตามอาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คืออาชีพอื่น ๆ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ รับราชการหรือพนักงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ พนักงานบริษัทเอกชน ธุรกิจส่วนตัว เกษตรกร ค้าขาย และรับจ้างทั่วไป ตามลำดับ จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อนำมาเปรียบเทียบในรายด้านมีผลการวิเคราะห์ตามตารางที่ 4.51 – 4.52 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.51 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านความความมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว จำแนกตามอาชีพ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	8.85	6	1.47	5.01	.00*
ภายในกลุ่ม	111.34	378	0.29		
รวม	120.19	384			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตารางที่ 4.51 พบว่า ประชาชน ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ที่มีอาชีพต่างกัน มีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง ด้านความความมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ผู้วิจัยได้นำค่าเฉลี่ยมาเปรียบเทียบเป็นรายคู่โดยใช้วิธีการของ LSD (Least Significant Difference) ของ Fisher ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.52 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านความความมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว จำแนกตามระดับการศึกษา ตามวิธีการ LSD (Least Significant Difference) ของ Fisher

อาชีพ	$\bar{X}$	เกษตรกร	ค้าขาย	รับจ้าง ทั่วไป	รับราชการ หรือ พนักงาน ของรัฐ หรือ รัฐวิสาหกิจ	ธุรกิจ ส่วนตัว	พนักงาน บริษัท เอกชน	อื่น ๆ
		3.97	4.01	3.94	4.06	3.88	3.98	4.29
เกษตรกร	3.97	-	0.01	0.04	0.22	0.01	0.00	0.39*
ค้าขาย	4.01		-	0.03	0.22	0.01	0.01	0.39*
รับจ้างทั่วไป	3.94			-	0.25	0.04	0.04	0.42*
รับราชการหรือ พนักงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ	4.06				-	0.21	0.21	0.18
ธุรกิจส่วนตัว	3.88					-	0.01	0.39
พนักงาน บริษัทเอกชน	3.98						-	0.39
อื่น ๆ	4.29							-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตารางที่ 4.52 พบว่า ประชาชนตำบลนาโป่ง มีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง จำแนกตามอาชีพ ด้านความความมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว แตกต่างกัน โดยคู่ที่แตกต่างกันได้แก่ประชาชนที่มีอาชีพเกษตรกร กับประชาชนที่มีอาชีพอื่น ๆ และประชาชนที่มีอาชีพค้าขาย กับประชาชนที่มีอาชีพอื่น ๆ และประชาชนที่มีอาชีพรับจ้างทั่วไปกับประชาชนที่มีอาชีพอื่น ๆ นอกนั้นไม่พบความแตกต่างเป็นรายคู่

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลยข้อเสนอแนะตามคำถามปลายเปิด (Open-ended Question) ผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แสดงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปรับใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยหาค่าความถี่ (Frequency) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏตามตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.53 แสดงค่าความถี่ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านความพอประมาณ

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1.	รู้จักใช้เงินอย่างประหยัด อดออม	44
2.	มีการวางแผนการใช้จ่าย ไม่ซื้อของที่ไม่จำเป็น	31
3.	มีความขยัน อดทน ในการทำงาน	10
4.	หาเลี้ยงชีพด้วยความซื่อสัตย์ ไม่ทำให้ตนเองและผู้อื่นเดือดร้อน	4

จากตารางที่ 4.53 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 89 คน ได้เสนอแนะเกี่ยวกับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ด้านความพอประมาณ โดยข้อที่กล่าวถึงมากที่สุดก็คือ การรู้จักใช้เงินอย่างประหยัด อดออม จำนวน 44 คน รองลงมาคือ มีการวางแผนการใช้จ่าย ไม่ซื้อของที่ไม่จำเป็น จำนวน 31 คน มีความขยัน อดทน ในการทำงาน จำนวน 10 คนและหาเลี้ยงชีพด้วยความซื่อสัตย์ ไม่ทำให้ตนเองและผู้อื่นเดือดร้อน จำนวน 4 คน ตามลำดับ

ตารางที่ 4.54 แสดงค่าความถี่ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านความมีเหตุผล

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1.	ยอมรับฟังเหตุผลของผู้อื่น	20
2.	ยอมรับและปฏิบัติตามมติของเสียงข้างมาก	11
3.	ใช้จ่ายเงินอย่างมีเหตุผล รู้คุณค่า	9
4.	ไม่เล่นการพนันเพราะทำให้เสียทรัพย์	5
5.	ไม่ดื่มเหล้าเพราะจะทำให้เสียทรัพย์และสุขภาพทรุดโทรม	2

จากตารางที่ 4.54 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 47 คน ได้เสนอแนะเกี่ยวกับการปรับใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการมีเหตุผล โดยข้อที่กล่าวถึงมากที่สุดก็คือ ยอมรับฟังเหตุผลของผู้อื่น จำนวน 20 คน รองลงมาคือ ยอมรับและปฏิบัติตามมติของเสียงข้างมาก จำนวนทั้งสิ้น 11 คน ใช้จ่ายเงินอย่างมีเหตุผล รู้คุณค่า จำนวน 9 คน ไม่เล่นการพนันเพราะทำให้เสียทรัพย์ จำนวน 5 คน และไม่ดื่มเหล้าเพราะจะทำให้เสียทรัพย์และสุขภาพทรุดโทรม จำนวน 2 คนตามลำดับ

ตารางที่ 4.55 แสดงค่าความถี่ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านความมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1.	ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อนำมาพัฒนาตนเองและครอบครัว	30
2.	รักษาสุขภาพ รับประทานอาหารมีประโยชน์และออกกำลังกายสม่ำเสมอ	12
3.	ปลูกฝังเรื่องแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงโดยเริ่มที่ครอบครัวตนเอง	10

จากตารางที่ 4.55 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 52 คน ได้เสนอแนะเกี่ยวกับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต ด้านความมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว โดยข้อที่กล่าวถึงมากที่สุดก็คือ หมั่นศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อนำมาพัฒนาตนเองและครอบครัว จำนวน 30 คน รองลงมาคือ รักษาสุขภาพ รับประทานอาหารมีประโยชน์และออกกำลังกายสม่ำเสมอจำนวน 12 คน ควบคุมการใช้จ่ายเงิน จำนวน 11 คน และปลูกฝังเรื่องแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงโดยเริ่มที่ครอบครัวตนเองจำนวน 10 คน ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย
2. เพื่อเปรียบเทียบการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา และ อาชีพที่ต่างกัน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย กรอบการวิจัยที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย จำนวน 385 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ทำการวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบค่าที (t-test) การทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการ LSD (Least Significant Difference) ของ Fisher จากการวิจัยครั้งนี้สามารถนำมาสรุปผลการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

- 5.1 สรุปผลการวิจัย
- 5.2 อภิปรายผลการวิจัย
- 5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย สรุปผลได้ดังนี้

5.1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิจัย พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย จำนวน 187คน คิดเป็นร้อยละ 48.57 อายุอยู่ระหว่าง 41-50 ปีจำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 28.83 อายุอยู่ระหว่าง 31- 40 ปีจำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 25.71 การศึกษา ระดับประถมศึกษา จำนวน 151 คน คิดเป็นร้อยละ 39.22 และ อาชีพรับจ้างทั่วไป จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 22.86 ตามลำดับ

5.1.2 ผลการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย

ผลการวิจัยเรื่อง การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้ง 3 ด้าน เมื่อพิจารณารายด้าน คือ ด้านความมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ด้านความมีเหตุผล ด้านความพอประมาณ ซึ่งมีรายละเอียดผลการวิจัยดังนี้

1. ด้านความพอประมาณ พบว่า การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านความพอประมาณ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ด้านความมีเหตุผล พบว่า การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านความมีเหตุผลโดยรวมอยู่ในระดับมาก

3. ด้านความมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว พบว่า การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านความมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว โดยรวมอยู่ในระดับมาก

5.1.3 ผลการวิเคราะห์การทดสอบสมมติฐานการเปรียบเทียบการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์เปรียบเทียบการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย จำแนก ตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ มีรายละเอียดดังนี้

1. การวิเคราะห์เปรียบเทียบกับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย โดยรวมจำแนกตามเพศ พบว่ามีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้ง ด้านความมีเหตุผล ด้านความพอประมาณ และด้านความมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว

2. การวิเคราะห์เปรียบเทียบกับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย โดยรวมจำแนกตามอายุ พบว่ามีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้ง 3 ด้าน ด้านความพอประมาณ ด้านความเหตุผล และด้านความมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว

3. การวิเคราะห์เปรียบเทียบกับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย โดยรวมจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่ามีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้ง 3 ด้าน ด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล และด้านความมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว

4. การวิเคราะห์เปรียบเทียบกับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย โดยรวม จำแนกตามอาชีพ พบว่าประชาชน มีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้ง 3 ด้าน ด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล และด้านความมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว

5.1.4 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย

ผลการวิจัยเรื่อง การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย มีดังนี้

1. ด้านความพอประมาณ พบว่า กลุ่มตัวอย่างได้ให้ข้อเสนอแนะข้อที่กล่าวถึงมากที่สุดก็คือ การรู้จักใช้เงินอย่างประหยัดอดออม รองลงมาคือ มีการวางแผนการใช้จ่าย ไม่ซื้อของที่ไม่จำเป็น มีความขยัน อดทนในการทำงาน และหาเลี้ยงชีพด้วยความซื่อสัตย์ ไม่ทำให้ตนเองและผู้อื่นเดือดร้อนตามลำดับ

2. ด้านความมีเหตุผล พบว่า กลุ่มตัวอย่างได้ให้ข้อเสนอแนะข้อที่กล่าวถึงมากที่สุดก็คือ ยอมรับฟังเหตุผลของผู้อื่น รองลงมาคือ ยอมรับและปฏิบัติตามมติของเสียงข้างมาก ใช้จ่ายเงินอย่างมีเหตุผล รู้คุณค่า ไม่เล่นการพนันเพราะทำให้เสียทรัพย์ ไม่ดื่มเหล้าเพราะจะทำให้เสียทรัพย์และสุขภาพทรุดโทรม ตามลำดับ

3. ด้านความมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว พบว่า กลุ่มตัวอย่างได้ให้ข้อเสนอแนะข้อที่กล่าวถึงมากที่สุดก็คือ หมั่นศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อนำมาพัฒนาตนเองและครอบครัว รองลงมาคือ รักษา

สุขภาพ รับประทานอาหารมีประโยชน์และออกกำลังกายสม่ำเสมอ ควบคุมการใช้จ่ายเงิน และปลูกฝังเรื่องแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงโดยเริ่มที่ครอบครัวตนเอง ตามลำดับ

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย เรื่อง การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ผู้วิจัยขอเสนอประเด็นอภิปรายตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

5.2.1 การวิเคราะห์การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย

การวิเคราะห์การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย โดยรวมอยู่ในระดับมาก อภิปรายผลได้ว่าด้านความมีเหตุผล ได้พูดคุยเรื่องความขยัน อดทน และการ อดออมกับสมาชิกในครอบครัว พร้อมปรับความเข้าใจกัน ไม่ให้เกิดความคิดต่างจนเกิดไป อันอาจเกิดความขัดแย้งในระดับต่าง ๆ เกิดขึ้นได้ ในด้านความมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว โดยส่วนใหญ่ประชาชน ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย หมั่นศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อนำมาพัฒนาตนเองและครอบครัว ศึกษาและเรียนรู้การทำงานร่วมกันด้วยความรักและสามัคคี มีการแบ่งปันกันช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ในด้านความพอประมาณ การรู้จักใช้เงินอย่างประหยัดอดออม ใช้จ่ายในส่วนที่ตนมีเท่านั้น ไม่อยากได้ของคนอื่น อันอาจเกิดการเข้าใจผิด หรือเกิดการขัดแย้งในระดับต่างได้ ซึ่งก็สอดคล้องกับงานวิจัยของ (จิตติพร ศรีบุญเรือง, 2555) ได้ศึกษาเรื่อง การนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตของประชาชน ตำบลบึงเนียม อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น พบว่า การนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตของประชาชนตำบลบึงเนียม อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด 3 ด้าน ซึ่งในขณะเดียวกันก็สอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีของ (สุเมธ ตันติเวชกุล, 2552) เศรษฐกิจพอเพียงเศรษฐกิจที่สามารถอุ้มชูตัวเอง (Relative Self-Sufficiency) อยู่ได้โดยไม่เดือดร้อน โดยต้องสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจของตนเองให้ดีเสียก่อน คือตั้งตัวให้มีความพอกินพอใช้ ไม่ใช่มุ่งหวังแต่จะทุ่มเทสร้างความเจริญยกเศรษฐกิจให้รวดเร็วแต่เพียงอย่างเดียว เพราะผู้ที่อาศัยมีฐานะเพียงพอที่จะพึ่งตนเอง ย่อมสามารถสร้างความเจริญก้าวหน้าและฐานะทางเศรษฐกิจที่สูงขึ้นไปตามลำดับต่อไปได้ และยัง สอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีของ (ประเวศ วะสี, 2550) เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนเมือง รัฐ ประเทศ หรือภูมิภาคหนึ่ง ๆ ในการผลิตสินค้าและบริการทุกชนิดเพื่อเลี้ยงสังคมนั้น ๆ ได้โดยไม่ต้องพึ่งพาปัจจัยต่าง ๆ ที่เราไม่ได้เป็นเจ้าของ และต้องมีพอเพียง

1) พอเพียงสำหรับทุกคน ทุกครอบครัว ไม่ใช่เศรษฐกิจแบบทอดทิ้งกัน 2) จิตใจพอเพียง ทำให้รักและเอื้ออาทรคนอื่นได้ 3) สิ่งแวดล้อมพอเพียง การอนุรักษ์และเพิ่มพูนสิ่งแวดล้อม 4) ปัญญา

พอเพียง มีการเรียนรู้ร่วมกันในการปฏิบัติ 5) อยู่บนพื้นฐานวัฒนธรรมพอเพียง วัฒนธรรม 6) มีความมั่นคงพอเพียง ไม่ใช่ুবวาบจนเดียวเดียวรววยแบบกะทันหัน เดียวตงงาน ยังสอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีของเอกชัย ก็สุขพันธ์ ความขัดแย้ง (Conflict) คือ สภาพที่คนหรือกลุ่มคนเกิดความไม่เข้าใจกัน มีความรู้สึกไม่พึงพอใจหรือคับข้องใจที่จะพูดคุยต่อกันยัง สอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีของ สมยศ นาวีการ ความขัดแย้ง คือการไม่เห็นพ้องที่เกดขึ้นจากความแตกต่างระหว่างบุคคลสองคนหรือกลุ่มสองกลุ่ม หรือมากกว่า ภายใต้ความขัดแย้งขององค์กร บุคคล หรือกลุ่มอาจจะขัดขวางเป้าหมาย หรืองานระหว่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านทั้ง 3 คือ ด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล และด้านความมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว พบว่า

1. ด้านความพอประมาณ ผลการวิจัยพบว่า การนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านความพอประมาณ โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุดที่เป็นเช่นนี้ อภิปรายผลได้ว่าประชาชนยังไม่ได้ลดรายจ่าย โดยมีการจัดทำแปลงผักสวนครัวเพื่อประหยัด ลดต้นทุนการผลิตโดยการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ และลดการใช้สารเคมี ตลอดจนยังไม่ได้ควบคุมค่าใช้จ่าย โดยการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายของครัวเรือนอย่างจริงจัง ซึ่งจะเป็นสาเหตุในการไม่พอการใช้จ่ายได้ และ อาจต้นเหตุในความไม่พอเพียงและจะต้องจัดหามาทดแทนโดยการยืมหรือซื้อมา จะเกิดการไม่แบ่งปันเสียสละหรือช่วยเหลือผู้อื่น จะเกิดความไม่สามัคคีเป็นรอยร้าวแตกแยกขัดแย้งในครอบครัว ชุมชนและสังคมได้ จึงทำให้ผลการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านความพอประมาณโดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุดขณะเดียวกันก็สอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีของ (เอกชัย แซ่ลิ้ม, 2531) ความสำคัญในการรู้จักประมาณในการแสวงหา เพื่อเปิดโอกาสให้มนุษย์ได้ใช้และพัฒนาความสามารถส่วนตนเพื่อช่วยให้เพื่อนมนุษย์สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น เพื่อให้ได้มาซึ่งผลผลิตและบริการอันจำเป็นต่อการดำรงอยู่ของตนเอง การรู้จักประมาณในการรับสิ่งที่แสวงหาได้แล้วว่าใครควรรับอะไร แคไหน และอย่างไร ความมากน้อยของวัตถุและกำลังของผู้รับแต่ละคนควรมีปัจจัยเครื่องดำรงชีพอย่างพอเพียงที่จะมีชีวิตรอดสร้างประโยชน์ได้ ภายในขอบเขตเท่าที่ไม่เบียดเบียนตนและผู้อื่นซึ่งก็สอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีของ พระธรรมปิฎก ((ป.อ. ปยุตโต),2542) ทุกสังคมต้องมีการจัดตั้งวางระบบระเบียบกฎหมายหรือกติกาต่าง ๆ ในการอยู่ร่วมและสัมพันธ์กัน เพื่อไม่ให้คนละเมิดต่อกัน โดยการปฏิบัติต่อวัตถุให้เป็นเครื่องเกื้อหนุนความอยู่ดีร่วมกัน แทนที่จะให้วัตถุกลายเป็นเหตุแห่งการเบียดเบียนกันมนุษย์ที่เป็นผู้ผลิตสิ่งบริโภคเอง แต่แล้วก็ไม่สามารถควบคุมได้ปล่อยให้มีการครอบครองปัจจัยการผลิตและสิ่งบริโภคด้วยอำนาจความไม่เป็นธรรม กอบโกยไว้เฉพาะตนทำให้เกิดการขาดแคลนไม่สมดุล จึงจำเป็นที่จะต้องมีการเสียสละการรู้จักเสียสละนั้นตรงกันข้ามกับตระหนี่ซึ่งมีลักษณะหวงแหน สิ่งที่มีอยู่ที่ดีที่หามาได้พอดีไม่ยอมจ่ายให้เป็นประโยชน์แก่ตนเอง

2. ด้านความมีเหตุผล ผลการวิจัยพบว่า การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านความมีเหตุผลโดยรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้ ซึ่งอภิปรายผลได้ว่า เนื่องจากประชาชนตำบลนาโป่ง มีพื้นฐานในการดำเนินชีวิตแบบเรียบง่ายทำให้ชีวิตมีความสงบสุข มีการพยายามละเว้นการเล่นพนัน การดื่มสุรา ซึ่งเป็นอันตรายต่อสุขภาพ ทำให้เสียทรัพย์และสุขภาพทรุดโทรม ประกอบกับมีการยอมรับฟังเหตุผลของผู้อื่น และยอมปฏิบัติตามมติของเสียงข้างมาก มีการตัดสินใจแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นโดยไตร่ตรองอย่างมีเหตุผล ยุติธรรมปราศจากความลำเอียง หรือเห็นแก่พวกพ้องจนอาจทำเสียประโยชน์ของส่วนรวม รวมถึงสามารถวิเคราะห์ปัญหา ความสำคัญของปัญหา และกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหาเพื่อนำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งในขณะเดียวกันก็สอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีของ จรัส พัทธมราชศักดิ์ และ กวี อติศิริวรรณ การตัดสินใจโดยมีเหตุผล คือ การพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนถึงผลที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ การกระทำโดยมีเหตุผลหมายถึงการกระทำที่เล็งหรือคาดหมายเห็นผลว่าจะเกิดอะไรขึ้นเมื่อมีสิ่งนี้ สิ่งนี้จึงมี สิ่งนี้ไม่มี สิ่งนี้จึงมี ตรงนี้เองคือการมีเหตุผลในการเดินตามพระยุคลบาทเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการแก้ไขปัญหาดำเนินการตามหลักอริยสัจสี่ อริยสัจสี่ หมายถึงหลักความจริงที่พระพุทธเจ้าได้ทรงค้นพบเป็นหลักการสำคัญในการแก้ไขปัญหามิชีวิต โดยสรุปคือหลักแห่งเหตุและผล 4 ซึ่งก็สอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีของ ประการสุเมธ ตันติเวชกุล) ความมีเหตุผล คือการประเมินเหตุผลของการกระทำใด ๆ ก็ตาม และการเข้าใจถึงผลที่จะตามมาอย่างถ่องแท้ซึ่งไม่ได้ถึงผลต่อตนเองเท่านั้น แต่ผลต่อผู้อื่นสังคม และสิ่งแวดล้อมด้วยและไม่เฉพาะผลในระยะสั้นเท่านั้น แต่รวมทั้งผลในระยะยาวด้วย ดังนั้นความมีเหตุผลจึงต้องรวมถึงการสะสมความรู้และประสบการณ์ความสามารถในการวิเคราะห์ การรู้จักประมาณตัวเอง การมองการไกลตลอดจนมีความเมตตา และเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ซึ่งในขณะเดียวกันก็สอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีของ (เสรี พงศ์พิศ, 2550) ความมีเหตุผล กินอยู่อย่างมีข้อมูลมีคุณภาพรู้ทันชุมชน และการเปลี่ยนแปลง รู้จักแสวงหาความรู้พัฒนาศักยภาพของตนเองมีการวางแผนครอบครัว และมีคุณภาพมีแผนการอ้อมมีมาตรฐานในการดำเนินชีวิต

3. ด้านความมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง ผลการวิจัยพบว่า การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ด้านความมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้ซึ่งอภิปรายผลได้ว่า เนื่องจากประชาชนตำบลนาโป่ง รู้จักเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์และสะอาด การดูแลและรักษาสุขภาพให้แข็งแรงสมบูรณ์อยู่เสมอ รู้จักการป้องกันอันตรายจากอุบัติเหตุต่าง ๆ รู้จักปฏิบัติตนเพื่อป้องกันโรคภัยไข้เจ็บ ทั้งร่างกายและจิตใจ พร้อมปกกันความขัดแย้งในชุมชนได้ในระดับหนึ่ง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีของ (กรมการพัฒนาชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง, 2548) การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง เป็นการเตรียมความพร้อมที่จะรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงไปในด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นกับชีวิต ไม่ว่าจะเป็นไปตามความคาดหมายหรือผิดหวัง เช่น ปัญหาความยากจนเป็นปัญหาสังคมที่กระทบต่อการดำรงชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนจำนวน

มากและมีผลกระทบต่อพื้นฐานเศรษฐกิจ การมีความรู้และมีการเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล ซึ่งในขณะเดียวกันก็สอดคล้องกับรายงานวิจัยของ (รัชณี โตอาจ และคณะ, 2555) ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการสร้างความยั่งยืนของงานหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผาพื้นเมือง กรณีบ้านเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า งานหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผาพื้นเมืองที่เกาะเกร็ดสามารถดำรงอยู่ได้อย่าง ยั่งยืนในอดีตตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษสืบทอดโดยมีวิวัฒนาการรูปแบบผลิตภัณฑ์และพัฒนาการผลิตให้ สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม สังคมและเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงแต่ยังคงแฝงเอกลักษณ์เดิมสามารถฝ่า พินวิฤตต่าง ๆ มาได้เนื่องจากการนำ หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้

5.2.2 การเปรียบเทียบระหว่างข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลกับการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ใน การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย โดยจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ การเปรียบเทียบระหว่างข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลกับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย โดยจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

จากสมมติฐานการวิจัยที่ว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อภิปรายได้ว่า ในสังคมชนบทไทยที่ให้ความสำคัญกับเพศชายที่เป็นเสมือนช้างเท้าหน้าที่ต้องมีภาระหน้าที่ในการหารายได้เพื่อมาเลี้ยงครอบครัว จึงมีภาระหน้าที่รับผิดชอบมากกว่าเพศหญิง ส่วนเพศหญิงจะมีความอ่อนโยน และรับผิดชอบดูแลการใช้จ่ายในครอบครัว จึงมีความระมัดระวังในการใช้จ่ายเพื่อมิให้เกิดผลกระทบกับครอบครัว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (สุขสันต์ สุขสม, 2554) ได้ศึกษาการดำรงชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนตำบลหนองแรม อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี พบว่าประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีการดำรงชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกัน แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ (พระมหาประกาศิต สิริเมโธ (จิตติปลิทธิกร), 2556) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านคลองใหม่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านคลองใหม่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัย ภาพแวดล้อม พบว่า ประชาชนที่มี เพศ ต่างกัน มีส่วนร่วม ในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวมไม่ต่างกัน

จากสมมติฐานการวิจัยที่ว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมือง

เลย จังหวัดเลย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ก็ปรากฏได้ว่าประชาชนที่มีช่วงอายุต่างกัน มีการนำหลักเศรษฐกิจมาใช้ในการดำเนินชีวิตต่างกัน โดยในช่วงอายุระหว่าง 50-60 ปีจะมีการตัดสินใจโดยใช้เหตุผล รู้จักประมาณตน รวมถึงมีการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีมากกว่าช่วงอายุอื่น ๆ อันเนื่องมาจากการผ่านประสบการณ์ชีวิตมากกว่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (จิตติพร ศรีบุญเรือง, 2555) การนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตของประชาชน ตำบลบึงเนียม อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น พบว่า การนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตของประชาชนตำบลบึงเนียม อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากลำดับประชาชนที่มี อายุ ต่างกัน มีการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตแตกต่างกันแต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ (พระธานินทร์ คุณธมโน (ถอร์ต), 2555) การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของชุมชนวัดภคินีนาถ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต พบว่า ประชาชนวัดภคินีนาถ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร มีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต ที่มี อายุ ต่างกัน การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต ไม่แตกต่างกัน

จากสมมติฐานการวิจัยที่ว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน การนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตของประชาชนตำบลนาโป่ง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ในสังคมชนบทของไทยส่วนใหญ่จะมีการศึกษาในระดับประถมถึงมัธยมศึกษาตอนต้นและประกอบอาชีพเกษตรกร มีรายได้ตามผลผลิตตามฤดูกาล จึงมีความระมัดระวังในการใช้จ่าย ประหยัด ไม่ฟุ่มเฟือย มีการลดรายจ่าย โดยมีการทำปุ๋ยหมักชีวภาพ และปลูกผักสวนครัวไว้กินเอง ในขณะที่ผู้ที่จบการศึกษาสูงส่วนใหญ่จะไม่ค่อยประกอบอาชีพเกษตรกร และมีการดำเนินชีวิตที่อิสระจะไม่ค่อยระมัดระวังเรื่องของการใช้จ่ายมากกว่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กมลชนก ศงสนันท์ ได้ศึกษาเรื่อง การประยุกต์ใช้แนวคิดหลักเศรษฐกิจพอเพียงของพนักงานส่วนท้องถิ่น อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี พบว่าพนักงานส่วนท้องถิ่นที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีการประยุกต์ใช้แนวคิดหลักเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกัน แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ (พระธานินทร์ คุณธมโน (ถอร์ต), 2555) การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของชุมชนวัดภคินีนาถ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต พบว่า ประชาชนวัดภคินีนาถ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร มีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต ระดับการศึกษา ต่างกันการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต ไม่แตกต่างกัน

จากสมมติฐานการวิจัยที่ว่าประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ก็ปรากฏได้ว่าผู้ที่มีอาชีพมั่นคงมีรายได้แน่นอน เช่น นักธุรกิจหรือพนักงานบริษัทเอกชนจะมี

เหตุการณ์ หรือสถานการณ์ที่จะต้องตัดสินใจอยู่เป็นประจำจึงมีการคิด วิเคราะห์ และใช้เหตุผลในการตัดสินใจเป็นประจำหรือบ่อยครั้งว่าผู้ที่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป ซึ่งไม่ค่อยได้ใช้การตัดสินใจบ่อยครั้ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุขสันต์ สุขสม, 2554 ได้ศึกษาเรื่อง การดำรงชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนตำบลหนองแวม อำเภอนองแคะ จังหวัดสระบุรี พบว่าประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีการดำรงชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในขณะที่เดียวกันก็สอดคล้องกับงานวิจัยของ (จิตติพร ศรีบุญเรือง, 2555) การนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตของประชาชน ตำบลบึงเนียม อำเภอมือง จังหวัดขอนแก่น พบว่าการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตของประชาชนตำบลบึงเนียม อำเภอมือง จังหวัดขอนแก่นประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตแตกต่างกัน

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัย เรื่อง การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอมืองเลย จังหวัดเลย โดยรวมทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับมาก ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อให้การวิจัยการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอมืองเลย จังหวัดเลย มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนชาวตำบลนาโป่ง เพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง รวมถึงผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ได้นำไปปฏิบัติ 2 ระดับ ดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการวิจัยเรื่องการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอมืองเลย จังหวัดเลย โดยรวมพบว่าการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตอยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นสิ่งที่ดีอยู่แล้วแต่ที่ประชาชนทุกคนต้องได้รับการปลูกฝังและกระตุ้น รวมไปถึงการพัฒนาตนเอง ครอบครัว และชุมชนร่วมกันไป เพื่อเป็นหลักในการดำเนินชีวิตเพื่อสุขุมชนอยู่เย็น เป็นสุขไม่มีความคิดเห็นที่แตกต่างมากเกินไปจนเป็นสาเหตุแห่งการขัดแย้งทั้งในระดับครอบครัว ชุมชน จนถึงระดับตำบลได้และอาจเป็นช่องว่างจาก กลุ่มบุคคลที่มาบ่นป่วนเพื่อหวังผลประโยชน์ทางการเมืองได้ โดยจัดให้มีการอบรมหลักเศรษฐกิจพอเพียงอย่างจริงจังเป็นประจำทุกปีอย่างต่อเนื่อง และจัดทำโครงการสนับสนุนให้กับประชาชนเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติอย่างถูกต้องในชีวิตประจำวัน

1. ด้านความพอประมาณ จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลรายข้อค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ พยายามพึ่งตนเองให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เป็นสิ่งที่ดีอยู่แล้วที่ประชาชนตำบลนาโป่ง ต้องดำรงรักษามาตรฐานนี้ไว้และต้องพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อเป็นการปลูกฝังพยายามพึ่งตนเองให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ และยังสามารถช่วยเหลือเพื่อนบ้านและส่วนร่วมได้ อันเป็นการช่วยเหลือซึ่งกันและกันสร้าง

ความสามารถคือในชุมชน และลดการขัดแย้งในเรื่องต่าง ๆ ได้ดี เพราะได้พึ่งพาตนเองได้ และพร้อมให้การช่วยเหลือผู้อื่นได้ด้วย เพื่อเป็นตัวอย่างแก่ลูกหลานในครอบครัว ในชุมชน อีกทั้งสามารถเป็นตำบลต้นแบบในกับประชาชนในตำบลอื่น ๆ ที่สนใจได้มาศึกษาดูงาน ในเรื่องหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบของอำเภอเมืองเลย แต่จากการวิจัยยังพบว่า ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ การจัดทำบัญชีครัวเรือนเพื่อรับรูรายรับ-รายจ่าย ซึ่งยังต้องดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นโดยการจัดให้มีการอบรมการเรียนรู้หลักการจัดทำบัญชีครัวเรือนอย่างง่าย และจัดทำเอกสารบัญชีครัวเรือนแจกให้ทุกครัวเรือน เพื่อจะได้บันทึกข้อมูลรายรับ-รายจ่ายให้เป็นประจำวัน เพื่อจะได้รู้ที่มา ที่ไปของรายรับ-รายจ่ายของประชาชนเอง

2. ด้านความมีเหตุผล จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลรายข้อค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ได้พูดคุยเรื่องความขยันอดทน และการอดออมกับสมาชิกในครอบครัว เป็นสิ่งที่ดีอยู่แล้วประชาชน ตำบลนาโป่ง ต้องดำรงรักษามาตรฐานนี้ไว้และต้องพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ความขยัน อดทนอดออม เป็นสิ่งที่ดีเพราะความขยัน ในสิ่งที่ถูกต้อง จะทำให้ประสบความสำเร็จ ในทุก ๆ เรื่อง สังคมส่วนร่วมจะเกิดการพัฒนา เพราะความขยัน อดทน และอดออม เป็นสิ่งที่ดีที่ควรให้เกิดขึ้นในแต่ละบุคคล ไม่เกียจคร้าน ทำงานร่วมกันก็จะเกิดความรักสามัคคีปรองดอง ไม่เกิดการขัดแย้งกันเนื่องจากได้ทำงานร่วมกัน ได้ร่วมแสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนและปรับเปลี่ยนแนวคิดค่านิยมให้เข้าหากัน ไม่เอารัดเอาเปรียบกันเพ่งโทษตำหนิคนอื่นว่าทำงานน้อยกว่าตนเอง และหาประเด็นเพื่อหาทางเอารัดเอาเปรียบผู้อื่นนั่นเอง แต่ยังพบว่า ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ความสามารถควบคุมและข่มใจ เมื่อมีปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ เกิดขึ้น ซึ่งยังต้องดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น โดยการอบรมให้ความรู้และฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับการควบคุมและข่มใจโดยใช้หลักธรรมและการทำสมาธิ เพื่อนำไปสู่การลดปัญหาข้อขัดแย้งในชุมชนจัดกิจกรรมให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้กันเสมอระหว่างชุมชนบุคคล

3. ด้านความมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลรายข้อค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ยึดมั่นในความซื่อสัตย์ ต่อสมาชิกในครอบครัว เป็นสิ่งที่ดีอยู่แล้วประชาชนต้องดำรงรักษามาตรฐานนี้ไว้และต้องพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยในครอบครัวต้องมีกิจกรรมร่วมกัน เพื่อสร้างความรักและความอบอุ่น หรืออาจจัดกิจกรรมในชุมชนเป็นการดำเนินกิจกรรมการแข่งขันเกี่ยวกับแนวคิดใหม่ที่เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับครอบครัวและชุมชนได้ปฏิบัติจริง จะทำให้กลุ่มอื่นที่มาเพื่อประโยชน์ทางการเมืองเข้ามาได้ยาก เพราะความรักสามัคคีกัน ตั้งแต่ฐานล่างสุดคือครอบครัวนั่นเอง แต่ยังพบว่า ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การพยายามหลีกเลี่ยงสิ่งเสพติดทุกชนิด เช่น บุหรี่ สุรา ฯลฯ ซึ่งยังดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นโดยการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับโทษและพิษภัยของสิ่งเสพติดทุกประเภท เพราะสิ่งเสพติดทุกประเภทเป็นสาเหตุที่ทำให้ทรัพยากรบุคคลเดินทางไปในทางผิดและพัฒนาไม่ได้ล้ำช้า เป็นรากฐานแห่งสิ่งไม่ดีตามมาอีกมากมาย ครอบครัวเกิดความแตกแยก และเป็นฉนวนเหตุความไม่ปรองดองในสังคมและระดับชาติด้วย เพราะหากเป็นธาตุสิ่งเสพติด ปัญญาตามมาคือเรื่องรายรับ-รายจ่ายที่ไม่สมดุล สุดท้ายต้องหารายได้จากอาชีพทุจริต ลักขโมย เป็นต้น หากมีผู้ที่หวัง

ผลประโยชน์อื่น ๆ โดยเฉพาะหวังผลทางการเมือง ใช้อำนาจเงินเพื่อบงการสร้างความขัดแย้งให้เกิดขึ้นในชุมชน สังคม ก็จะสามารถทำได้ เพราะ หลง มัวเมาสิ่งเสพติด เช่น สุรา บุรี ฯลฯ นั้นเอง

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่องการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอมืองเลย จังหวัดเลย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย ดังนี้

1. ควรวิจัยเกี่ยวกับการดำเนินการวางแผนการใช้จ่ายแบบเศรษฐกิจพอเพียงที่ยั่งยืน
2. ควรวิจัยเกี่ยวกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง ในเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อนำความรู้ที่ได้มาปรับปรุงระบบให้ทันสมัยและมีคุณภาพมากขึ้น
3. ควรวิจัยเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวันเพื่อพัฒนาประเทศ
4. ควรวิจัยเกี่ยวกับแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสมัยใหม่และเป็นไปตามสถานการณ์ทางสังคมการเมือง

บรรณานุกรม

1. ภาษาไทย

1) หนังสือทั่วไป

- กรมการพัฒนาชุมชน. (2548). *เศรษฐกิจพอเพียง*. กรุงเทพมหานคร : บีทีเอส เพรส จำกัด.
- กัลยา วานิชย์บัญชา.(2548) *สถิติสำหรับงานวิจัย*. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาสถิติคณะพาณิชยศาสตร์
และบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1, สำนักงาน. (2550). *เอกสารการบรรยายการจัดทำผลงานทาง
วิชาการ*.
- คณะอนุกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. (2552). *กรอบแนวความคิดทาง
ทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียง ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สำนักงาน
พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- คณะอนุกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. (2546). *กรอบแนวความคิดทาง
ทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สำนักงาน
พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สุเมธ ดันติเวชกุล.(2550). *เกร็ดความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง*. กรุงเทพมหานคร : บริษัทบีทีเอส
เพรส จำกัด.
- นิธิ เอี่ยมศรีวงษ์. (2549). *ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงพระเจ้าอยู่หัว*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์
แสงดาว.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต). (2549). *ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงพระเจ้าอยู่หัว*. กรุงเทพมหานคร :
สำนักพิมพ์แสงดาว.
- อุดมพร อมรธรรม. (2549). *ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงพระเจ้าอยู่หัว*. กรุงเทพมหานคร : แสงดาว
การพิมพ์.
- ประเวศ วะสี.(2550). *เศรษฐกิจพอเพียงและประชาสังคม แนวทางพลิกฟื้นเศรษฐกิจสังคม*.
กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์หมอชาวบ้าน.
- สมพร เทพสิทธิ์า. (2546). *การเดินทางรอยพระยุคลบาทเศรษฐกิจพอเพียงช่วยกันแก้ปัญหา
ความยากจน และการทุจริต*. กรุงเทพมหานคร : ศรีเมืองการพิมพ์.
- คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง.(2548). *นานาคำถามเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจ
พอเพียง*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- ชุมพร พลรักษ์ เฉลิม วงศ์ไพโร และเมธี ธรรมรังสี. (2549). *พระมหากษัตริย์นักพัฒนา*. ฉะเชิงเทรา :
โรงพิมพ์ประสานมิตร.

- พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต). (2542). *พุทธธรรม*. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2540). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ฉบับประชาชน ประมวลธรรม*. กรุงเทพมหานคร : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- อภิชัย พันธเสน และคณะ.(2549). *สังเคราะห์องค์ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- จรัส พัทธมราชศักดิ์ และกวี อดิศรวิรรณ. (2544). *พระพุทธศาสนา*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ วัฒนาพานิช.
- สุเมธ ตันติเวชกุล. (2543). *ใต้เบื้องพระยุคลบาท*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มติชน.
- เสรี พงศ์พิศ. (2550). *เศรษฐกิจพอเพียง เกิดได้ ถ้าใจปรารถนา*. กรุงเทพมหานคร : เจริญวิทย์การพิมพ์
- จรัพร จันทร์พานิชย์ และจตุพร จันทร์รัมย์.(2552). *การนำแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติของนักศึกษา*. บุรีรัมย์ : สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ทวี สมภพ และชัยวัฒน์อัดพัฒน. (2531). *หลักพุทธศาสนา*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วันชัย วัฒนศัพท์. (2547). *ความขัดแย้ง : หลักการและเครื่องมือการแก้ปัญหา*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรุณ รักธรรม. (2546). *ทฤษฎีบริหารองค์การสมัยใหม่*. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.
- สมยศ นาวากีาร. (2540). *การบริหารและพฤติกรรมองค์การ*. กรุงเทพมหานคร : ผู้จัดการ.
- ธานินทร์ ศิลป์จาร. (2547). *การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร : บริษัทวีอินเตอร์ พรินท์.
- นิภา เมธธาวิชัย.(2543). *วิทยาการวิจัย*. กรุงเทพมหานคร : สถาบันราชภัฏธนบุรี.
- บุญชม ศรีสะอาด.(2545). *การวิจัยเบื้องต้นแก้ไขเพิ่มเติม*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาสน์.
- บุญเรียง ขจรศิลป์.(2543). *วิธีวิจัยทางการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: บริษัท พี เอ็น การพิมพ์.,
- ประครอง กรรณสูตร. (2542). *สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปิ่น มุทุกันต์. (2541). *หนังสือแนวสอนธรรมะ*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คลังวิทยา.
- วิทยา อธิปอนันต์.และคณะ.(2542). *เศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการเกษตรที่พึ่งพาตนเอง*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์กรมส่งเสริมการเกษตร.
- พร เทพสิทธิธา. (2546). *การเดินทางรอยพระยุคลบาท เศรษฐกิจพอเพียงช่วยแก้ปัญหาความยากจนและการทุจริต*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ศรีเมืองการพิมพ์.

- สิทธิเดช นิลสัมฤทธิ์ และมนตรี เกิดมีมูล. (2550). รายงานการวิจัยการดำเนินชีวิตในระบบเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล. กรุงเทพมหานคร : สำนักวิจัยสถาบันบัณฑิตพัฒนาบริหารศาสตร์.
- สำเร็จ จันทรสวรรณ และสุวรรณ บัวทาน. (2547). สถิติสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์. ขอนแก่น : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ชยันต์เสถียร พรหมศรี. (2551). คู่มือสู่องค์การแห่งความสำเร็จ. กรุงเทพมหานคร : ปัญญาชน.
- เสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน, สำนักงาน (2554). คู่มือพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ. กรมการพัฒนาชุมชน : บริษัทบีทีเอสเพรส จำกัด.
- อุดมพร อมรธรรม.(2549). ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงพระเจ้าอยู่หัว. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แสงดาว.
- ถวิล เกื้อกลางศ์. (2550). การบริหารการศึกษายุคใหม่. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์พัฒนาพานิช.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2552). การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพมหานคร : บิสซิเนสอาร์แอนด์ดี.
- บุญชู แก้วขมภ. (2549). การบริหารงานธุรการ การเงินและพัสดุ. พระนครศรีอยุธยา : สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2549). รวมบทความ การวิจัย การวัดและประเมินผล. พิมพ์ครั้งที่ 2 นนทบุรี : โรงพิมพ์นิตดาการพิมพ์.
- ชัยวัฒน์ สถาอานันท์.(2533). ท้าทายทางเลือก: ความรุนแรงและการไม่ใช้ความรุนแรง. กรุงเทพมหานคร : โคมลคิม
- ทอง. เอกชัย กีสุขพันธ์. (2544). การบริหารทักษะและการปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร : รุ่งเรืองการพิมพ์.
- เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์. (2545). ความขัดแย้ง-การบริหารเพื่อสร้างสรรค์. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ตะเกียง.
- ลิขิต ธีรเวคิน. (2528). การปกครองท้องถิ่นกับการบริหารงานจัดการท้องถิ่น: อภิธานหนึ่งของอารยธรรม โลก. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์. (2536). ภาวะผู้นำและความขัดแย้ง. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์. (2540). ความขัดแย้งการบริหารเพื่อสร้างสรรค์. กรุงเทพมหานคร : เลิฟ แอนด์ ลิฟ เพรส
- เอกชัย กีสุขพันธ์. (2531). การบริหาร : ทักษะและการปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร : รุ่งเรืองสาสน์การพิมพ์.
- อรุณ รักรธรรม.(2538). ทฤษฎีองค์การ : ศึกษาเชิงมนุษย์สัมพันธ์. กรุงเทพมหานคร : สถาบันบัณฑิตพัฒนาบริหารศาสตร์.

- เอกชัย กี่สุขพันธ์. (2531). *การบริหาร : ทักษะและการปฏิบัติ*. กรุงเทพมหานคร : รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์
- ลิขิต อีระเวคิน.(2555). *ผู้อำนวยการโครงการปริญญาเอก วิทยาลัยสื่อสารการเมือง มหาวิทยาลัยกรีก*.
- ชัยเสฏฐ์ พรหมศรี,(2550). *การจัดการความขัดแย้งในองค์กร*. กรุงเทพมหานคร : ออฟเซ็ท ครีเอชั่น.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์.(2540). *ความขัดแย้ง การบริหารเพื่อสร้างสรรค์*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เลิฟ แอนด์ ลิฟเพรส จำกัด.
- ฉันทนา บรรพศิริโชติ หวันแก้ว. (2547). *ความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับสันติวิธี และธรรมชาติของความขัดแย้งในสังคมไทย*. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.

2) บทความในวารสาร

- กรมส่งเสริมสหกรณ์. (2550). *เศรษฐกิจพอเพียงปรัชญาชี้แนวทางการดำรงชีวิต. ข่าวกรมส่งเสริมสหกรณ์*.
- ชัยเสฏฐ์ พรหมศรี. (2550). “การบริหารความเสี่ยง”. *วารสารนักบริหาร*. ปีที่ 27 ฉบับที่ 3, 2550.
- ปรมาภรณ์. เศรษฐกิจพอเพียง. (2548). *สายรุ้งสหกรณ์*. ปีที่ 6 ฉบับที่ 14 กุมภาพันธ์-เมษายน 2548 : 15.
- สุเมธ ตันติเวชกุล.(2547). *หลักธรรมทำตามรอยพระยุคลบาท. อันเนื่องมาจากพระราชดำริ*. ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 : 27-33.

3) งานวิจัย/วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์

- กมลชนก ศงสนันท์.(2554). *การประยุกต์ใช้แนวคิดหลักเศรษฐกิจพอเพียงของพนักงานส่วนท้องถิ่นอำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี. สารนิพนธ์ศาสตราจารย์บัณฑิต.บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย*.
- สุพัตรา จิตตเสถียร. (2550). *การจัดการความขัดแย้งในสถานพยาบาลของรัฐระดับจังหวัด. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยรามคำแหง*.
- สุขสันต์ สุขสม.(2554). *การดำรงชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนตำบลหนองแวม อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี. สารนิพนธ์ศาสตราจารย์บัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย*.
- กมลชนก ศงสนันท์. (2554). *การประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของพนักงานส่วนท้องถิ่นอำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี. สารนิพนธ์ศาสตราจารย์บัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย*.

- จิตติพร ศรีบุญเรือง. (2555). การนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตของประชาชน ตำบลบึงเนียม อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น. *สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต*. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- พระธานินทร์ คุณธมโน (ถอร์ต). (2555). การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของชุมชนวัดภคินีนาถ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร. *สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต*. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- พระมหาประกาศิต สิริเมโธ (ฐิติปสิทธิกร). (2556). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านคลองใหม่ อำเภอสามพราน จังหวัด นครปฐม. *วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต*. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วาสนา ทวีกุลทรัพย์. (2559). การพัฒนารูปแบบศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับนักเรียนประถมศึกษา. *งานวิจัย*. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ภทรพร ยุทธาภรณ์พินิจ และ คณะ. (2556). การประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการกองทุนชุมชน. *งานวิจัย*. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- รัชณี โตอาจ และคณะ. (2555). ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการสร้างความยั่งยืนของงานหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผาพื้นเมือง กรณีบ้านเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี. *งานวิจัย*. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

4) เอกสารอื่น ๆ ที่ไม่ได้ตีพิมพ์

- งานนโยบายและแผน. แผนพัฒนาตำบลสามปี. (2559). พ.ศ. 2559-2563. เมืองเลย : สำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลนาโง่ง.
- ศูนย์ช่วยเหลือทางวิชาการพัฒนาชุมชนเขตที่ 4 (2554). *การฝึกอบรมพัฒนาทักษะเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนในการขับเคลื่อนชุมชนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง*. ศูนย์ช่วยเหลือทางวิชาการเขตที่ 4 : อุตรธานี.(อัครา).
- สุเมธ ต้นติเวชกุล. (2552). ได้บรรยายเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริว่าการปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ดังนี้ วิทยา อธิปอนันต์ และคณะ, เศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการเกษตรที่พึ่งพาตนเอง.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

1. พระนิทัศน์ ธีรปัญญา (วงศ์วังเพิ่ม), ดร.

ตำแหน่งปัจจุบัน   อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง
อำเภอเมือง จังหวัดเลย

2. ดร.ปดิษฐ์ คำดี

ตำแหน่งปัจจุบัน   อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง
อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย

3. ร้อยตำรวจเอก ดร.สุบัน โยทุม

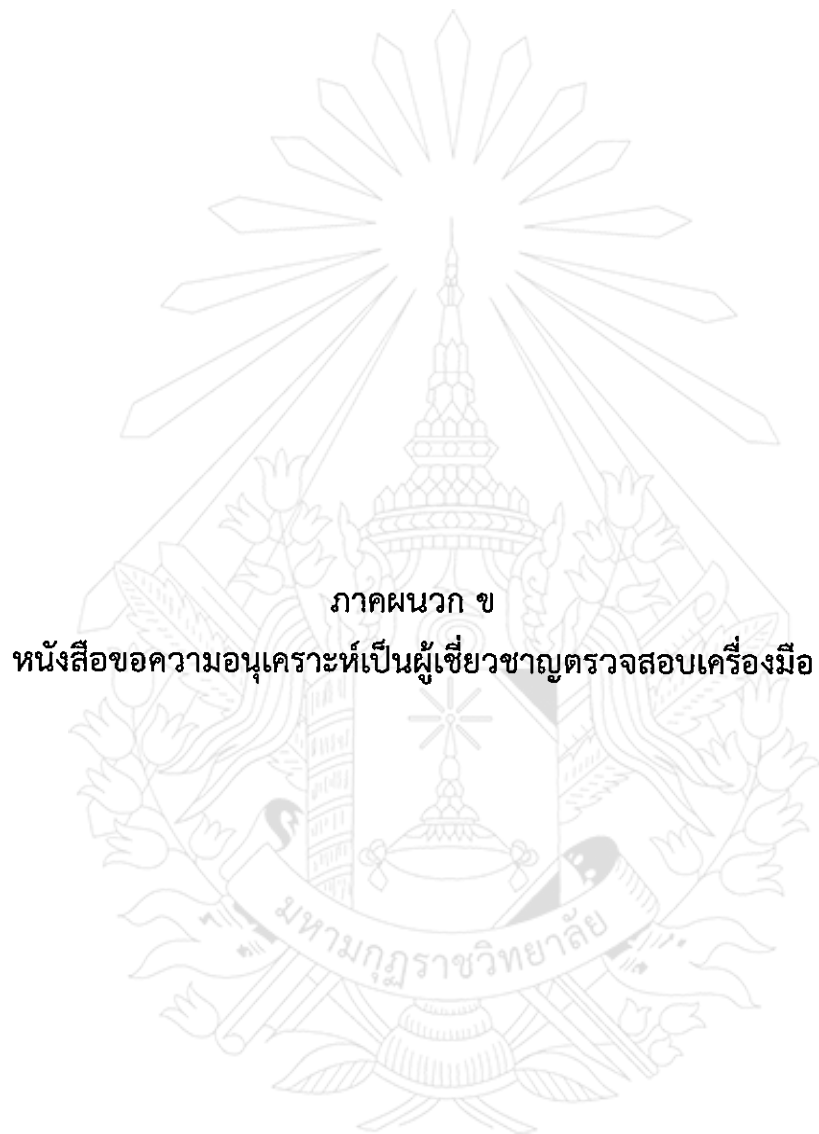
ตำแหน่งปัจจุบัน   อาจารย์พิเศษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย

4. นางสาวกรรณิการ์ หงษ์โยธี

ตำแหน่งปัจจุบัน   นักพัฒนาชุมชน (ชำนาญการ)
องค์การบริหารส่วนตำบลน้ำหมาน อำเภอเมือง จังหวัดเลย

5. นางมุกดา สุวรรณชัย

ตำแหน่งปัจจุบัน   นักทรัพยากรบุคคล (ปฏิบัติการ)
องค์การบริหารส่วนตำบลน้ำหมาน อำเภอเมือง จังหวัดเลย

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

บันทึกข้อความ

หน่วยงาน ...บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง โทร. ๐-๔๒๘๔๑-๔๒๑๑ โทรสาร ๐-๔๒๘๔๑-๔๒๑๒
ที่ ศธ. ๒๐๑๒๖ (๒.๓)/๖๑๔๑ วันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๕๙
เรื่อง ...ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน พระนิพนธ์ ธีรพงศ์ไพฑูริศ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ๑ฉบับ

ด้วย นายสุวิทย์ อุ่นขาว นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
รัฐศาสตรศึกษา ปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับการอนุมัติให้ทำสาร
นิพนธ์ เรื่อง "การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของ
ประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย AN APPLICATION OF SUFFICIENCY
ECONOMY PRINCIPLE USED TO SOLVE THE POLITICAL CONFLICT OF PEOPLE IN AREA OF
NAPONG SUB-DISTRICT, MUANG LOEI DISTRICT, LOEI PROVINCE" ซึ่งอยู่ในชั้นของการจัดทำสาร
นิพนธ์เพื่อเสนอต่อคณะบัณฑิตวิทยาลัย

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ
มีประสบการณ์ เหมาะสมที่จะเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย หรือให้ข้อเสนอแนะการวิจัย
ดังกล่าวได้

จึงเวียนมาเพื่อทราบ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี

(พระมหาวิเชียร อมระจิโร,ดร.)

ผู้อำนวยการวิเทศศึกษา วิทยาลัยศรีล้านช้าง
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บันทึกข้อความ

หน่วยงาน มัคคุเทศน์วิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง โทร. ๐-๔๒๘๘-๔๖๑๖ โทรสาร ๐-๔๒๘๓-๐๖๕๖
ที่ ศธ ๖๑๑๖.(๔๓)/๖๐๔๐ วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๙
เรื่อง ขอด่วนขอเสนอแนะระเบียบผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เจริญพร ดร.ปดิษฐ์ คำดี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ฉบับ

ด้วย นายสุวิทย์ กุณฺชาว นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
รัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับการอนุมัติให้ทำสาร
นิพนธ์ เรื่อง "การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของ
ประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโปลัง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย AN APPLICATION OF SUFFICIENCY
ECONOMY PRINCIPLE USED TO SOLVE THE POLITICAL CONFLICT OF PEOPLE IN AREA OF
NAPONG SUB-DISTRICT, MUANG LOEI DISTRICT, LOEI PROVINCE" ซึ่งอยู่ในขั้นตอนการจัดทำสาร
นิพนธ์เพื่อเสนอต่อคณะมัณฑนศึกษาวิทยาลัย

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ
มีประสบการณ์ เหมาะสมที่จะเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย หรือให้ข้อเสนอแนะการวิจัย
ดังกล่าวได้

จึงเจริญพรมมาเพื่อทราบ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี

ขอเจริญพร

(พระมหาปดิษฐ์ ธรรมวชิโร,ดร.)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีล้านช้าง
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

ที่ ศธ ๒๐๑๖(๒.๓)/๖๐๓๐

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง
อำเภอเมือง จังหวัดเลย ๔๒๐๐๐

๒๕ มีนาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เชิญผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เจริญพร ร้อยตำรวจเอก ศร สุนัน โยทุม

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ฉบับ

ด้วย นายสุวิทย์ อุ่นขาว นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
รัฐศาสตรบริหารปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับการอนุมัติให้ทำสาร
นิพนธ์ เรื่อง "การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของ
ประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย AN APPLICATION OF SUFFICIENCY
ECONOMY PRINCIPLE USED TO SOLVE THE POLITICAL CONFLICT OF PEOPLE IN AREA OF
NAPONG SUB-DISTRICT, MUANG LOEI DISTRICT, LOEI PROVINCE" ซึ่งอยู่ในขั้นตอนการจัดทำสาร
นิพนธ์เพื่อเสนอต่อคณะบัณฑิตวิทยาลัย

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ
มีประสบการณ์ เหมาะสมที่จะเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย หรือให้ข้อเสนอแนะการวิจัย
ดังกล่าวได้

จึงเจริญพรมาเพื่อทราบ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี

ขอเจริญพร

พระมหาวิเชียร ออมเวชโร,คค)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีล้านช้าง
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร.๐๔๒-๘๐๑๖๑๖

โทรสาร ๐๔๒-๘๐๑๖๑๖

ที่ ศธ ๖๑๑๒(๒.๑)ว๑๓๐

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง
อำเภอเมือง จังหวัดเลย ๕๒๐๐๐

๒๔ มีนาคม ๒๕๕๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือนิติ

เจริญพร นางสาวกรรณิการ์ หงษ์โยธี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ฉบับ

ด้วย นายสุวิทย์ อุ่นขาว นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
รัฐศาสตรจัดการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับการอนุมัติให้ทำสว
นิพนธ์ เรื่อง "การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของ
ประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโง่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย AN APPLICATION OF SUFFICIENCY
ECONOMY PRINCIPLE USED TO SOLVE THE POLITICAL CONFLICT OF PEOPLE IN AREA OF
NAPONG SUB-DISTRICT, MUANG LOEI DISTRICT, LOEI PROVINCE" ซึ่งอยู่ในขั้นตอนการจัดทำสาร
นิพนธ์เพื่อเสนอต่อคณะบัณฑิตวิทยาลัย

กองวิจัยที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ
มีประสบการณ์ เหมาะสมที่จะเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย หรือให้ข้อเสนอแนะการวิจัย
ดังกล่าวได้

จึงเจริญทราชมหาเพื่อทราบ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี

ขอเจริญพร

(พระมหาจิเชิฐ ธรรมจิตโต,ดร.)

ผู้อำนวยการ วิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีล้านช้าง
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐๘๖ ๘๓๖๒๖๒

โทรสาร ๐๘๖-๘๓๖๖๘๖

ที่ ศก ๒๐๑๖/๒๐.๗/๖๐๓๐

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง
อำเภอเมือง จังหวัดเลย ๕๒๐๐๐

๒๕ มีนาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เจริญพร นางนุกตา สุวรรณชัย

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย นายสุวิทย์ อุ่นจาว นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
รัฐศาสตรการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้รับการอนุมัติให้ทำสาร
นิพนธ์ เรื่อง "การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาคอนflikทางการเมืองของ
ประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย AN APPLICATION OF SUFFICIENCY
ECONOMY PRINCIPLE USED TO SOLVE THE POLITICAL CONFLICT OF PEOPLE IN AREA OF
NAPONG SUB-DISTRICT, MUANG LOEI DISTRICT, LOEI PROVINCE" ซึ่งอยู่ในขั้นตอนการจัดทำสาร
นิพนธ์เพื่อเสนอต่อคณะบัณฑิตวิทยาลัย

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ
มีประสบการณ์ เหมาะสมที่จะเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย หรือให้ข้อเสนอแนะการวิจัย
ดังกล่าวได้

จึงเจริญพามาเพื่อทราบ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า จะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี

ขอเจริญพร

(พระมหาไฉยม ธรรมวชิโรดม.)

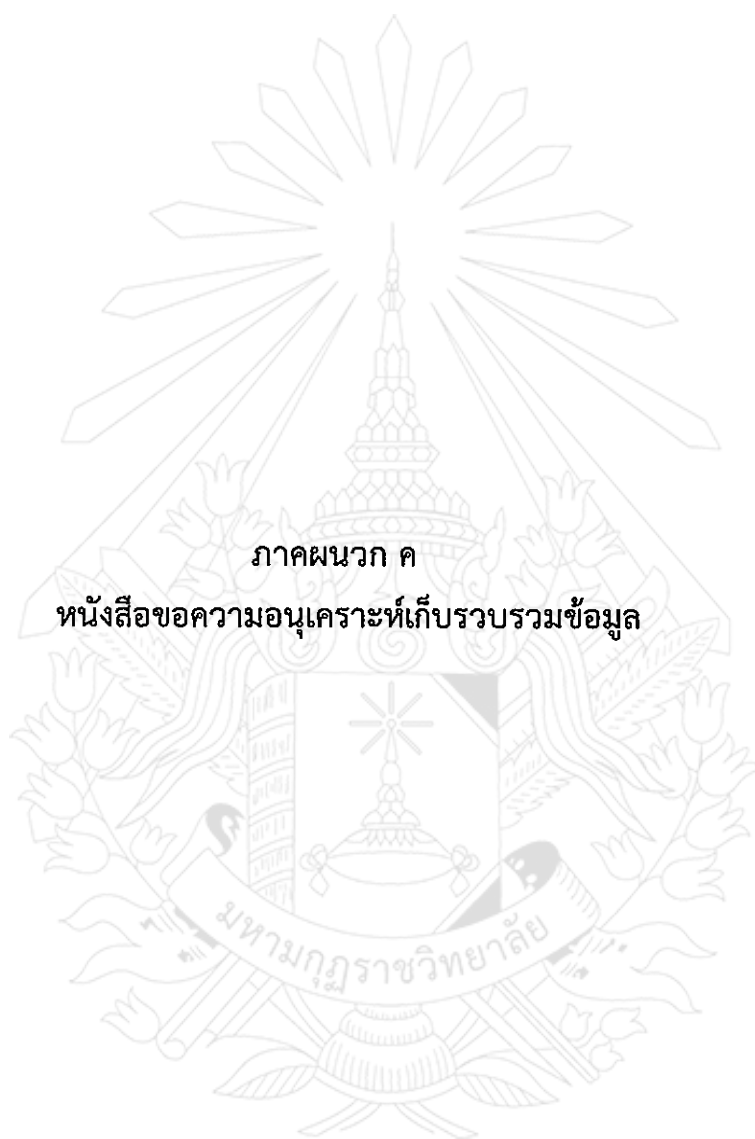
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีล้านช้าง
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐๕๒-๕๓๕๖๕๖

โทรสาร ๐๕๒-๕๓๕๖๕๖

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

ที่ ศธ ๖๐๑๖/ว๑๓๓

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง
อำเภอเมือง จังหวัดเลย ๔๒๐๐๐

๖ มิถุนายน ๒๕๕๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เจริญพร นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลนาโง่ง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ชุด

ด้วย นายสุวิทย์ อุ่นขาว นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตร สาขารัฐศาสตร์การปกครองมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองในเขตพื้นที่ ตำบลนาโง่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย” เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต (ร.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จึงเจริญพรมมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้แก่ นายสุวิทย์ อุ่นขาว ได้แจกแบบสอบถามดังกล่าวตามแต่จะเห็นสมควร

จึงเจริญพรมมาเพื่อทราบและหวังว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี

ขอเจริญพร

(พระครูปริยัติสาทร,ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

โทร ๐-๔๒๘๓-๔๖๑๖

โทรสาร ๐-๔๒๘๓-๔๖๘๖

ที่ ศธ ๖๐๑๖/ว๑๓๓

มหาวิทยาลัยมหากุฎราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง
อำเภอเมือง จังหวัดเลย ๔๒๐๐๐

๖ มิถุนายน ๒๕๕๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เจริญพร กำนันตำบลนาโป่ง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ชุด

ด้วย นายสุวิทย์ อุ่นขาว นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตร สาขารัฐศาสตร์การปกครองมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยมหากุฎราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย” เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต (ร.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหากุฎราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จึงเจริญพรมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้แก่ นายสุวิทย์ อุ่นขาว ได้แจกแบบสอบถามดังกล่าวตามแต่จะเห็นสมควร

จึงเจริญพรมาเพื่อทราบและหวังว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี

ขอเจริญพร

(พระครูปริยัติสาทร,ดร.)

รองอธิการบดี

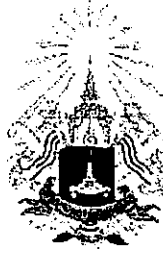
มหาวิทยาลัยมหากุฎราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

โทร ๐-๔๒๘๓-๔๖๑๖

โทรสาร ๐-๔๒๘๓-๔๖๘๖

ที่ ศธ ๖๐๑๖/ว๑๓๓

มหาวิทยาลัยมหากุฎราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง
อำเภอเมือง จังหวัดเลย ๔๒๐๐๐

๖ มิถุนายน ๒๕๕๕

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เจริญพร ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑ ตำบลนาโปลัง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ชุด

ด้วย นายสุวิทย์ อุ่นขาว นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตร สาขารัฐศาสตร์การปกครองมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยมหากุฎราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองในเขตพื้นที่ ตำบลนาโปลัง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย” เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต (ร.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหากุฎราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จึงเจริญพรมมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้แก่ นายสุวิทย์ อุ่นขาว ได้แจกแบบสอบถามดังกล่าวตามแต่จะเห็นสมควร

จึงเจริญพรมมาเพื่อทราบและหวังว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี

ขอเจริญพร

(พระครูปรีดีสาทร,ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหากุฎราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

โทร ๐-๔๒๘๓-๔๖๑๖

โทรสาร ๐-๔๒๘๓-๔๖๘๖

ที่ ศธ ๖๐๑๖/ว๑๓๓

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง
อำเภอเมือง จังหวัดเลย ๔๒๐๐๐

๖ มิถุนายน ๒๕๕๕

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เจริญพร ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๒ ตำบลนาโป่ง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ชุด

ด้วย นายสุวิทย์ อุ่นขาว นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตร สาขารัฐศาสตร์การปกครองมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย” เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต (รม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จึงเจริญพรมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ที่ให้แก่ นายสุวิทย์ อุ่นขาว ได้แจกแบบสอบถามดังกล่าวตามแต่จะเห็นสมควร

จึงเจริญพรมาเพื่อทราบและหวังว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี

ขอเจริญพร

(พระครูปริยัติสาทร,ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

โทร ๐-๔๒๘๓-๔๖๑๖

โทรสาร ๐-๔๒๘๓-๔๖๘๖

ที่ ศธ ๖๐๑๖/ว๑๓๓

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง
อำเภอเมือง จังหวัดเลย ๔๒๐๐๐

๖ มิถุนายน ๒๕๕๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เจริญพร ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๓ ตำบลนาโป่ง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ชุด

ด้วย นายสุวิทย์ อุ่นขาว นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตร สาขารัฐศาสตร์การปกครองมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย” เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต (รรม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จึงเจริญพรมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้แก่ นายสุวิทย์ อุ่นขาว ได้แจกแบบสอบถามดังกล่าวตามแต่จะเห็นสมควร

จึงเจริญพรมาเพื่อทราบและหวังว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี

ขอเจริญพร

(พระครูปริยัติสาทร,ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

โทร ๐-๔๒๘๓-๔๖๑๖

โทรสาร ๐-๔๒๘๓-๔๖๘๖

ที่ ศธ ๖๐๑๖/ว๑๓๓

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง
อำเภอเมือง จังหวัดเลย ๔๒๐๐๐

๖ มิถุนายน ๒๕๕๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เจริญพร ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๔ ตำบลนาโง่ง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ชุด

ด้วย นายสุวิทย์ อุ่นขาว นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตร สาขารัฐศาสตร์การปกครองมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองในเขตพื้นที่ ตำบลนาโง่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย” เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต (รม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จึงเจริญพรมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้แก่ นายสุวิทย์ อุ่นขาว ได้แจกแบบสอบถามดังกล่าวตามแต่จะเห็นสมควร

จึงเจริญพรมาเพื่อทราบและหวังว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี

ขอเจริญพร

(พระครูปริยัติสาทร,ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

โทร ๐-๔๒๘๓-๔๖๑๖

โทรสาร ๐-๔๒๘๓-๔๖๘๖

ที่ ศธ ๖๐๑๖/ว๑๓๓

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง
อำเภอเมือง จังหวัดเลย ๔๒๐๐๐

๖ มิถุนายน ๒๕๕๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เจริญพร ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๕ ตำบลนาโป่ง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ชุด

ด้วย นายสุวิทย์ อุ่นขาว นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตร สาขารัฐศาสตร์การปกครองมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย” เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต (ร.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จึงเจริญพรมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้แก่ นายสุวิทย์ อุ่นขาว ได้แจกแบบสอบถามดังกล่าวตามแต่จะเห็นสมควร

จึงเจริญพรมาเพื่อทราบและหวังว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี

ขอเจริญพร

(พระครูปรีดีสาทร,ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

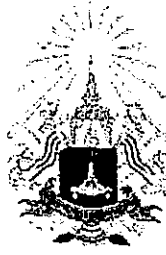
บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

โทร ๐-๔๒๘๓-๔๖๑๖

โทรสาร ๐-๔๒๘๓-๔๖๘๖

ที่ ศธ ๖๐๑๖/ว๑๓๓

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง
อำเภอเมือง จังหวัดเลย ๔๒๐๐๐

๖ มิถุนายน ๒๕๕๕

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เจริญพร ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๖ ตำบลนาโปลัง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ชุด

ด้วย นายสุวิทย์ อุ่นขาว นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตร สาขารัฐศาสตร์การปกครองมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองในเขตพื้นที่ ตำบลนาโปลัง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย” เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต (รม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จึงเจริญพรมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้แก่ นายสุวิทย์ อุ่นขาว ได้แจกแบบสอบถามดังกล่าวตามแต่จะเห็นสมควร

จึงเจริญพรมาเพื่อทราบและหวังว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี

ขอเจริญพร

(พระครูปริยัติสาทร,ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

โทร ๐-๔๒๘๓-๔๖๑๖

โทรสาร ๐-๔๒๘๓-๔๖๘๖

ที่ ศธ ๖๐๑๖/ว๑๓๓

มหาวิทยาลัยมหากุฎราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง
อำเภอเมือง จังหวัดเลย ๔๒๐๐๐

๖ มิถุนายน ๒๕๕๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เจริญพร ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๗ ตำบลนาโง่ง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ชุด

ด้วย นายสุวิทย์ อุ่นขาว นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตร สาขารัฐศาสตร์การปกครองมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยมหากุฎราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองในเขตพื้นที่ ตำบลนาโง่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย” เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต (รม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหากุฎราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จึงเจริญพรมมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้แก่ นายสุวิทย์ อุ่นขาว ได้แจกแบบสอบถามดังกล่าวตามแต่จะเห็นสมควร

จึงเจริญพรมมาเพื่อทราบและหวังว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี

ขอเจริญพร

(พระครูปริยัติสาทร,ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหากุฎราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

โทร ๐-๔๒๘๓-๔๖๑๖

โทรสาร ๐-๔๒๘๓-๔๖๘๖

ที่ ศธ ๖๐๑๖/ว๑๓๓๓

มหาวิทยาลัยมหากุฎราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง
อำเภอเมือง จังหวัดเลย ๔๒๐๐๐

๖ มิถุนายน ๒๕๕๕

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เจริญพร ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๘ ตำบลนาโป่ง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ชุด

ด้วย นายสุวิทย์ อุ่นขาว นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตร สาขารัฐศาสตร์การปกครองมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยมหากุฎราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย” เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต (รม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหากุฎราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จึงเจริญพรมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้แก่ นายสุวิทย์ อุ่นขาว ได้แจกแบบสอบถามดังกล่าวตามแต่จะเห็นสมควร

จึงเจริญพรมาเพื่อทราบและหวังว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี

ขอเจริญพร

(พระครูปริยัติสาทร,ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหากุฎราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

โทร ๐-๔๒๘๓-๔๖๑๖

โทรสาร ๐-๔๒๘๓-๔๖๘๖

ที่ ศธ ๖๐๑๖/ว๑๓๓

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง
อำเภอเมือง จังหวัดเลย ๔๒๐๐๐

๖ มิถุนายน ๒๕๕๕

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เจริญพร ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๙ ตำบลนาโปลิง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ชุด

ด้วย นายสุวิทย์ อุ่นขาว นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตร สาขารัฐศาสตร์การปกครองมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองในเขตพื้นที่ ตำบลนาโปลิง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย” เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต (รม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จึงเจริญพรมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้แก่ นายสุวิทย์ อุ่นขาว ได้แจกแบบสอบถามดังกล่าวตามแต่จะเห็นสมควร

จึงเจริญพรมาเพื่อทราบและหวังว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี

ขอเจริญพร

(พระครูปริยัติสาทร,ดร.)

รองอธิการบดี

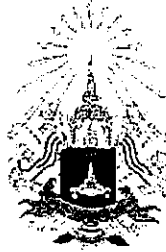
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

โทร ๐-๔๒๘๓-๔๖๑๖

โทรสาร ๐-๔๒๘๓-๔๖๘๖

ที่ ศธ ๖๐๑๖/ว๑๓๓

มหาวิทยาลัยมหากุฎราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง
อำเภอเมือง จังหวัดเลย ๔๒๐๐๐

๖ มิถุนายน ๒๕๕๕

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เจริญพร ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑๐ ตำบลนาโป่ง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ชุด

ด้วย นายสุวิทย์ อุ่นขาว นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตร สาขารัฐศาสตร์การปกครองมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยมหากุฎราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย” เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต (รม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหากุฎราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จึงเจริญพรมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้แก่ นายสุวิทย์ อุ่นขาว ได้แจกแบบสอบถามดังกล่าวตามแต่จะเห็นสมควร

จึงเจริญพรมาเพื่อทราบและหวังว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี

ขอเจริญพร

(พระครูปริยัติสาทร,ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหากุฎราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

โทร ๐-๔๒๘๓-๔๖๑๖

โทรสาร ๐-๔๒๘๓-๔๖๘๖

ที่ ศธ ๖๐๑๖/ว๑๓๓

มหาวิทยาลัยมหากุฎราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง
อำเภอเมือง จังหวัดเลย ๔๒๐๐๐

๖ มิถุนายน ๒๕๕๕

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เจริญพร ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑๑ ตำบลนาโป่ง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ชุด

ด้วย นายสุวิทย์ อุ่นขาว นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตร สาขารัฐศาสตร์การปกครองมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยมหากุฎราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย” เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (รม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหากุฎราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จึงเจริญพรมมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้แก่ นายสุวิทย์ อุ่นขาว ได้แจกแบบสอบถามดังกล่าวตามแต่จะเห็นสมควร

จึงเจริญพรมมาเพื่อทราบและหวังว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี

ขอเจริญพร

(พระครูปริยัติสาทร,ดร.)

รองอธิการบดี

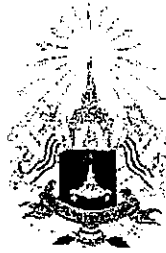
มหาวิทยาลัยมหากุฎราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

โทร ๐-๔๒๘๓-๔๖๑๖

โทรสาร ๐-๔๒๘๓-๔๖๘๖

ที่ ศธ ๖๐๑๖/ว๑๓๓

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง
อำเภอเมือง จังหวัดเลย ๔๒๐๐๐

๖ มิถุนายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เจริญพร ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑๒ ตำบลนาโป่ง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ชุด

ด้วย นายสุวิทย์ อุ่นขาว นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตร สาขารัฐศาสตร์การปกครองมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย” เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต (รม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จึงเจริญพรมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้แก่ นายสุวิทย์ อุ่นขาว ได้แจกแบบสอบถามดังกล่าวตามแต่จะเห็นสมควร

จึงเจริญพรมาเพื่อทราบและหวังว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี

ขอเจริญพร

(พระครูปริยัติสาทร,ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

โทร ๐-๔๒๘๓-๔๖๑๖

โทรสาร ๐-๔๒๘๓-๔๖๘๖

ที่ ศธ ๖๐๑๖/ว๑๓๓

มหาวิทยาลัยมหากุฎราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง
อำเภอเมือง จังหวัดเลย ๔๒๐๐๐

๖ มิถุนายน ๒๕๕๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เจริญพร ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑๓ ตำบลนาโป่ง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ชุด

ด้วย นายสุวิทย์ อุ่นขาว นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตร สาขารัฐศาสตร์การปกครองมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยมหากุฎราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย” เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต (รม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหากุฎราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จึงเจริญพรมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้แก่ นายสุวิทย์ อุ่นขาว ได้แจกแบบสอบถามดังกล่าวตามแต่จะเห็นสมควร

จึงเจริญพรมาเพื่อทราบและหวังว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี

ขอเจริญพร

(พระครูปริยัติสาทร,ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหากุฎราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

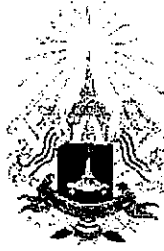
บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

โทร ๐-๔๒๘๓-๔๖๑๖

โทรสาร ๐-๔๒๘๓-๔๖๘๖

ที่ ศธ ๖๐๑๖/ว๑๓๓

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง
อำเภอเมือง จังหวัดเลย ๔๒๐๐๐

๖ มิถุนายน ๒๕๕๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เจริญพร ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑๔ ตำบลนาโป่ง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ชุด

ด้วย นายสุวิทย์ อุ่นขาว นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตร สาขารัฐศาสตร์การปกครองมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย” เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต (รม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จึงเจริญพรมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้แก่ นายสุวิทย์ อุ่นขาว ได้แจกแบบสอบถามดังกล่าวตามแต่จะเห็นสมควร

จึงเจริญพรมาเพื่อทราบและหวังว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี

ขอเจริญพร

(พระครูปริยัติสาทร,ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

โทร ๐-๔๒๘๓-๔๖๑๖

โทรสาร ๐-๔๒๘๓-๔๖๘๖

ที่ ศธ ๖๐๑๖/ว๑๓๓

มหาวิทยาลัยมหากุฎราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง
อำเภอเมือง จังหวัดเลย ๔๒๐๐๐

๖ มิถุนายน ๒๕๕๕

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เจริญพร ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑๕ ตำบลนาโง่ง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ชุด

ด้วย นายสุวิทย์ อุ่นขาว นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตร สาขารัฐศาสตรการปกครองมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยมหากุฎราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองในเขตพื้นที่ ตำบลนาโง่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย” เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต (รม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหากุฎราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จึงเจริญพรมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้แก่ นายสุวิทย์ อุ่นขาว ได้แจกแบบสอบถามดังกล่าวตามแต่จะเห็นสมควร

จึงเจริญพรมาเพื่อทราบและหวังว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี

ขอเจริญพร

(พระครูปริยัติสาทร,ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหากุฎราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

โทร ๐-๔๒๘๓-๔๖๑๖

โทรสาร ๐-๔๒๘๓-๔๖๘๖

ที่ ศธ ๖๐๑๖/ว๑๓๓

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง
อำเภอเมือง จังหวัดเลย ๔๒๐๐๐

๖ มิถุนายน ๒๕๕๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เจริญพร ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑๖ ตำบลนาโป่ง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ชุด

ด้วย นายสุวิทย์ อุ่นขาว นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตร สาขารัฐศาสตร์การปกครองมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย” เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต (รม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จึงเจริญพรมมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้แก่ นายสุวิทย์ อุ่นขาว ได้แจกแบบสอบถามดังกล่าวตามแต่จะเห็นสมควร

จึงเจริญพรมมาเพื่อทราบและหวังว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี

ขอเจริญพร

(พระครูปริยัติสาทร,ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

โทร ๐-๔๒๘๓-๔๖๑๖

โทรสาร ๐-๔๒๘๓-๔๖๘๖

ที่ ศธ ๖๐๑๖/ว๑๑๔

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง
อำเภอเมือง จังหวัดเลย ๔๒๐๐๐

๑๘ พฤษภาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลในการ Try-out

เจริญพร นายกองค้การบริหารส่วนตำบลน้ำหมาน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๓๐ ชุด

ด้วย นายสุวิทย์ อุ่นขาว นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตร สาขารัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย” เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต

ในการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้ได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ หน่วยงานของท่าน ดังนั้นเพื่อให้การศึกษาครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาท่านนี้ดำเนินการเก็บข้อมูล Try-out ในการทำสารนิพนธ์ในครั้งนี้

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จึงเจริญพรมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้แก่ นายสุวิทย์ อุ่นขาว ได้แจกแบบสอบถามดังกล่าวตามแต่จะเห็นสมควร

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดทราบ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูปริยัติสาทร,ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

โทร ๐-๔๒๘๓-๔๖๑๖

โทรสาร ๐-๔๒๘๓-๔๖๘๖

ภาคผนวก ง
แบบสอบถาม

แบบสอบถาม

เรื่อง

การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของ
ประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย

คำชี้แจง

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

เพื่อศึกษาการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ และเพื่อเปรียบเทียบ การนำหลัก
ปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา และอาชีพที่
แตกต่างกัน พร้อมทั้ง เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ใน
การแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองแบบสอบถามมี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check
list) จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และ อาชีพ

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความ
ขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย มีลักษณะ
เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) จำนวน 28 ข้อ แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ 1.
ด้านความพอประมาณ 2. ด้านความมีเหตุผล 3. ด้านความมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้
ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย
มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (Open - Ended) แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ 1. ด้านความพอ
ประมาณ 2. ด้านความมีเหตุผล 3. ด้านความมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว

ขอความกรุณาท่านตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อตามความเป็นจริง ข้อมูลที่ได้ผู้วิจัยจะเก็บ
เป็นความลับเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ในภาพรวมเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพียงอย่างเดียว ผู้วิจัย
หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี จึงขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอบคุณที่ให้ความร่วมมือด้วยดี

สุวิทย์ อุ่นขาว

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จังหวัดเลย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง ( ) หรือเติมข้อความที่สอดคล้องกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ

- ( ) 1. ชาย ( ) 2. หญิง

2. อายุ

- ( ) 1. อายุต่ำกว่า 21 ปี ( ) 2. 21 - 30 ปี
 ( ) 3. 31 - 40 ปี ( ) 4. 41 - 50 ปี
 ( ) 5. 51 - 60 ปี ( ) 6. 61 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

- ( ) 1. ต่ำกว่าประถมศึกษา ( ) 2. ประถมศึกษา
 ( ) 3. มัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า ( ) 4. มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า
 ( ) 5. อนุปริญญาหรือเทียบเท่า ( ) 6. ปริญญาตรี
 ( ) 7. สูงกว่าปริญญาตรี

4. อาชีพ

- ( ) 1. เกษตรกร ( ) 2. ค้าขาย
 ( ) 3. รับจ้างทั่วไป ( ) 4. รับราชการหรือพนักงานของรัฐหรือ
 รัฐวิสาหกิจ
 ( ) 5. ธุรกิจส่วนตัว ( ) 6. พนักงานบริษัทเอกชน
 ( ) 7. อื่น ๆ ระบุ.....

ตอนที่ 2 การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย

คำชี้แจง ขอให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าด้านขวามือตามความเป็นจริง โดยในแต่ละท่านสามารถเลือกได้เพียงระดับเดียวที่ท่านเห็นว่าเป็นจริงมากที่สุด โดยกำหนดคะแนนเป็น 5 ระดับ ดังนี้

- ระดับ 5 หมายถึง มากที่สุด
- ระดับ 4 หมายถึง มาก
- ระดับ 3 หมายถึง ปานกลาง
- ระดับ 2 หมายถึง น้อย
- ระดับ 1 หมายถึง น้อยที่สุด

ข้อ	การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้	ระดับการมาใช้				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ด้านความพอประมาณ						
1.	มีความพอใจกับทรัพย์สินและสิ่งของที่มีอยู่ในปัจจุบัน					
2.	ได้แสวงหาทรัพย์สินด้วยความซื่อสัตย์สุจริตไม่โลภอยากได้ของคนอื่น					
3.	พยายามพึ่งตนเองให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้					
4.	มีการจัดทำแปลงผักสวนครัวเพื่อลดรายจ่ายในครัวเรือน					
5.	จัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย ในครัวเรือน					
6.	ใช้ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ และลดการใช้สารเคมีเพื่อลดต้นทุนการผลิต					
7.	ใช้จ่ายทรัพย์สินเท่าที่มีอยู่อย่างจำเป็น โดยไม่เบียดเบียนผู้อื่น					
8.	ไม่เป็นคนที่เอาใจเอาเปรียบบุคคลอื่น					
9.	มีการเก็บออมเงินเพื่อใช้ในยามฉุกเฉิน					
ด้านความมีเหตุผล						
10.	เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นท่านสามารถเข้าใจถึงสาเหตุของปัญหาและยอมรับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น					
11.	เมื่อยอมรับปัญหา และจะพยายามหาทางแก้ไขปัญหาย่างมีเหตุผล					

ข้อ	การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้	ระดับการมาใช้				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
12.	สามารถควบคุมและข่มใจ เมื่อมีปัญหาความขัดแย้งต่างๆ เกิดขึ้น					
13.	เมื่อมีข้อขัดแย้งเกิดขึ้น ยอมรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น					
14.	ยอมรับและปฏิบัติตาม เมื่อเป็นมติของเสียงส่วนใหญ่					
15.	การใช้จ่ายแต่ละครั้งจะพิจารณาถึงความจำเป็นเป็นอันดับแรกและพยายามลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็น					
16.	เมื่อจำเป็นต้องตัดสินใจ จะใช้เหตุผลและพิจารณาอย่างรอบคอบ					
17.	ได้พูดคุยเรื่องความขยัน อดทน และการอดออมกับสมาชิกในครอบครัว					
18.	ถือว่าการทำงานเป็นความเสียสละ และเป็นสิ่งจำเป็นในชีวิต					
19.	เมื่อ คิด พูด ทำ อะไรก็ตาม จะต้องประกอบด้วยเหตุผล					
ด้านความมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว						
20.	ยึดมั่นในความซื่อสัตย์ ต่อสมาชิกในครอบครัว					
21.	พยายามหลีกเลี่ยงการคบคนไม่ดีเป็นมิตร เช่น คนที่เล่นการพนัน คนที่ดื่มสุรา คนที่มีกมีเรื่องทะเลาะวิวาท ฯลฯ					
22.	มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และแบ่งปันให้กับสมาชิกในชุมชน โดยไม่หวังผลตอบแทน					
23.	สร้างครอบครัวให้อบอุ่นด้วยการให้ความรักและเคารพสิทธิของสมาชิกทุกคนในครอบครัว					
24.	เมื่อได้รับข่าวสารที่ผิดท่านจะช่วยเตือนบุคคลอื่น					
25.	มีจิตใจกล้าหาญในเมื่อโดนใส่ร้าย ถูกเยาะเย้ย					
26.	ประกอบอาชีพด้วยความขยันขันแข็งและมีความซื่อสัตย์					
27.	ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิต และอบรมสมาชิกในครอบครัวให้มีจิตใจเข้มแข็ง					
28.	พยายามหลีกเลี่ยงสิ่งเสพติดทุกชนิด เช่น บุหรี่ สุรา ฯลฯ					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

คำชี้แจง ให้ผู้ตอบแบบสอบถามเสนอข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้

1. ความพอประมาณ

- 1) .....
- 2) .....
- 3) .....
- 4) .....
- 5) .....
- 6) .....
- 7) .....

2. ความมีเหตุผล

- 1) .....
- 2) .....
- 3) .....
- 4) .....
- 5) .....
- 6) .....
- 7) .....

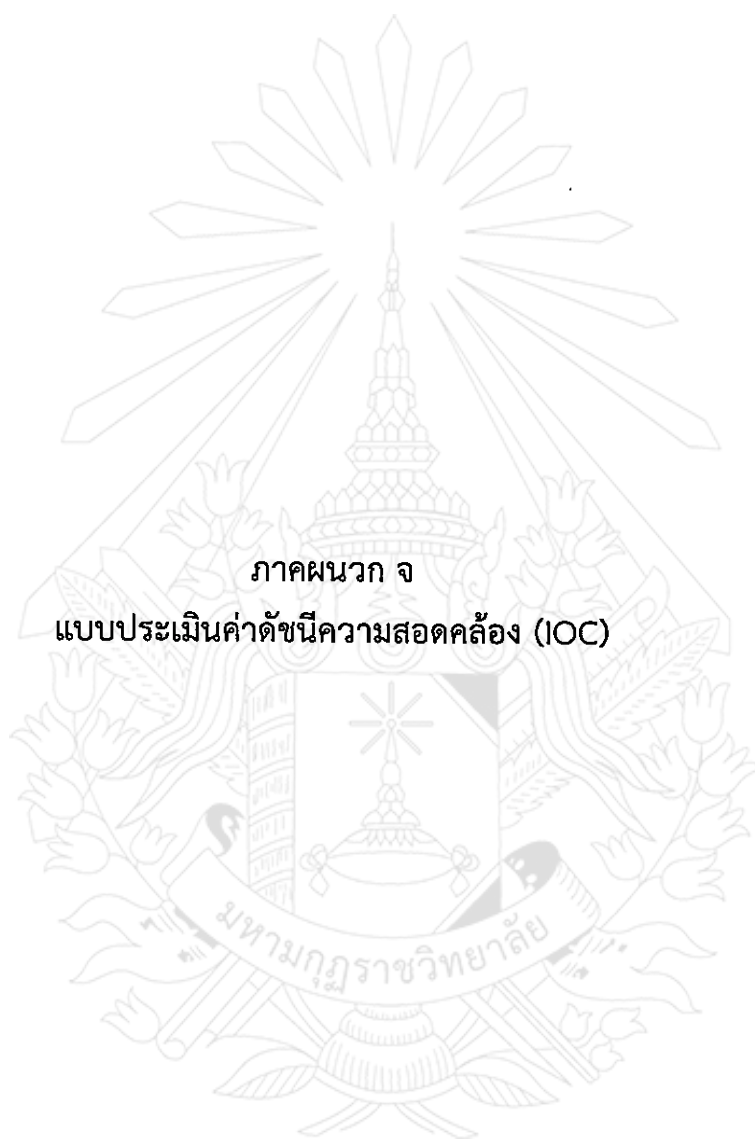
3. ความมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว

- 1) .....
- 2) .....
- 3) .....
- 4) .....
- 5) .....
- 6) .....
- 7) .....

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ตอบแบบสอบถาม

สุวิทย์ อุ่นขาว

ผู้วิจัย

ภาคผนวก จ

แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามเพื่องานวิจัย
เรื่อง

การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองของ
ประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย

ข้อ	ข้อความ	คะแนนความเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่า IOC	สรุปผล
		1	2	3	4	5		
ด้านความพอประมาณ								
1.	มีความพอใจกับทรัพย์สินและสิ่งของที่มีอยู่ในปัจจุบัน	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
2.	ได้แสวงหาทรัพย์สินด้วยความซื่อสัตย์สุจริตไม่โลภอยากได้ของคนอื่น	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
3.	พยายามพึ่งตนเองให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
4.	มีการจัดทำแปลงผักสวนครัวเพื่อลดรายจ่ายในครัวเรือน	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
5.	จัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย ในครัวเรือน	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
6.	ใช้ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ และลดการใช้สารเคมีเพื่อลดต้นทุนการผลิต	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
7.	ใช้จ่ายทรัพย์สินเท่าที่มีอยู่อย่างจำเป็นโดยไม่เบียดเบียนผู้อื่น	+1	+1	0	+1	+1	0.8	ใช้ได้
8.	ไม่เป็นคนที่เอาใจเอาเปรียบบุคคลอื่น	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
9.	มีการเก็บออมเงินเพื่อใช้ในยามฉุกเฉิน	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
ด้านความมีเหตุผล								
10.	เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นท่านสามารถเข้าใจถึงสาเหตุของปัญหาและยอมรับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
11.	เมื่อยอมรับปัญหา และจะพยายามหาทางแก้ไขปัญหาย่างมีเหตุผล	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
12.	สามารถควบคุมและข่มใจ เมื่อมีปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ เกิดขึ้น	+1	+1	0	+1	+1	0.8	ใช้ได้
13.	เมื่อมีข้อขัดแย้งเกิดขึ้น ยอมรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ข้อ	ข้อความ	คะแนนความเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่า IOC	สรุปผล
		1	2	3	4	5		
14.	ยอมรับและปฏิบัติตามเมื่อเป็นมติของเสียงส่วนใหญ่	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
15.	การใช้จ่ายแต่ละครั้งจะพิจารณาถึงความจำเป็นเป็นอันดับแรกและพยายามลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็น	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
16.	เมื่อจำเป็นต้องตัดสินใจจะใช้เหตุผลและพิจารณาอย่างรอบคอบ	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
17.	ได้พูดคุยเรื่องความขยัน อดทน และการ อดออมกับสมาชิกในครอบครัว	0	+1	+1	+1	+1	0.8	ใช้ได้
18.	ถือว่าการทำงานเป็นความเสียสละ และเป็นสิ่งจำเป็นในชีวิต	0	+1	+1	+1	+1	0.8	ใช้ได้
19.	เมื่อ คิด พูด ทำ อะไรก็ตามจะต้องประกอบด้วยเหตุผล	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
ด้านความมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว								
20.	ยึดมั่นในความซื่อสัตย์ ต่อสมาชิกในครอบครัว	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
21.	พยายามหลีกเลี่ยงการคบคนไม่ดีเป็นมิตร เช่น คนที่เล่นการพนัน คนที่ดื่มสุรา คนที่มักมีเรื่องทะเลาะวิวาท ฯลฯ	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
22.	มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และแบ่งปันให้กับสมาชิกในชุมชนโดยไม่หวังผลตอบแทน	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
23.	สร้างครอบครัวให้อบอุ่นด้วยการให้ความรักและเคารพสิทธิของสมาชิกทุกคนในครอบครัว	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
24.	เมื่อได้รับข่าวสารที่ผิดท่านจะช่วยเตือนบุคคลอื่น	+1	0	+1	+1	+1	0.8	ใช้ได้
25.	มีจิตใจกล้าหาญในเมื่อโดนใส่ร้าย ถูกเยาะเย้ย	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
26.	ประกอบอาชีพด้วยความขยันขันแข็งและมีความซื่อสัตย์	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
27.	ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตและอบรมสมาชิกในครอบครัวให้มีจิตใจเข้มแข็ง	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ข้อ	ข้อความ	คะแนนความเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่า IOC	สรุป ผล
		1	2	3	4	5		
28.	พยายามหลีกเลี่ยงสิ่งเสพติดทุกชนิด เช่น บุหรี่ สุรา ฯลฯ	0	+1	+1	+1	+1	0.8	ใช้ได้

ภาคผนวก ฉ

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
เพศ	123.14	187.284	.180	.857
อายุ	121.57	191.962	-.103	.874
ระดับการศึกษา	120.87	177.630	.180	.866
อาชีพ	121.16	174.567	.209	.868
มีความพอใจกับทรัพย์สินในปัจจุบัน	120.57	182.288	.297	.856
ได้แสวงหาทรัพย์สินด้วยความซื่อสัตย์สุจริตไม่ โลภอยากได้ของคนอื่น	120.60	178.460	.518	.851
พยายามพึ่งตนเองให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้	120.41	180.933	.426	.853
มีการจัดทำแปลงผักสวนครัวเพื่อลดรายจ่าย ในครัวเรือน	121.11	177.818	.436	.852
จัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย ในครัวเรือน	121.12	179.413	.274	.857
ใช้ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพและลดการใช้สารเคมีเพื่อ ลดต้นทุนการผลิต	121.43	178.398	.312	.856
ใช้จ่ายทรัพย์สินเท่าที่มีอยู่อย่างจำเป็นโดยไม่เบียด เบียนผู้อื่น	120.56	180.389	.409	.853
ไม่เป็นคนที่เอารัดเอาเปรียบบุคคลอื่น	120.55	178.997	.531	.851
มีการเก็บออมเงินเพื่อใช้ในยามฉุกเฉิน	120.59	178.138	.397	.853
เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นท่านสามารถเข้าใจถึง สาเหตุของปัญหาและยอมรับสภาพปัญหาที่ เกิดขึ้น	120.74	179.830	.509	.852
เมื่อยอมรับปัญหาและจะพยายามหาทางแก้ไข ปัญหาอย่างมีเหตุผล	120.64	177.769	.587	.850
สามารถควบคุมและข่มใจ เมื่อมีปัญหาความ ขัดแย้งต่างๆเกิดขึ้น	120.89	176.112	.558	.849
เมื่อมีข้อขัดแย้งเกิดขึ้น ยอมรับฟังความคิด เห็นผู้อื่น	120.71	176.966	.562	.850

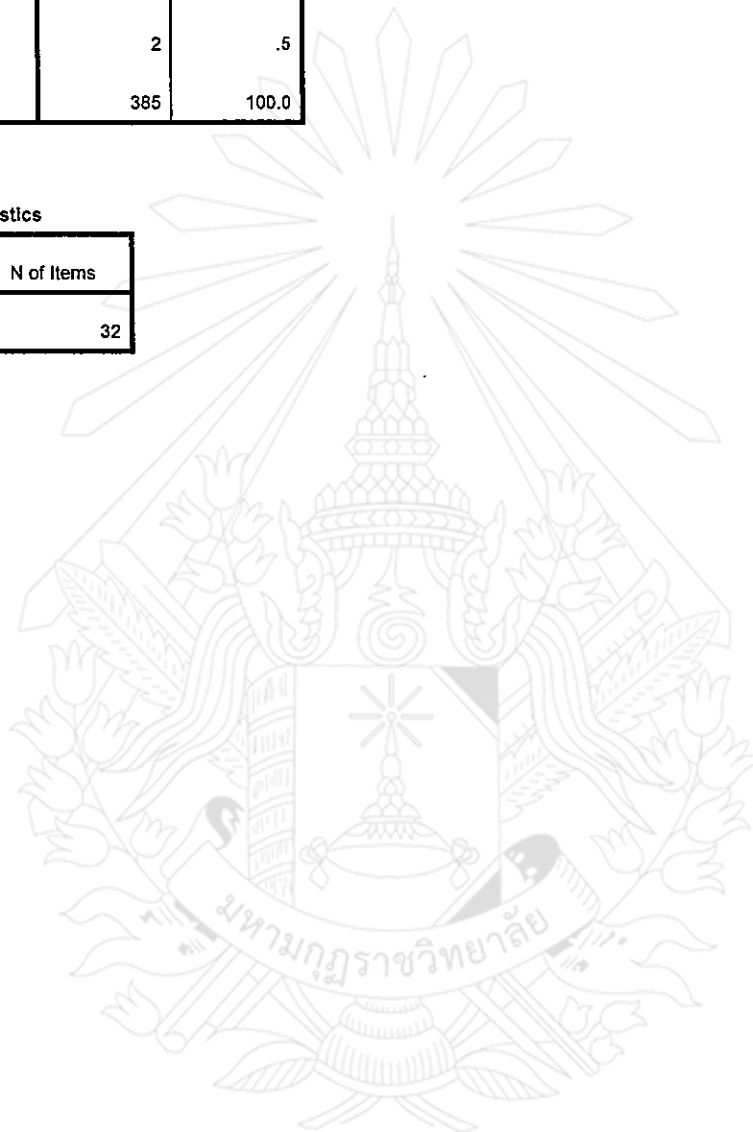
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
ยอมรับและปฏิบัติตาม เมื่อเป็นมติของเสียง ส่วนใหญ่	120.60	177.957	.535	.851
การใช้จ่ายแต่ละครั้งจะพิจารณาถึงความจำเป็น เป็นอันดับแรก	120.51	178.570	.467	.852
เมื่อจำเป็นต้องตัดสินใจ จะใช้เหตุผลและ พิจารณาอย่างรอบคอบ	120.52	183.371	.290	.856
ได้พูดคุยเรื่องความขยัน อดทน และการ อด ออมกับสมาชิกในครอบครัว	120.54	179.197	.456	.852
ถือว่า การทำงานเป็นความเสียสละ และเป็น สิ่งจำเป็นในชีวิต	120.51	178.366	.551	.851
เมื่อ คิด พูด ทำ อะไรก็ตามจะต้องประกอบ ด้วยเหตุผล	120.54	177.081	.581	.850
ยึดมั่นในความซื่อสัตย์ ต่อสมาชิกในครอบครัว	120.33	180.761	.445	.853
พยายามหลีกเลี่ยงการคบคนไม่ดีเป็นมิตร เช่น คนที่เล่นการพนัน คนที่ดื่มสุรา	120.89	174.302	.561	.849
มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และแบ่งปันให้กับสมา ชิกในชุมชนโดยไม่หวังผลตอบแทน	120.71	178.196	.529	.851
สร้างครอบครัวให้อบอุ่นด้วยการให้ความรัก และเคารพสิทธิ์ของสมาชิกทุกคนในครอบครัว	120.44	178.556	.521	.851
เมื่อได้รับข่าวสารที่ผิดท่านจะช่วยเตือนบุคคล อื่น	120.84	177.736	.527	.851
มีจิตใจกล้าหาญในเมื่อโดนใส่ร้าย ถูกเยาะเย้ย	120.92	176.399	.486	.851
ประกอบอาชีพด้วยความขยันขันแข็งและมี ความซื่อสัตย์	120.45	178.384	.466	.852
ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตและ อบรมสมาชิกในครอบครัวให้มีจิตใจเข้มแข็ง	120.37	180.144	.368	.854
พยายามหลีกเลี่ยงสิ่งเสพติดทุกชนิด เช่น บุหรี่ สุรา ฯลฯ	121.00	175.332	.438	.852

Case Processing Summary

	N	%
Valid	383	99.5
Cases Excluded ^a	2	.5
Total	385	100.0

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.858	32

ภาคผนวก ซ

แผนที่ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย

แผนที่ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล : นายสุวิทย์ อุ่นขาว
 วัน เดือน ปีเกิด : 24 มิถุนายน 2513
 ที่อยู่ปัจจุบัน : 202 หมู่ 8 ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย
 จังหวัดเลย 42000

การศึกษา

พ.ศ. 2531 : ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)
 สาขาวิชาช่างไฟฟ้าอิเล็กทรอนิกส์ สถาบันวิทยาลัยเทคนิคเลย
 จังหวัดเลย
 พ.ศ. 2533 : ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)
 สาขาวิชาช่างไฟฟ้าอิเล็กทรอนิกส์ สถาบันวิทยาลัยเทคนิคเลย
 จังหวัดเลย
 พ.ศ. 2542 : ปริญญาตรี สาขาวิชาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม
 สถาบันราชภัฏเลย จังหวัดเลย
 พ.ศ. 2559 : ปริญญาโท รัฐศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง
 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง
 จังหวัดเลย

ประสบการณ์การทำงาน

พ.ศ. 2534 : Test Engineer บริษัท AT&T Microelectronics
 (Thailand) เขตนวนคร จังหวัดปทุมธานี
 พ.ศ. 2535 : ช่างไฟฟ้าสื่อสาร กรมป่าไม้
 เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร
 พ.ศ. 2536 : นายช่างเทคนิค องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย
 จังหวัดเลย
 พ.ศ. 2545 - ปัจจุบัน : นักบริหารงานขาย บริษัททีโอที จำกัด (มหาชน)
 จังหวัดเลย